

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451 - 4257

SUBOTICA, 30. SRPNJA 2004. * CIJENA 20 DINARA * BROJ 78

Hoće li biti višenacionalne policije?

Intervju:
Joza Kolar

TEMA BROJA: PREVIRANJA U NACIONALNIM ZAJEDNICAMA
ZBOG PRIJENOSA OSNIVAČKIH PRAVA NAD MEDIJIMA

Nacionalno mješovita policija
Rješenje je u primjeni zakona.....6,7

Previranja u manjinskim zajednicama
Dogovor, smjene, tužbe i štrajk.....8,9

DSHV uoči izbora
Tri moguće opcije.....10,11

Intervju
Joza Kolar.....12-14

Novi incidenti
Na meti zemunski grobovi.....15

Zlatko Tomčić
Zajedništvo kao prioritet.....16,17

Vojvodina u tranziciji
Između sjećanja i iščekivanja.....18,19

IMPRESSUM

OSNIVAČ:

Skupština Autonomne Pokrajine Vojvodine

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Mr. Mato Groznica (predsjednik), Dušica Dulić,
Kalman Kuntić, Marija P. Matarić, Dražen Prčić,
Stipan Stipić, Zvonko Sarić, Zvonko Tadijan,
Tomislav Žigmanov

DIREKTOR I V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:

Zvonimir Perušić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje),
Dušica Dulić (Subotica),
Jasminka Dulić (dopisništva),
Ivan Ivković Ivandekić (fotografije),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zorica Tikvicki,
Zdenka Sudarević

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatska.rijec@suonline.net

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Dnevnik« Holding sa p.o. Novi Sad,
»Dnevnik« Štamparija

List je registriran kod Sekretarijata za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.

List je oslobođen poreza na promet na osnovu
mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje
i kulturu; broj 106-413-00221/2003-01 od
20.3.2003. godine

Osnivačka prava

Odluka Skupštine Vojvodine da se odrekne osnivačkih prava nad manjinskim medijima i prenese ih na manjinska nacionalna vijeća izazvala je, kao što se i mjesecima unazad nagovještavalo, popriličnu buru u pojedinim nacionalnim zajednicama, prije svih kod Rusina i Rumunja. Redaju se smjene i ostavke, najavljuju se i podižu sudske tužbe, jedan je štrajk već započeo a i drugi se priprema, silom se pokušava ući u novinske prostorije, nitko nikome nije legalan i legitiman.

S druge strane, prijenos je kod Mađara obavljen bezbolno i bez kadrovskih pokušaja, dok Slovaci odluku o tome iščekuju mirno, a sve u znaku priprema za obilježavanje 60. godišnjice postojanja Ustanove »Hlas ludu«.

Pokazalo se zapravo da je čaša žuči izlivena tamo gdje je nova ovlast manjinskih nacionalnih vijeća shvaćena revolucionarno i gdje je prvi korak bio oštar rez. Smjena kompletnih upravnih odbora i rukovodeće garniture u ustanovama, a što se u »Ruskom slovu« i »Libertatei« dogodilo, može biti izazvana samo apsolutnim nezadovoljstvom njihovim radom. Takvih ocjena, međutim, nema, bar ne u službenoj formi, pa je nekako i logično da su reakcije iz medija oštre. I jež se bodljama samo brani, što bi se reklo.

Cijelu stvar s prijenosom osnivačkih prava, koja se po službenim sjednicama, medijima i okruglim stolovima provlači već godinu i više dana, hrvatska je strana promatrala više sa strane, svjesna da političke odluke toga tipa najmanje ovise od nje, istovremeno demonstrirajući zajedništvo i vrijednost skupnog interesa, kako novinsko-izdavačke ustanove i hrvatskog manjinskog establišmenta, tako i zajednice u cjelini.

U pravno-formalnom smislu ne događa se praktički ništa novo, osim što država s jedne razine odlučivanja osnivačka prava nad manjinskim medijima prenosi na drugu razinu odlučivanja. Ono o čemu je do sada iz daljine odlučivala Skupština Vojvodine, sada će iz blizine, i s boljim poznavanjem materije, odlučivati Hrvatsko nacionalno vijeće, koje također jest državno tijelo.

Primjedbe da se transferom osnivačkih prava k nacionalnim vijećima ruši autonomnost novinarstva na manjinskim jezicima, najbolje će biti anulirane tako što će se činiti sve da profesionalizizam ostane nedodirljiv. A, tu trebaju pripomoći svi, od novinara do novih osnivača.

Već je prva javna rasprava o ovom pitanju, na prošloj sjednici Hrvatskog nacionalnog vijeća 29. veljače ove godine, pokazala ozbiljnost kojom se pristupa tako važnom i toliko dugo čekanom sadržaju kao što je informiranje na hrvatskom jeziku. Na sjednici, koja je najavljena za danas, 30. srpnja, HNV bi trebao preuzeti osnivačka prava nad Novinsko-izdavačkom ustanovom »Hrvatska riječ«, a od načina na koji će se ta odluka provoditi, ovisit će u koju će kategoriju hrvatska zajednica sebe svrstati: u onu u kojoj su zbivanja burna, ili u onu u kojoj se plovi mirnim vodama.

Z. P.

TJEDNIK

ČETVRTAK, 22. 7.

Ukinuta zabrana
izvoza šećera
iz SiCG
u Europsku uniju

NEDJELJA, 25. 7.

Borivoj Mucalj, načelnik
su-botičke policije: nijedna tuča
u prvih šest mjeseci nije bila
nacionalno motivirana

PONEDJELJAK 26. 7.

Géza Kucsera: Ugled policije narušen,
jer je veliki broj policajaca, pripadnika
manjina, morao napustiti posao

UTORAK, 27. 7.

Izbori za Skupštinu
Vojvodine zakazani za
19. rujna

SRIJEDA, 28. 7.

Forum za sigurnost i demokraciju:
Nedostatak suradnje s Haškim
sudom ugrožava sigurnost države

SUBOTA, 24. 7.

Analitičari upozoravaju
da popustljivost Vlade
Srbije pred zahtjevima
štrajkača izaziva nove
štrajkove i blokade

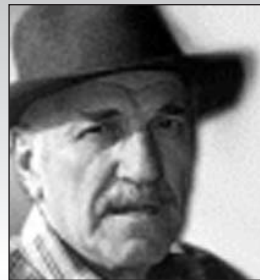

ZAŠTITA ZA PAHOMIJA I FILARETA

Ministar vjera Milan Radulović kaže da institucija imuniteta treba svećenike zaštititi od pritisa državnih organa da otkriju ono što su saznali od osoba koja su se ispovijedila, recimo teških kriminalaca. To je samo jeftin izgovor za davanje privilegija svećenicima. Ministar vjera laže kad to kaže. Drugo, takav način davanja imuniteta jest postojao u srednjem vijeku i on je napušten u svim modernim državama. Treće, SPC nema ispovijed kao sustavni dio prakticiranja vjere, na način koji to ima katolička crkva i oni se uopće ne mogu na to pozvati. SPC poznaje ispovijed, ali to nije sistematizirano i vrlo je mali broj ljudi koji se ispovijedaju. To će služiti da spriječi krivično gonjenje svih značajnih ličnosti u SPC, od kojih bar dvoje trenutačno moraju biti krivično gonjeni: Pahomije i Filaret, a ima i drugih kandidata. **Ljubiša Rajić**, profesor Filološkog fakulteta u Beogradu, B92, 22. srpnja

SADA SHVAĆAM...

Mi se nismo sviđali, mi smo sebe zbog tuđih ideja i misli doveli u situaciju da se ne čujemo, ne vidimo, vrijeđamo. Prekinulo se jedno zajedničko stvaralaštvo. Dvadeset filmova smo zajedno radili, godinama se družili, bili najbolji prijatelji i sve smo mi to zaboravili u ime interesa nekih drugih. Nije moj nacionalni interes da ja napadam Borisa zato što je Hrvat. Ali ja to sada shvaćam i bilo bi bolje da nikada nisam ušao u politiku.

Velimir Bata Živojinović, glumac i predsjednički kandidat SPS-a, 15 godina nakon raskida prijateljstva sa splitskim glumcem Borisom Dvornikom, Dnevnik, 25. srpnja

ŽIVOT DAT ĆU, SAMO KAŽI, HEEJ

Od žitnice, pa do mora
Srbija i Crna Gora
Rodna zemlja, ljuti kamen,
Dva ognjišta, jedan plamen.
Vjera ista na dva kraja
Ravnicu more spaja, heeej.
Kunem se čašću i životom
Večno ću tebe da branim ja,
I ako treba – život daću
S imenom tvojim na usnama.
I ako treba život daću
S barjakom tvojim u rukama.
Neka živi – kličem i ja
Crna Gora i Srbija,
More sinje, mramor kamen
I ljubavi bratske plamen.
Mnoge bitke pamti vreme,
Nikome te nismo dali,
Za slobodu i čast tvoju
Junaci su mnogi pali, heeej.
Kunem se čašću i životom
Vječno ću tebe da branim ja
I ako treba – život daću
S imenom tvojim na usnama
I ako treba – život daću
S barjakom tvojim u rukama.
Uvek ćemo kada treba
Braći ruke da pružimo,
Junaštvom i svojim čojstvom
Rodnu zemlju da branimo.
Proketo vam bilo sjeme
Izdajice svoga roda,
Od svega je nama draža
Bratska ljubav i sloboda, heeej.
Kunem se čašću i životom
Večno ću tebe da branim ja
I ako treba – život daću
S imenom tvojim na usnama
I ako treba život daću
S barjakom tvojim u rukama.

Tekst tzv. vojvođanskog prijedloga za himnu SiCG, autor teksta **Dušan Radulov**, urednik Redakcije zabavnog programa TV Novi Sad, Dnevnik, 23. srpnja

RATNE IGRE NA GROBLJIMA

Većina incidenata u kojima su akteri bili pripadnici različitih nacionalnosti, smatra ministar policije Dragan Jočić, nema karakter etničkog sukoba, nego je riječ o »običnim svađama«. I oficijelna faktografija, međutim, unekoliko osporava ministrov lagodni pristup: u prvih šest mjeseci dogodila su se 44 fizička napada s etničkim predznakom, 13 tuča, 17 napada na Rome koji su, to već biva prepoznatljivo u neveselim statistikama, najčešće žrtve ovakvih sukoba. U ovome, jedna nacionalšovinistička disciplina dobila je na intenzitetu, registrirana su 32 slučaja skvrnjenja groblja. Ministar, međutim, smatra da su počinitelji »najčešće srednjoškolci pod djelovanjem alkohola«. I, gotovo cinično, primjećuje: »Možda nisu imali drugo mjesto za igranje«. Poslije svih ratova i žrtava u bivšoj Jugoslaviji, neozbiljno je, možda i zlonamjerno, s visoke državne funkcije podcijeniti bilo kakav međunacionalni incident, a skrnavljenje svetinja ima posebnu specifičnu težinu. Takvo ponašanje ne ulijeva povjerenje manjina, ne osjećaju se sigurno, a za njihovu sigurnost su najodgovorniji država i pripadnici većinskog naroda. Redakcijski komentar, Danas, 22. srpnja

HAŠKI POPUST

Izabran je predsjednik Srbije i mi smo ga podržali, koji je – hajde da kažem – u ovom slučaju po volji SAD, koje su politički faktor koji nas najviše pritiska i zahtijeva tu suradnju s Haškim sudom. Najmoćnija je zemlja na planeti, da kažemo. Prema tome, pošto je narod imao tu volju, i političke stranke, da se izabere i da se krene naprijed u pozitivnom smjeru u pitanju izbora predsjednika i uopće prilika u zemlji, onda smatram kako zaslužujemo da dobijemo neka – kav haški popust i da dobijemo ravnopravan tretman kao i Hrvatska. **Nebojša Bakarec**, visoki dužnosnik DSS-a, Kažiprst B92, 23. srpnja

Dujizmi

- ✓ *Ako budem morao ići u Haag, ostat ću radije patriot;*
- ✓ *Da nismo slobodni, ne bismo se pokoravali vlastima;*
- ✓ *Da sam jučer umro, danas se ne bih jeo živ;*
- ✓ *Tek poslije oslobodenja shvatili smo koliko smo ranije bili slobodni.*

Dujo Runje

Prikaz filma hrvatskog redatelja Zrinka Ogreste »Tu«

Tu pored nas

Međunarodni filmski festival Palić 2004. donio je zaista raznolik program. U sklopu programa »Paralele i sudari« uspjeli smo se »sudariti« s veoma značajnim ostvarenjem prošlogodišnje hrvatske kimenatografske produkcije.

Narativni kolaž od šest priča, šest različitih sudbina, čini četvrti filmski uradak redatelja Zrinka Ogreste, jednostavno i jasno naslovljenog »Tu«. Ukratko, to je drama koja oslikava današnjicu tranzicijske, poslijeratne Hrvatske. Mračna, sumornog i teškog odnosa prema stvarnosti, ona proističe iz autorovog subjektivnog stava i svjetonazora. Ona je emotivna i racionalna percepcija suvremenog hrvatskog društva u kome autor egzistira. Točno sat i pol vrhunskog kino-materijala prikazuje raspete patnike: žrtve ratnih trauma, bolesti ovisnosti (alkoholizam, narkomanija), usamljenosti i napuštenosti. Redatelj suosjeća s tragičnim sudbinama aktera, te stavlja do znanja da su oni prisutni baš TU. Tu svuda oko nas, ali i u nama samima. Koliko smo zainteresirani za njih, ili smo i sami okupirani vlastitim problemima, te nas ovakva sveukupnost transponira pravo u društvo otuđenosti?

RATNA PRIČA I URBANI MILJE: Film započinje ratnom pričom, ali se radnja ubrzo seli u urbani zagrebački milje, dok gorak okus filma zatvara intoniranjem hrvatske nacionalne himne. Struktura filma je modernistička, kružna, te kao takva, spaja likove i radnju tijekom filma i zaokružuje u cjelinu. Odstupanje od filmova sa sličnom dramaturškom konstrukcijom jest što nema jačih spajanja tj. posebno izravnih spona među likovima. »Tu« je u stručno tehničkom smislu besprijekoran. Točan, precizno osmišljen, sadržajan, da vam ni momenta ne popušta pažnju s platna.

Film je jasne redateljske koncepcije, odlične kamere, umjetničke fotografije i vrhunskog glumačkog kadra. Središnje uloge igraju debi-tanti Jasmin Telalović, Marija Tadić, Ivan

*Redatelj suosjeća s
tragičnim sudbinama
aktera, te stavlja do
znanja da su oni prisutni
baš TU.*

Piše: Davor Bašić
Palković

*Tu svuda oko nas,
ali i u nama samima.
Koliko smo zainteresirani
za njih, ili smo i sami
okupirani vlastitim
problemima, te nas
ovakva sveukupnost
transponira pravo u
društvo otuđenosti?*

Herceg i Nikola Ivošević, uz već etablirane hrvatske glumce Ivu Gregurevića i Zlatka Crnkovića. Cijena produkcije je standardna za hrvatski film, čak je i jeftiniji od nekih recentnijih projekata hrvatske kinematografije. Koštao je oko milijun eura, a produciran je od strane Interfilma i Hrvatske televizije.

OPREČNE KRITIKE: Ovo djelo je izazvalo oprečne kritike zbog svog direktnog i nepročišćenog izražavanja. Na kraju je umjetnost ipak pobijedila sfere političkih interesa, te je film odnio veliki broj hrvatskih i inozemnih filmskih nagrada. Nagrađen je prošle godine u Puli Velikom zlatnom arenom za najbolji film festivala, na nedavnom festivalu u češkim Karlovym Varyma također, a kao najbolji proglašen je i u svom programu »Paralele i sudari« prošlog tjedna na Palićkom festivalu. Film uskoro kreće sa svojom distribucijom i u Srbiji.

Bol provučena kroz cijeli film je neizbježna, ali za put personalnog pakla najvažnija je nada. Simbol nade tj. nada uopće, je tijekom filma diskretna, slabo uočljiva, te se film isprva doživljava kao izrazito mračan i pesimističan. Nada se iščekuje, gleda i traži, ali se ne uspijeva vidjeti. Ipak, na nadu ukazuje izjava samog Ogreste nakon projekcije. Nada je predstavljena kroz drvo/stablo: u filmu se javlja nekoliko odlično kadriranih scena stabala, stabla na polju ratišta ili krošnje na vjetru ispred umirovljeničkog doma. Stablo takvom poetskom igrom prerasta u simbol vjere, opstanka i života.

Tema djela Zrinka Ogreste je bliska i našoj publici, te se prepoznajemo i hrvatskoj sadašnjosti. Realizam Ogreste je u umjetničkom smislu doista vrijedan, ali za nadu je da će njegov neki novi film biti ipak vedriji, jer će to onda govoriti bolje i o našoj budućnosti, a ujedno i o nama samima.

Autor je profesor razredne nastave

Kakve su šanse da policija postane nacionalno mješovita

Rješenje je u

Martin Bačić: »Politika upošljavanja je bila i ostala da se nacionalne manjine ne upošljavaju u policiji je izvršeno tiho čišćenje po etničkom ključu« * **Géza Kucsera:** »došli su ljudi iz drugih krajeva, poznavali mentalitet

Piše: Jasminka Dulić

Kad se govori o nacionalnim manjinama i njihovim pravima najčešće se govori o određenim kulturnim pravima (obrazovanje, informiranje, službeni na uporaba jezika u cilju čuvanja, njegova

nja i razvijanja nacionalne i kulturne posebnosti). Nekako u drugom planu su pitanja razmjerne zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave.

Bez odgovora

Glede aktualnih događanja u svezi s radom policije, krajem prošloga tjedna zamolili smo načelnika SUP Subotica Borivoja Mucalja za razgovor i poslali mu pitanja, ali do zaključenja ovog broja lista (srijeda), odgovore nismo dobili. ■

Pitanje zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u policiji otvoreno je u javnosti nakon što je, sredinom srpnja, srbijski premijer *Vojislav Koštunica* održao seriju susreta s predstavnicima mađarske zajednice. Ovi razgovori, iako su pokazali da premijer posvećuje pažnju problemima s kojima se suočavaju manjine u Vojvodini, pokazali su i da još uvijek postoje i problemi u komunikaciji i razumijevanju.

IZJAVE I DEMANTIJI: Nakon sastanka Koštunice i predstavnika Saveza vojvođanskih Mađara, predsjednik SVM-a *József Kasza* je iznio kako je premijer Srbije predložio, u cilju prevencije i sprečavanja međunacionalnih incidenata, formiranje multietničke policije na u regijama gdje žive nacionalne manjine. Vlada je, međutim, demantirala navode koji su se pojavili u medijima, da je na sastancima kod premijera *Vojislava Koštunice* dogovoreno formiranje posebnih multietničkih policijskih jedinica u Vojvodini. Vladin ured za suradnju s medijima priopćio je da je na sastancima s predstavnicima mađarske nacionalne manjine dogovoreno da se zajedničkim naporima radi na predupređivanju svih incidenata na nacionalnoj osnovi i da je veoma značajno da predstavnici manjinskih zajednica sudjeluju u radu svih državnih i javnih službi. Nakon toga je Kasza ponovno izjavio, kako to jest bio prijedlog Koštunice, ali i poručio da ne želi komunikaciju s premijerom voditi preko medija.

primjeni zakona

*u važnim institucijama države» * Tamás Korhecz: »Još 1994. godine za vrijeme Miloševićevog režima drugih kulturnih navika, s drugačijim pogledom na svijet i koji nisu dovoljno ovog stanovništva«*

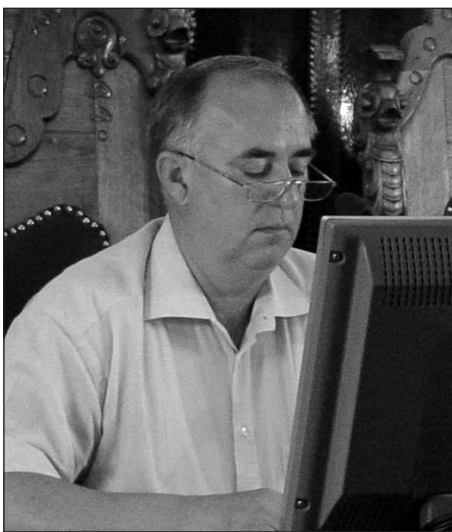

Tamás Korhecz

TIHO ČIŠĆENJE: No, bez obzira na to, u medijima je ova tema pokrenuta. Pokrajinski tajnik za upravu, propise i nacionalne manjine *Tamás Korhecz* je nedugo nakon toga, u intervjuu za novosadski list »Dnevnik«, rekao kako o sadašnjoj zastupljenosti manjinskih nacionalnih zajednica u policiji nema službene podatke, jer ih nisu uspjeli dobiti od policije. Međutim, ono što je očividno i bez tih podataka, jest da tu postoji ogromna disproporcija, odnosno, da predstavnici manjina nisu uključeni u policijsku službu niti približno razmjerno brojnosti manjinske populacije, te da je to pitanje posebno problematično jer je još 1994. godine za vrijeme Miloševićevog režima u policiji izvršeno tiho čišćenje po etničkom ključu.

Gradonačelnik Subotice *Géza Kucsera* je za isti list kazao kako je ugled policije najviše narušen u vrijeme Miloševićevog režima, kada je veliki broj policajaca iz reda nacionalnih manjina morao napustiti svoj posao, dijelom zbog pritisa koji je

na njih vršen. »Dio njih je svojevremeno otišao, no nije bio mali broj ni onih koji su dobili otkaze«, kazao je Kucsera, »a na njihovo mjesto su došli ljudi iz drugih krajeva, drugih kulturnih navika, s drugačijim pogledom na svijet i koji nisu dovoljno poznavali mentalitet ovog stanovništva«. Prema njegovom mišljenju, nacionalno mješovita policija je logično rješenje za Suboticu jer u njoj žive pripadnici različitih naroda i policija bi trebala odražavati to stanje, a takva policija bila bi prihvaćena i od građana u većoj mjeri.

Géza Kucsera

POLITIKA UPOŠLJAVANJA: Predsjednik subotičke podružnice DSHV-a *Martin Bačić* je u razgovoru za Hrvatsku riječ na temu nacionalno mješovite policije kazao kako »Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina propisuje da se prilikom upošljavanja u javnim službama, uključujući i policiju 'vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva, odgovarajućoj zastupljenosti i o poznavanju jezika koji se govori na području organa ili službe'. Dakle, postoji pravna norma koja nema sankciju, te je tako ova zakonska odredba mrtvo slovo na papiru. Očividno je

da se u svim javnim službama države Srbije o ovome ne vodi računa, jer se ne upošljavaju pripadnici nacionalnih manjina. Pogledajte sastave prema nacionalnoj strukturi na carini, pošti, zatim, ono što je neposredno pred nama, na primjer u Sjeverno-bačkom okrugu, policiji, pa će biti jasno da je politika upošljavanja bila i ostala da se nacionalne manjine ne upošljavaju u ovim važnim institucijama države«. S obzirom na ovakav propis – 'vodi se računa' – može se i ne voditi računa. Međutim, kada se radi o policiji, to je krajnje nužno. Ne može se tu osnivati 'multi-etnička policija koja bi radila na sprječavanju međunacionalnih sukoba' kao zasebna institucija bez izmjene nekoliko zakona, nego, jednostavnije, po mom mišljenju, treba provesti zakon, uposliti nacionalne manjine u policiju, pa neka policija radi svoj posao. Govoriti da je to teško, jer treba znati policijski posao, je vrlo čudan i neobjašnjiv izgovor. Pa, valjda nije to posao koji se ne može naučiti. Prema tome, osobno smatram da treba država stvar uzeti u svoje ruke i provesti zakon.«

Martin Bačić

Prijenos osnivačkih prava nad manjinskim medijima i različite reakcije u nacionalnim zajednicama

Dogovor, smjene, tužbe i štrajk

Rusini se međusobno smjenjuju i tuže, Rumunji se smjenjuju i štrajkaju, Mađari zadovoljni, Slovaci i Hrvati iščekuju ishod

Piše: Dušica Dulić

Prošloga smo broja otpočeli priču o aktualnim događanjima u pojedinim manjinskim zajednicama gdje su odluke nacionalnih vijeća o preuzimanju osnivačkih prava manjinskih medija izazvale brojne sukobe i smjene, te rasprave o legitimnosti pojedinih odluka.

Riječ je prije svega bila o novinsko izdavačkim ustanovama »Ruske slovo« i »Libertatea«. Situacija se u međuvremenu nije smirila. Naprotiv. Rusinska medijska kuća je pokrenula tužbe, a rumunjska prošloga vikenda otpočela štrajk.

»RUSKE SLOVO« TUŽBOM PROTIV VIJEĆA: Da podsjetimo. Nakon brojnih smjena i ostavki, rusinsko je Nacionalno vijeće (u ostavci) donijelo odluku o smjeni rukovodstva NIU »Ruske slovo«. Njihovu odluku osporava novinski kolektiv smatrajući kako Nacionalno vijeće koje je u ostavci nije legitimno preuzeti na sebe dužnost donošenja tako velikih odluka koje utječu na najvažniju rusinsku instituciju.

»Mi smo podnijeli tužbu protiv članova Nacionalnog vijeća Rusina, koji su u ostavci donosili nelegalne odluke. Postoji indicija za obraćanje Ustavnom sudu jer u Odluci koju je donijela Skupština AP Vojvodine izričito stoji da direktora, urednika, Upravni i Nadzorni odbor imenuje Nacionalno vijeće, a u našoj odluci koja je prihvaćena od strane Nacionalnog vijeća stoji da to radi Upravni odbor. Jednostavno, to je nepoštovanje pravnih normi i institucija, to je arogantan odnos prema institucijama jer su neki ljudi očigledno mislili da za njih ne postoji Zakon«, kaže za Hrvatsku riječ direktor NIU Ruske slovo Nikola Šanta.

Prema njegovim riječima, kolektiv želi da se potencijalni novi Upravni odbor, koji je imenovan od strane Nacionalnog vijeća, opomene da je imenovan na nelegalan način, da kolektiv njega ne prihvata i da ti isti ljudi budu zamoljeni da sačekaju razrješenje sudskih sporova.

Predsjednik Nacionalnog vijeća Rusina Rafail Ruskovski, kojemu je na sjednici to -

ga tijela u Novom Sadu izglasano nepovjerenje, za Hrvatsku riječ o aktualnim odnosima u rusinskoj zajednici kaže:

»Činjenica je da je zajedno sa mnom i nekoliko dana prije mene, 11 članova Nacionalnog vijeća podnijelo ostavku, ali je također jasno svima, nadam se i uposlenima u Ruskom slovu, da je pitanje rada ili funkcioniranje Nacionalnog vijeća u ostavci potpuno jasno i legitimno. Može se legitimno raditi u ostavci sve do razrješenja. Suština je u tome da je u rusinskom narodu pokrenut postupak prikupljanja novih potpisa, bit će nova elektorska skupština, a članovi Nacionalnog vijeća Rusina su željeli ostati odgovorni i ispoštovati obvezu da u roku od 30 dana prenesu osnivačka prava sa Skupštine AP na Vijeće. Da nismo donijeli tu odluku, osporavali bi nas zbog neodgovornosti«, tvrdi Rafail Ruskovski, koji o najavljenim tužbama još kaže: »Ovo nije opći akt već pojedinačan akt, koji najvjerojatnije neće biti predmet rasprave pred Ustavnim su-

dom. Što se tiče rasprave pred nekim drugim sudom, to je moguće, ali o tome ćemo kada sud donese neku odluku. Ja sam siguran da je pitanje legitimnosti ove odluke potpuno na mjestu i da tu nema sporak.

Prema riječima direktora Ruskog slova Nikole Šante, nakon spornih sjednica i otvorenih sukoba, Rafail Ruskovski je posjetio medijsku kuću i obrazlagao svoje odluke tvrdnjom da je »on samo provodio ono što je odlučeno u državnom vrhu«.

»Ruskovski je morao znati da neke naloge, ako su to zaista bili nalozi, nije morao provoditi po cijenu njegove ostavke. I ja sam od njega kao predsjednika Nacionalnog vijeća dobio nalog da otpustim deset ljudi iz NIU Ruske slovo, a to nisam uradio. Meni je savjest mirna i po cijenu ostavke to nisam učinio jer sam znao da nije u skladu sa savješću, niti s interesima rusinske manjine i medijske kuće«, zaključuje Nikola Šanta.

Prema posljednjim odlukama uposlenih i članova Sindikata NIU Ruske slovo ova će

kuća u štrajk stupiti 31. srpnja uz zahtjev da se ne izaberu ni novi Upravni niti Nadzorni odbor sve dok Ustavni sud ne donese odluku o zakonitosti i valjanosti odluke o prijenosu osnivačkih prava. Jedan od zahtjeva Štrajkačkog odbora je i ostavka Raffaila Ruskovskog na dužnost pokrajinskog tajnika za informiranje.

RUMUNJSKA »LIBERTATEA« U ŠTRAJKU: Kolektiv rumunjske NIU Libertatea okrivljuje Nacionalno vijeće Rumunja da je osam dana prije stupanja na snagu Odluke Skupštine AP Vojvodine nelegitimno smijenilo kompletan Upravni

sovno odricanje od lista, te da se najprije zatraži izvještaj o radu dosadašnjeg direktora NIU Libertatea, te odgovornog urednika ovog lista. Kao posljednji zaključak ove medijske kuće stoji da će se štrajk nastaviti sve do ispunjenja ovih zahtjeva.

KOD MAĐARA BEZBOLNO: Prijenos osnivačkih prava u mađarskoj je zajednici, prema riječima direktora Magyar szóa *Rudolfa Mihóka* prošao bezbolno.

»Što se tiče svakodnevnog života naše kuće nema nikakvih promjena, sve redovito funkcionira i poslije prijenosa osnivačkih prava. Nema nikakvih vidljivih

ka kompliciranija od onoga što nastoje prikazati jedna, druga ili treća strana. Svi imaju svoju apsolutnu istinu. Mislim da, po običaju, teško ima nedužnih u bilo kojem problemu. Nemam cjelovitu sliku i ne želim nikoga kvalificirati, već mislim da iza tih događanja stoje problemi koji su se nakupili u posljednjih petnaestak godina, a da je prijenos osnivačkih prava bio samo povod da se ti problemi sada pojave na suncu«.

SLOVACI U IŠČEKIVANJU: Na službeni prijenos osnivačkih prava još se čeka u slovačkoj i hrvatskoj zajednici. Prema riječima glavnog urednika slovačkog lista *Hlas ludu* i predsjednika Odbora za informiranje pri Slovačkom nacionalnom vijeću *Juraja Bartoša*, odluka o preuzimanju osnivačkih prava nad ovim listom donijeti će se u prvoj polovici kolovoza. »Mi smo imali sastanak Odbora za informiranje Nacionalnog vijeća Slovaka, ali tad još u službenom listu nije bila objavljena odluka Skupštine AP Vojvodine, tako da smo tek preliminarno razmatrali ova pitanja. Imajući u vidu sijaset činjenica predložio sam Nacionalnom vijeću da za sada ne ide u neke velike kadrovske promjene. Budući da *Hlas ludu* 19. listopada proslavlja svoju šezdesetu obljetnicu postojanja i budući da je Upravni odbor prije dva-tri tjedna imenovao neka tijela koja bi trebala voditi pripreme aktivnosti oko te proslave, smatram da bi dobro bilo da ti imenovani ljudi provedu svoj posao do kraja. Vjerujem da će Nacionalno vijeće Slovaka imati za to razumijevanje budući da je stav da se Vijeće ne treba miješati u uređivačku politiku ove kuće«, rekao je *Juraj Bartoš*.

Večeras se (30. srpnja) donosi odluka i o preuzimanju osnivačkih prava Hrvatske riječi sa Skupštine AP Vojvodine na Hrvatsko nacionalno vijeće. Prema najavama predsjednika Vijeća *mr. Josipa Ivanovića*, i u ovoj medijskoj kući se ne bi trebala očekivati nova kadrovska rješenja, no, do završetka sjednice prerano je govoriti o tome.

Obistnilo se ono što su predstavnici nekih manjinskih zajednica i prije pokrajinske odluke najavljivali. »Kost« razdora u obliku osnivačkih prava vješto je iz pokrajinskog bačena u manjinska »dvorišta«. Negdje je sve riješeno dogovorom, negdje bez njega, negdje će sud pripomoći a neki još čekaju krajnji ishod. Mnogi tvrde kako je odluka o prijenosu osnivačkih prava u ruke manjinskih zajednica logičan i dugoročno gledano koristan korak, no, drugi istodobno tvrde kako neka nacionalna vijeća još nisu »zrela« za provođenje tih odluka, odnosno da će interesi pojedinaca u vrhu Vijeća biti ključni, što svakako neće ići u prilog uređivačkim politikama. ■

odbor ove kuće, te imenovalo novo rukovodstvo. Nezadovoljni takvim odnosima u zajednici, Libertatea je od subote u štrajku, te će svoj sljedeći broj tiskati u crno-bijeloj boji, a posvetiti će ga aktualnoj problematiki. Zatim je uslijedio i pokušaj pet članova Vijeća da uđu u prostorije lista, no, u namjerama ih je spriječio Štrajkački odbor te su se iz Pančeva vratili neobavljena posla.

Član štrajkačkog odbora rumunjske NIU *Aurel Bađan* kaže kako je poslije nepuštavanja Vijeća kolektiv 24. srpnja utvrdio i svoje štrajkačke zahtjeve među kojima su: zahtjev da Nacionalno vijeće rumunjske nacionalne manjine stavi izvan snage odluke o smjenama čelnništva Libertatee donesenim 23. srpnja, zatim konstatiraju kako imenovani v. d. direktor NIU Libertatea ne ispunjava uvjete za ovu dužnost, kako imenovanje *Joce Bulika* za v. d. odgovornog urednika koji je uređivao rumunjske novine za vrijeme *Slobodana Miloševića* može kod čitatelja izazvati ma-

znakova smetnji, za razliku od nekih drugih manjinskih listova. Ja sam sklon dnevnog događanja staviti u kontekst daljnje budućnosti i strategije i zato na prijenos osnivačkih prava s Pokrajine na nacionalna vijeća gledam apsolutno pozitivno i siguran sam da će to na duge staze donositi samo dobro svim manjinskih kućama. To ne znači da u ovom kratkom ili srednjem roku neće biti problema. Problema uvijek ima, ali ja to gledam tako da ni period osnivačkih prava u rukama vojvođanskog parlamenta nije bio bez problema. U našoj kući nije bilo nikakvih personalnih promjena, a u prvoj polovici kolovoza će se održati sljedeća sjednica Nacionalnog vijeća Mađara, na kojoj će se, između ostalog, pokrenuti registracija u sudu i uspostaviti novi oblik organizacije kuće jer više ne možemo biti javno poduzeće«, tvrdi *Rudolf Mihók*.

O aktualnim događanjima vezanim za prijenos osnivačkih prava u rusinskoj i rumunjskoj zajednici *Mihók* kaže da je »sli-

Sjednica Podružnice DSHV Subotica

Izbori u Subotici od ključne važnosti

*Raspravljalo se o tri opcije: samostalan izlazak DSHV-a na izbore, predizborna koalicija sa Savezom vojvođanskih Mađara i predizborna koalicija s Demokratskom strankom **
Subotička podružnica tijesnom većinom dala preporuku Vijeću DSHV-a da se uz jasno definirani predizborni ugovor ide u predizbornu koaliciju sa SVM-om

Piše: Jasminka Dulić

Reultati izbora u Općini Subotica ključni su u predstojećim izborima za hrvatsku nacionalnu zajednicu u Vojvodini, čulo se na sjednici Podružnice DSHV-a Subotica održanoj 23. srpnja u Domu DSHV-a. Sjednica, koja je imala konzultativni karakter, prisustvovao je veliki broj članova ove najbrojnije podružnice DSHV-a.

»Neposredni povod za održavanje ove sjednice je priprema za sjednicu Vijeća DSHV-a koja će se održati 29. srpnja, na kojoj će se 'prelomiti' hoće li se na predstojeće lokalne izbore u Općini Subotica ići samostalno ili u koaliciji sa srodnim strankama, a predstavnici mjesnih organizacija trebaju dati putokaz, kako pobijediti odnosno kako postići najbolje moguće rezultate na predstojećim izborima«, kazao je predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* otvarajući sjednicu.

TRI OPCIJE: Kuntić je iznio kako su se nakon niza pregovora sa srodnim strankama iskristalizirale tri opcije: samostalan izlazak DSHV-a na izbore, predizborna koalicija sa Savezom vojvođanskih Mađara i predizborna koalicija s Demokratskom strankom. Predsjednik subotičke podružnice i dopredsjednik stranke *Martin Bačić* iznio je što je »ponuđeno« na proteklom pregovorima s drugim strankama. »Moguća je predizborna koalicija s Demokratskom strankom, koja je međutim uvjetovana time da se na listi ne pojavi ime DSHV-a niti ime nositelja naše liste. Time bi se stranka utopila u Europsku koaliciju za Suboticu – Boris Tadić, čime DSHV gubi vlastiti identitet. S druge strane, u predizbornoj koaliciji s dugogo-

dišnjim koalicijskim partnerom Savezom vojvođanskih Mađara u nazivu liste pojaviti će se obje stranke kao i imena nosilaca obje liste«, kazao je Bačić.

U raspravi koja je uslijedila, većina članova odbacila je takvu koaliciju gdje se neće pojaviti i ime DSHV-a, odnosno predizbornu koaliciju s Demokratskom strankom, tako da su tijekom sastanka iznošena mišljenja u korist samostalnog iz-

Proslava obljetnice

U Domu Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini u Subotici, 6. kolovoza s početkom u 17 sati obilježiti će se četrnaesta obljetnica postojanja i rada stranke. Čelnici DSHV-a na proslavu pozivaju sve članove i simpatizere stranke. ■

Kakve su vijesti s terena: konzultacije u DSHV-u

laska, s jedne strane, i predizborne koalicije s dugogodišnjim koalicijskim partnerom SVM-om, s druge strane. Zagovornici koalicije sa Savezom vojvođanskih Mađara govorili su kako je ova koalicija bila uspješna do sada, dok se druga grupa govornika zalagala za samostalni izlazak DSHV-a na izbore, tvrdeći kako je došlo vrijeme da DSHV izmjeri svoju snagu, pa

koliko osvoji – toliko osvoji. Na to je vijećnik u SO Subotica *Ivan Stipić* ustvrdio kako nije vrijeme da se »igramo s vatrom pored slame«, te da oni koji zagovaraju da se ide samostalno, pa i po cijenu da se osvoje i samo tri-četiri vijećnička mjesta u Skupštini, ne znaju što to znači za hrvatsku zajednicu i njen položaj u lokalnoj samoupravi. Stipić, koji je bio vijećnik i u periodu od 1996. do 2000. i od 2000. do 2004. kazao je kako DSHV na taj način gubi svoj utjecaj u upravljanju u Općini Subotica te da to nije dobro za hrvatsku zajednicu.

ZA PREDIZBORNU KOALICIJU: Nakon iznošenja niza argumenata za jednu ili drugu opciju, prisutni su, iako je ovo bio prošireni sastav i sastanak otvorenog-konzultativnog tipa, glasovali kako bi se Vijeću DSHV-a prenio stav ove Podružnice. Za predizbornu koaliciju sa SVM-om glasovalo je 19 prisutnih, za samostalni izlazak 16, a uzdržanih je bilo 6.

Nazočni su razgovarali i o tome treba li izići s vlastitim prijedlogom za grado-

Danas u Subotici sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća

I Hrvatska riječ na dnevnom redu

Danas, 30. srpnja s početkom u 17 sati, u Subotici će se održati sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, u prostorijama Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«.

Za sjednicu je predložen dnevni red od 12 točaka među kojima su inicijativa za institucionalno rješenje predstava na hrvatskom jeziku u okviru Dječjeg kazališta u Subotici, razmatranje mogućnosti profesionalizacije ustanova u sferi kulture, razmatranje koncepta multietničkog sveučilišta u Subotici, pokretanje inicijative za idejno rješenje simbola HNV-a i načina uporabe simbola u hrvatskoj zajednici, izvršenje odluke o prijenosu osnivačkih prava nad NIU »Hrvatska riječ«, informacija o upisu prvaka u hrvatske odjele, i izvješće o aktivnostima u sferi informiranja i lokalnih elektronskih medija. ■

Preporuka vijeću DSHV-a: članovi mjesnih odbora

načelnika ili ujediniti snage i podržati kandidata koji će biti spreman da DSHV-u ponudi mjesto dogradonačelnika. Većina prisutnih je bila za to da se podrži onaj kandidat koji će ponuditi mjesto dogradonačelnika kandidatu iz redova DSHV-a.

Nakon sastanka *Petar Kuntić* je iznio osobni stav glede izbora: »Poslije svih razgovora koje smo imali u proteklih desetak dana, na više razina i s više opcija (DS, SVM) o predizbornim i eventualnim postizbornim koalicijama, večeras je Subotička podružnica tijesnom većinom dala Vijeću DSHV-a preporuku koja ne obvezuje da se uz jasno definirani predizborni ugovor ide u predizbornu koaliciju sa SVM-om, te će se u tom slučaju podržati i gradonačelnik iz njihovih redova, i vjerojatno će to biti *Géza Kucsera*. Svakako treba uzeti u ozbiljno razmatranje na Vijeću da je skoro polovica prisutnih bila za opciju samostalnog izlaska i tek nakon izbora za ulazak u koaliciju sa SVM-om i DS-om. Međutim, uzimajući u obzir da se na prošlom popisu

stanovništva Hrvatima izjasnilo oko 16 tisuća stanovnika u Općini Subotica i da je izlazak na izbore kod našeg pučanstva konstantno slab, od 50 do 55 posto, te da mi realno možemo računati na maksimum 8 tisuća glasova uz pretpostavku da nijedan glas ne ode DS-u, G17, Ligi i sličnim opcijama, a što je skoro nemoguće, osobno sam opredijeljen za koalicijsku suradnju s dugogodišnjim koalicijskim partnerom SVM-om, naravno uz jasno definirana prava i obveze temeljem rezultata koje skupa postignemo na izborima. Smatram da se jednom poštenom raspodjelom vijećničkih mjesta možemo približiti cilju od 34 vijećnika, što bi značilo i kreiranje

Za manjine izborni cenzus prevelik

Povodom najave raspisivanja pokrajinskih izbora i novog izbornog zakona, predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* je kazao da se DSHV protivi uvođenju izbornog cenzusa za stranke nacionalnih manjina i da se zalaže za princip garantiranih mandata za manjine kakav postoji u Republici Hrvatskoj. »Ako bismo išli sami na pokrajinske izbore onda bi nam od milijun i šesto tisuća glasača, s prosječnim izlaskom od oko milijun birača, bilo potrebno pedeset tisuća glasova, što je praktički neostvarivo ako znamo da u Vojvodini prema popisu iz 2001. godine ima 56.000 Hrvata«.

buduće vlasti u Općini ili, ako i ne ostvarimo zacrtani cilj, zasigurno ćemo u demokratski orijentiranim strankama pronaći partnera koji će odgovoriti zahtjevima obje naše nacionalne zajednice i osigurati prosperitet Općine Subotica. Prosperitet naše Općine pak podrazumijeva poticaje za otvaranje novih radnih mjesta, puno veću pažnju posvećenu razvoju agrara, razvoju sporta kod mladeži te osobito otvaranje mogućnosti gospodarskog približavanja poduzetnika iz Hrvatske i Mađarske s poduzetnicima iz Subotice.«

U vrijeme izlaska Hrvatske riječi znat će se što su odlučili Vijeće i Predsjedništvo DSHV-a, budući da je ta sjednica zakazana za četvrtak 29. srpnja.

Pokrajinski izbori 19. rujna

Izbori za Skupštinu Vojvodine bit će održani 19. rujna, izjavio je predsjednik Skupštine Vojvodine *Nenad Čanak*. Vojvođanski tajnik za upravu, propise i nacionalne manjine *Tamás Korhecz* izrazio je na konferenciji za novinstvo uvjerenje da će pokrajinski izbori biti održani zajedno s lokalnim. Korhecz je predstavio i novi izborni sustav, koji je usvojilo Izvršno vijeće APV i prosljedilo ga Skupštini na usvajanje. Novi izborni sustav bit će kombinirani, tako da će se 60 zastupnika u pokrajinski parlament birati po proporcionalnom izbornom sustavu, a ostalih 60 po dvokružnom većinskom s dva kandidata u drugom krugu.

Hrvatsko nacionalno vijeće, Odbor za gospodarstvo, raspisuje

OGLAS

Radi dobijanja baze podataka o gospodarstvenicima koji žele ostvariti suradnju s Republikom Hrvatskom, Odbor za gospodarstvo Hrvatskog nacionalnog vijeća sukladno dogovoru s Hrvatskom gospodarskom komorom traži da se poduzeća zainteresirana za suradnju izjasne u pismenoj formi:

- Vrsta proizvodnje kojom se bavite – što je moguće detaljnije (npr. poljoprivreda, i to koja vrsta; a ako je u pitanju voćarstvo, koja vrsta voća, itd.);
- Količine koje se mogu isporučiti tvrtkama u RH ili hrvatskom tržištu općenito;
- Termini u kojima se te isporuke mogu obavljati;
- Način organizacije proizvodnje i prodaje Vašeg proizvoda (npr. individualno, zadruga, poduzeće, vrsta poduzeća, i sl.);
- Način isporuke: 1) organiziran s Vaše strane, 2) organiziran od strane tvrtke iz RH, 3) špediter iz SiCG ili RH, posebni uvjeti transporta – npr. hladnjače, itd.
- Prijedlog konkretnog partnera ili više njih za suradnju iz RH; Vaše sugestije i ideje za operacionalizaciju projekta;

Apeliramo na gospodarstvenike da što prije dostave odgovore, te da skrenu pažnju na upitnik onim gospodarstvenicima koji ne kupuju Hrvatsku riječ.

Adresa za slanje odgovora na upitnik glasi: Hrvatsko nacionalno vijeće, Odbor za gospodarstvo, na ruke ing. Mande Mačković, Preradovićeve 4, 24000 Subotica. Kontakt telefon: 024/576-844.

Joza Kolar, privatni poduzetnik, vijećnik HNV-a i predsjednik Podružnice DSHV Sombor

Ostati, opstati i razvijati se

*Mogu vam reći da nema ravnopravne podjele toga dinara koji se dobiva kako od Pokrajine tako i od Hrvatske * Zbog toga je upitno održavanje ovogodišnjih »Mikinih dana« * Mi Berežani, Šokci, kao da više volimo čitati neke druge autore nego svoje * U knjižnici u Bačkom Brijegu nema knjiga, recimo, našega Ante Jakšića, i mi ih moramo ovamo donijeti*

Razgovor vodio: Zlatko Gorjanac

Joza Kolar je jedan od najpoznatijih Berežana. Njegov veliki doprinos, i radni i moralni i materijalni, Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brijega, je nemerljiv. Nema te akcije ili manifestacije u kojoj Joza Kolar nije među prvima. Uspješan je privatni poduzetnik, počasni predsjednik spomenutog Društva, vijećnik Hrvatskog nacionalnog vijeća, a od prije nekoliko dana izabran je za predsjednika somborske podružnice Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

HR: Rodeni ste Berežanin, živite u Somboru, i pored svih obveza koje imate aktivni ste u HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«. Kako sve to postižete i usklađujete?

Sve postižem ljubavlju prema selu, prema svom narodu i prema našem HKPD-u. Naše Društvo ima iznimno bogatu tradiciju, preci su nam bili veoma vrijedni i

Društvo su promicali kako ovdje, tako i u matičnoj državi – Republici Hrvatskoj. Moja obitelj, supruga, djeca i ja, s puno ljubavi njegujemo običaje nas Hrvata Šokaca, a Bereg je meni u srcu. Živim u Somboru, ali u Bereg dolazim svakog tjedna bar dva-tri puta, što poslovno, što zbog obitelji, a posebno zbog HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«. Posvećen sam Društvu i pokušavamo ga održati, kako bismo sačuvali običaje nas Hrvata Šokaca, jer mislim da je naša tradicija zaista bogata, a ako to ne bismo činili danas, ne bismo opravdali povjerenje predaka koji su to činili prije nas.

HR: Ove godine Društvo je dobilo predznak »hrvatsko«. Kako je do toga došlo?

Od momenta kad smo, kao Hrvati, dobili status nacionalne manjine, mnogi su svojim kulturno-prosvjetnim i umjetničkim društvima dali predznak hrvatsko. Svega je

nekoliko društava prije toga imalo hrvatski predznak. Mi smo nekoliko puta o tome razgovarali i donijeli konačnu odluku da se naše Društvo nazove Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo, jer mi ovdje jesmo Hrvati Šokci, naše Društvo njeguje običaje Hrvata Šokaca iz Bačkog Brijega.

HR: U svojim javnim nastupima Bački Brijeg ima najstarije hrvatsko društvo. Možete li nam objasniti zbog čega? To je doista tako. I mi smo do prije deset-petnaest godina mislili kako nam je Društvo osnovano 1932. godine. Na našu sreću i zadovoljstvo, pronašli smo zapisnik s osnivačke skupštine koja je održana 1927. godine. To nam govori da smo zaista među najstarijim hrvatskim društvima koja djeluju na ovim prostorima. Naše Društvo je od 1927. godine nosilo naziv »Seljačka sloga« i u ono vrijeme je ono igralo značajnu ulogu i po pitanju kulture i po pitanju napretka našeg naroda koji živi u ovom selu. Naši preci su bili gosti u Zagrebu 1929., 1932. i 1937. godine, kad još mnoga velika društva nisu bila niti osnovana. Onda su došle su godine Drugog svjetskog rata i tada je Društvo slabije radilo. Postojao je Hrvatski dom ovdje u Bačkom Brijegu, ali se sve to zbog poznatih događaja nakon rata moralo polako gasiti. Tako smo 1947. godine dobili naziv Kulturno-prosvjetno društvo »Silvije Strahimir Kranjčević«, da se ipak zna tko smo i što smo, jer je *Silvije Strahimir Kranjčević* veliki hrvatski pjesnik i mi smo ponosni što naše društvo nosi njegovo ime.

HR: Uz pomoć ljudi dobre volje 1998. godine ste u centru sela podigli ljetnu pozornicu i bistu čuvenom violinistu *Miki Ivoševu* iz Berega i od tada se svake godine održava smotra tamburaša »Mikini dani«, koja je dosta dobro krenula, ali je sada upitna budućnost ove manifestacije. Zbog čega? Na prostoru u centru sela, gdje je podignuta ljetna pozornica, nekada je bio kulturni centar s knjižnicom i kinom, što je bilo vlasništvo Društva. Bilo je zapušteno i zaraslo u korov i mi smo odlučili da tamo izgradimo ljetnu pozornicu posvećenu našem vio-

linistu Miki Ivoševu, koji je zabavljao narod od Zagreba, Splita, Makarske i Beča, do Beograda i Niša, a da ne govorimo ovdje u okolini Sombora. Procijenili smo da je taj čovjek zaslužan i da treba imati svoj spomenik u pravoj veličini na toj pozornici. Poštujemo ono što su naši stari radili da bi očuvali tradiciju. Naše društvo ima izuzetno mnogo aktivnosti i potrebna su mu velika financijska sredstva. Vrijeme je iznimno teško i ja sa svojom obitelji više ne mogu podnositi sve te troškove. Sigurno se priča o tome da smo mi izgradili jedan veliki dio te pozornice i nije nam bilo žao ni ti jednog dinara. Danas je izuzetno teško u gospodarstvu, a i u selu, ono je osiromašeno, a naš je seljak u zadnjih petnaest godina doveden do prosjačkog štapa. Mogu vam reći da nema ravnopravne podjele tog dinara koji se dobiva kako od Pokrajine tako i od Hrvatske Zbog toga je upitno održavanje »Mikinih dana«. Osobno mislim da će se »Mikini dani« ipak održati, jer mi smo na nekoliko adresa poslali zahtjev za dobivanje dijela sredstava i iskreno se nadam da ćemo u tome uspjeti. Bila bi najveća šteta za selo da se ova manifestacija ne održi.

HR: Nedavno ste imali čast otkriti spomen ploču na rodnoj kući književnika Ante Jakšića koji je rođen Berezanin, a po svojoj je želji tu i pokopan. Zašto Berezani nisu dovoljno upoznati s djelom ovog književnika?

Mi Berezani, Šokci, kao da više volimo čitati neke druge autore nego svoje. Ante Jakšić je naš rođeni Berezanin, koji je u mladosti otišao na izučavanje zanata, završavao škole, pa tako završio i slavistiku na Filozofskom fakultetu. On je svoje selo prezentirao u čitavoj tadašnjoj Jugoslaviji, a posebno u Republici Hrvatskoj. Ovaj pisac ima jako velike zasluge u predstavljanju svoga sela u književnosti. Pisao je o svom selu pjesme, romane i eseje i to će ostati zauvijek. Mi smo odlučili da tom čovjeku na njegovoj rodnoj kući konačno podignemo spomen ploču, jer je on to svakako zaslužio.

HR: Nije li problem nepoznavanja djela ovog književnika i nedostatak njegovih knjiga u selu? Ima li seoska knjižnica uopće knjige Ante Jakšića?

Tako je. To su naši književnici kojima knjižnica iz Bačkog Brijega, pa ni iz Sombora, nije posvetila pažnju i nije te knjige donijela na ove prostore. Mi ćemo učiniti napor da se te knjige, kojih ima puno, donesu u našu knjižnicu, kako bi ljudi mogli pročitati ono što je pisao Ante Jakšić.

HR: Kako danas radi HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«? Govorilo se da će se Društvo obogatiti novim sekcijama. Koje su to

sekcije i djeluju li?

Od samog opredjeljenja da negujemo običaje Šokaca Hrvata, mislili smo da nije dovoljna samo folklorna sekcija. Zato smo donijeli odluku o osnivanju dramske, tamburaške i šahovske sekcije. Neke od tih sekcija počele su raditi, međutim, sve to ide teško i vezano je za novac, a materijalnih sredstava nema. Naše Društvo do sada još nikad nije platilo ni koreografa, što sigurno nije slučaj ni s jednim drugim kulturno-umjetničkim društvom. Tamburaši nam rade besplatno, a i mi svi koji radimo ulažemo vlastiti novac da bi Društvo funkcioniralo. Podnijeli smo zahtjev kako bi tamburaška sekcija mogla raditi, jer tu su potrebna ogromna sredstva. Šahovska sekcija nam može proraditi vrlo brzo, i očekujemo da će to biti na jesen. Dramska sekcija

ja priprema jedan komad, ali je zbog sezone poslova u poljoprivredi došlo do zastojanja. Ja se nadam da će na jesen proraditi i jedno i drugo, a kad je u pitanju folklorna sekcija, mislim da izuzetno dobro radi, ali i da bi mogla biti još bolja.

HR: Bački Brijeg je, kako se često opjeva i u bečarci, »selo kraj granice«. Kako se danas živi u selu i koliko blizina graničnog prijelaza utječe na razvoj sela? Je li Bački Brijeg dostojan naziva »Vrata u Europu«, ili je možda, kako ga neki mještani nazivaju, »slijepo crijevo«?

Položaj našeg sela bio je iznimno težak, međutim 1966. godine otvoren je granični prijelaz prema Mađarskoj, ali samo za putnički promet. Očekivanja su da će se ova mo preusmjeriti i dio teretnog prometa, što bi omogućilo Berezanima da se okrenu sebi i biznisu, ja bih rekao i da budu malo odlučniji, da ne misle da će im sve drugi da-

ti. Morat će i sami učiniti napor kako bi mogli sebi osigurati mogućnost da zarađuju novac. Jer, ako tu dođe teretni promet, to će biti jako velika frekvencija prometa i mislim da tu za Bereg perspektive ima. Kada su u pitanju organi koji rade na carini, ja sam potpuno nezadovoljan time što naših Berezana tamo gotovo i nema.

HR: Školuju li se uopće Berezani za, recimo, zanimanja potrebna na granici?

U te škole ne idu, jer ih i ne primaju. U školu za policajce naša djeca od prije nekoliko godina ne mogu biti primljena i to je žalostno. Mi vršimo pritisak prema Vladi Republike Srbije da se i našoj djeci omogući da budu pripadnici policije, vojske i carine. Mislim da bi se uvijek našlo kadrova koji bi se školovali za to, kad bi imali mogućnost da se uposle. Nekoliko ljudi iz Brega je radilo kod nas na carini, a danas mislim da radi samo jedan čovjek. To je veoma tužno, jer na svim graničnim prijelazima, bilo s naše, s Mađarske, ili s bilo koje strane, rade ljudi koji žive u mjestu gdje je granični prijelaz.

HR: U posljednje vrijeme mnogo je mladih iz sela otišlo u inozemstvo »trbuhom za kruhom« i rijetko se tko vraća. Vrijedi li uopće ostati?

E, to su jako teška pitanja. Ostati ili ne ostati... Ostati! Ostati u svakom slučaju, jer mi smo kroz politiku koju vodi Demokratski savez Hrvata u Vojvodini u najtežim momentima donijeli odluku ostati, opstati i razvijati se. Ja sam jako zadovoljan što smo ostali. Opstali smo tako kako jesmo, nažalost jedan broj mladih nam odlazi, ali to je tako svugdje, jer ovo teško vrijeme koje kod nas traje četrnaest-petnaest godina, zaista nije davalo perspektivu mladima. Mišljenja sam da dolaze nova, bolja vremena. Ako se vratimo unazad dvadesetak godina, vidjet ćemo da je Bački Brijeg imao svoju kooperaciju, jedan pogon tiskare iz Bezdana gdje je radilo sedamdesetak ljudi u dvije smjene. Tu je bilo nade. Nažalost, tiskaru su nam odnijeli, zadrugu su naši ljudi prodali i ona se danas nalazi u privatnim rukama. Jedan veleposjednik ju je kupio, odnosno dobio, zemlju i objekte i to je onda prodao drugim ljudima. To je vrlo tužno, jer nismo uspjeli sačuvati to što smo imali. Perspektive postoje, nada postoji. U oblasti poljoprivrede moći će se, ja bih rekao, mnogo više raditi. Ja ću sa svojom obitelji i sa svojim poduzećem učiniti veliki iskorak u proizvodnji povrća i mislim da će to omogućiti našim ljudima da na manjoj površini mogu malo više zaraditi, kako bi lakše preživljavali.

HR: Angažirani ste u politici, član ste Predsjedništva DSHV-a i predsjednik somborske podružnice stranke, uz to ste i vijećnik Hr-

vatskog nacionalnog vijeća. Kakva je, po Vašem mišljenju, budućnost hrvatskog naroda na ovim prostorima?

Malo prije sam napomenuo da smo se borili za opstanak, ostanak i za razvoj Hrvata koji žive ovdje. Imali smo dosta problema između sebe, što je slučaj i kod drugih zajednica. Mislim da smo u ovoj godini učinili veliki korak, jer smo ujedinili dvije političke stranke s hrvatskim predznakom. Činimo zaista velike napore da jedinstveno ponašamo. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini vrši pritisak i zahtijeva od matične domovine – Republike Hrvatske – da ona vodi više računa o hrvatskom narodu koji živi izvan

oni koji čine te incidente, shvatit će da ne čine dobra ni svome narodu, a kamoli nama manjinama.

HR: Vlasnik ste privatnog poduzeća »Kolgrap«. Čime se ono bavi?

Davne 1992. godine osnovali smo privatno obiteljsko poduzeće koje se bavi proizvodnjom, uslugom i trgovinom, sa sjedištem u Somboru. Ugovaramo proizvodnju pivarskog ječma, suncokreta, soje, crnog luka i industrijske paprike. Taj asortiman će se proširiti na korijensko bilje – peršin i mrkvu – za slijedeću sezonu na znatno većim površinama. Kad je u pitanju trgovina, otкупljujemo poljoprivredne proizvode i ba-

rojatno su mnogi uzimali kredite, održali su se, uspjeli su zasnovati proizvodnju i to je dobro. U poljoprivredi će biti jako velikih problema, jer će samo veliki moći na predovati i opstati. Mali poljoprivredni proizvođači će se morati preorijentirati na proizvodnju koja donosi više dohotka, a to je po meni povrtlarstvo, i zbog toga se mi okrećemo malom seljaku, malom poljoprivrednom proizvođaču, našem malom selu i drugim selima, gdje su ljudi vlasnici 4, 5, ili 6 hektara zemlje, a od proizvodnje kukuruza ili pšenice na takvo malim parcelama se neće moći živjeti. Kroz ovaj vid proizvodnje, znači iz povrtlarstva, moći će se znatno više zaraditi, ali i mnogo više raditi.

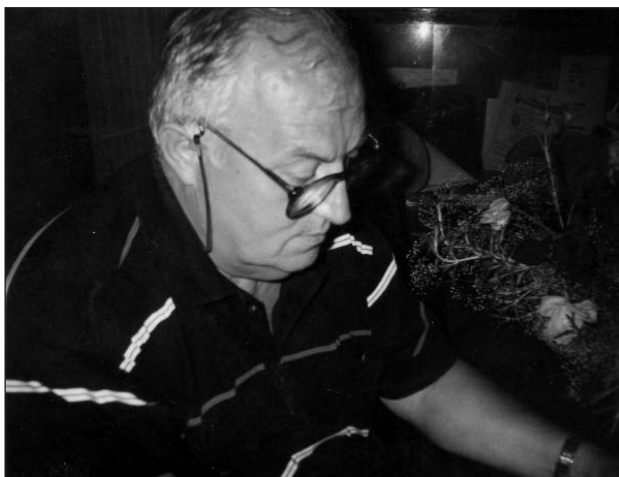
Uspjeh usprkos siromaštvu

Joza Kolar je rođen 1943. godine od oca Marina i majke Tonke u jednoj od siromašnijih obitelji u Bačkom Brijegu. Srednje je dijete od tri sina. Roditelji su mu bili nadničari kod bogatijih ljudi, ali su i pored siromaštva sva tri sina školovali. Joza je osnovnu školu završio u svom rodnom selu. Nakon osnovne škole otišao je u Sombor gdje je završio Srednju građevinsku školu, a kasnije je izvanredno upisao fakultet koji, ipak, nije završio, ali kako sam kaže, završio je životni fakultet koji ga je doveo do ovoga što je danas. U dvadeset trećoj godini osnovao je obitelj sa suprugom Radojkom, s kojom ima sina i kćer, i troje unučadi. Svi oni danas žive skupa u jednoj kući, što je prava rijetkost. Imaju jedan trošak, jedan štednjak i jednu lisnicu i to je za njih veliko bogatstvo, i mišljenja su da se u današnje vrijeme upravo ovako može lakše živjeti. Joza Kolar je vlasnik privatnog poduzeća, izgradio je pet kuća, a gradi i kuću od preko 500 četvornih metara s pratećim poljoprivrednim objektima od oko još 300-400 četvornih metara, a gradi i poslovni objekt koji bi trebao imati vrijednost od preko 200.000 eura. Kaže da je sve ovo postigao zalaganjem cijele obitelji. Predsjednik je podružnice DSHV-a u Somboru i vijećnik je Hrvatskog nacionalnog vijeća. Voli svoje selo i svoj narod i počasni je predsjednik Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brijega. ■

Hrvatske. To čini i Hrvatsko nacionalno vijeće, ali mi se čini da je tu jači pritisak DSHV-a i prema organizacijama i organizacijama, a i prema Vladi Republike Hrvatske. Mi zahtijevamo da Vlada Republike Hrvatske i Hrvatski sabor učine veći napor od onoga što se čini raspodjelom sredstava na natjecanju za njegovanje običaja Hrvata Šokaca i Bunjevaca na ovim prostorima, jer je to nedovoljno. Pojedine hrvatske tvrtke bi trebale naći interes da budu vlasnici poduzeća u onim vojvođanskim mjestima u kojima žive Hrvati. Ukoliko se to ne shvati i ne uradi se hitno, tu može biti dalekosežnih negativnih posljedica.

HR: Nedavno ste i sami bili svjedokom vandalskog čina hulangana na somborskom Velikom katoličkom groblju, gdje su oskrnavljeni nadgrobni spomenici hrvatskih i mađarskih obitelji. Zašto su sve učestali ovakvi krajnje primitivni napadi na manjine?

To traje već odavno, a krajem prošle i početkom ove godine se pojačalo, pa evo i sada je bio ponovni napad na manjine. To se dešava zato što još uvijek jedan broj ljudi ne razmišlja na europski način. Mislim da nas samo demokratska razmišljanja i europski principi mogu odvesti naprijed. Mi smo blizu Zapada, i mislim da će i Sombor i Vojvodina prvi tamo zakoračiti, a

vimo se trgovinom. Mislim da to radimo dosta dobro, jer u posljednje vrijeme puno je teškoća s velikim prometom robe i ide malo teže oko isplata, ali to kod nas još uvijek ide u normalnim granicama i u boljim vremenskim terminima nego kod drugih.

HR: Ima li svjetlije budućnosti za seljaka?

Poljoprivreda je u posljednjih 14 godina u izuzetno teškom položaju. Prethodna vlast dovela je poljoprivredu do prosjačkog štapa. Seljak je do te mjere osiromašen, da je jednostavno ove godine teško ulagao. Vje-

HR: Veliki ste zaljubljenik u konje i salaše, a Vaši su konji kasači bili dosta uspješni na natjecanjima. Recite nam nešto o tome.

Pa to je jedna svjetlija strana. Ja sam seosko dijete i moji roditelji su imali konje i to je od djetinjstva ostalo u meni, a posebno kod moga sina. Moj sin je veći zaljubljenik i poznavatelj konja od mene. Ima tri konja koji su kasači, bavi se tim sportom već oko pet godina. Nismo nikad bili najbolji, ali smo zato drugi i treći bili desetak ili petnaest puta. To je veliki uspjeh u kategorijama u kojima naši konji trče. Da bismo bili najbolji, trebali bismo mnogo više ulagati u konjički sport, jer danas se konji dovoze iz Norveške, Švedske, Amerike, Njemačke, a mi za to još nemamo novaca, a i ne želimo biti tako veliki, da budemo uvijek prvi.

HR: Bački Brijeg je malo selo, ali ipak broji mnoge uspjehe u različitim oblastima. Nabrojite nam neke.

Bački Brijeg jest malo selo i ima svega tisuću četiristotine i nekoliko stanovnika. Kad gledamo po broju stanovnika, mi smo zaista mali. Međutim, selo je veliko, velikog srca i velike duše. Naš folklorni sastav bio je među prvih deset društava u Srbiji i Crnoj Gori i u kategoriji najmlađih i u kategoriji starije generacije. Kad je u pitanju vatrogasno društvo, naša djeca su bila prvaci Europe i drugi u Europi u dvije uzastopne godine. Mislim da to ni jedno selo u našoj zemlji nije postiglo, a možda ni u Hrvatskoj. Za jednu seosku ekipu biti na tronu Europe velika je stvar. Ima dosta naših ljudi koji su entuzijasti i zaljubljenici u pojedine sportove. Sada imamo prvaka Srbije i Crne Gore u karateu i to je dečko od petnaest godina. Imamo i uspješne šahiste i puno ljudi koji su zaslužili da se piše o njima. U pravljenu Leksikona Hrvata Bunjevaca i Šokaca ne smiju biti zaboravljena njihova imena, imena zaslužnih ljudi koji su svoje selo prezentirali i u svijetu i u našoj zemlji. ■

Novi incidenti

I zemunski grobovi meta vandala

Skrnavljenje u Zemunu

Foto: Mato Groznica

Proteklog se vikenda dogodio još jedan incident na grobljima u Zemunu. U noći između 23. i 24. srpnja, za sada nepoznati počinitelji porazbijali su i oštetili nekoliko grobova i na Katoličkom i Pravoslavnom groblju. Na Katoličkom je gotovo u potpunosti polomljen i nadgrobni spomenik predstojnika franjevačkog sa-

mostana s kraja 19. i početka 20. stoljeća. Sa ovim su upoznate Školske sestre Svetog Franje iz Zemuna, te pater *Ivan Holetić* iz Subotice koji je u nedjelju 25. srpnja služio svetu misu u Zemunu, zamjenjujući gvar-dijana zemunskog franjevačkog samostana p. *Marka Kurolda*.

Prema riječima grobara, policija je na li-

cu mjesta uradila očevid no službenog priopćenja o ovim nemilim događajima još nema.

Korespondencija predsjednika HNV-a i ministrice prosvjete Republike Srbije

U iščekivanju sastanka o spornim pitanjima

Uponedjeljak 12. srpnja predsjednik Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori *mr. Josip Ivanović* je u ime svih jedanaest nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u Srbiji i Crnoj Gori uputio ministrici prosvjete i sporta Republike Srbije, *dr. Ljiljani Čolić* pismo u kojemu između ostalog stoji:

»Na sastanku predsjednika svih nacionalnih vijeća u Novom Pazaru 21. lipnja, zaključeno je da nacionalna vijeća neće predložiti svog kandidata za Nacionalni prosvjetni savjet do formiranja Centra za obrazovanje i odgoj na jezicima nacionalnih manjina pri Ministarstvu prosvjete i sporta, koji bi predlagao ministru prosvje-

te nastavne planove i programe i udžbenike za nastavu na jezicima nacionalnih manjina sukladno s praksom i standardima europskih zemalja«, te je zatražio zajednički sastanak kako bi se postigao dogovor oko spornih pitanja ostvarivanja prava na obrazovanje na jezicima nacionalnih manjina.

Mr. Ivanović je 21. srpnja primio ministricin odgovor u kojemu je između ostalog stoji: »U vezi s Vašim pismom da Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine u SiCG neće predložiti svog kandidata za Nacionalni prosvjetni savjet do formiranja Centra za obrazovanje i odgoj na jezicima nacionalnih manjina, oba vještavamo Vas o tome da je u sastavu

Centra za strateški razvoj pri Zavodu za unapređenje obrazovanja i odgoja predviđena grupa za nacionalne manjine«.

Sutradan je predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *mr. Josip Ivanović* ponovno uputio pismo ministrici Čolić u kojemu je ponovio donijeti zaključak da Nacionalna vijeća u cjelini neće predložiti svog kandidata za Nacionalni prosvjetni savjet do formiranja Centra za obrazovanje i odgoj na jezicima nacionalnih manjina pri Ministarstvu prosvjete i sporta, te da u ime predsjednika svih nacionalnih vijeća ponovno moli, da se održi jedan zajednički sastanak na kojem bi se postigao dogovor oko svih spornih pitanja.

Na drugo pismo još nije stigao odgovor.

Zlatko Tomčić na Mačkovim danima u Jastrebarskom

Zajedništvo kao prioritet

Hrvati u Srijemu, Bačkoj i Banatu nisu dijaspora! Oni su Hrvati, autohtoni i autentični, i prije svega, to je njihova domovina, koja je, eto, igrom povijesnih okolnosti, ovog momenta izvan granica Republike Hrvatske.

U Jastrebarskom je 24. srpnja održana svečanost u povodu obilježavanja 125. obljetnice rođenja znamenitog hrvatskog političara, predsjednika Hrvatske seljačke stranke dr. Vladka Mačeka. Na svečanoj akademiji u Gradskoj vijećnici, uz nazočnost mnogih uglednika, članova HSS-a, te mnogobrojnih gostiju, o djelu Vladka Mačeka govorio je predsjednik HSS-a Zlatko Tomčić, saborski zastupnik.

Nakon svečanosti u Vijećnici, položeni su vijenci pokraj biste Vladka Mačeka, u centru grada, a na koncu, dodijeljeno je i vatrogasno vozilo lokalnom DVD-u »Pleševica«.

To je bila i prigoda za kraći razgovor sa saborskim zastupnikom, bivšim predsjednikom Hrvatskog sabora i aktualnim predsjednikom HSS-a Zlatkom Tomčićem, čija stranka ima pravni i politički kontinuitet od 22. prosinca 1904. godine, a cijele ove godine ima organiziran bogat program proslave.

► **Budući da hrvatski narod u Srijemu po prvi puta u svojoj povijesti nije u istoj državi s većinom Hrvata, kakve su programske odrednice HSS-a po tom pitanju, odnosno kako danas gledate na vojvodanske Hrvate?**

Vi znate da sam, i kao predsjednik Hrvatskog sabora i kao saborski zastupnik, evo, u trećem mandatu, uvijek pokušavao osigurati maksimum na kvalitetnijoj suradnji domovinske Hrvatske, autohtonih Hrvata u trećim zemljama, ali i hrvatske dijaspore. I odmah da kažem: Hrvati u Srijemu, Bačkoj i Banatu nisu dijaspora! Oni su Hrvati, autohtoni i autentični, i prije svega, to je njihova domovina, koja je, eto, igrom povijesnih okolnosti, ovog momenta izvan granica Republike Hrvatske. No, obzirom na politička događanja koja su u tijeku, tu mislim na europske integracije, svi ćemo mi vrlo brzo živjeti u Europi bez granica. Zato je to šansa za sve Hrvate koji žive u Europi, da uskoro doista i žive u jednoj državi, da budu potpuno integrirani, da komuniciraju bez ikakvih zapreka, ne samo kao osobe, nego i kao pravne osobe, da i ljudi, i ideje, i kapital imaju maksimalnu prohodnost imaginarnih granica koje će u budućnosti postojati.

Do sada to nije bilo lako, pa čak ni Hrvat -

ska vlast, usuđujem se reći, nije imala sluha za suradnju s Hrvatima u europskim zemljama. Posljedica je to činjenice da su vlasti u RH bile okrenute ka velikoj hrvatskoj dijaspori u Americi, Kanadi, Australi -

ji i Novom Zelandu. Time je učinjena velika nepravda prema Hrvatima u Europi, vojvodanskim, mađarskim, austrijskim ili rumunjskim, odnosno svim Hrvatima koji žive tamo gdje su rođeni. Mislim da se situacija sada popravlja, kako u Republici Hrvatskoj, tako i u zemljama u kojima ti Hrvati žive. Moram reći da mi je veliko zadovoljstvo što postoji »Hrvatska riječ«, za sada jedini tjednik na hrvatskom jeziku u SiCG. Vjerujem da će se to proširiti i na druge medije, radio i TV postaje. Vjerujem da će se i određene nesuglasice među voj -

vodanskim Hrvatima, o kojima dosta znam, ubrzo izbrisati, te da će se stvoriti jedinstveni nacionalni korpus koji će i u političkom smislu utjecati na događanja u SiCG. Ovog momenta, najvažnije je da se, u smislu razmjena političkih ideja, ali i u materijalnom smislu, izravno pomognu razne djelatnosti hrvatske zajednice u Vojvodini, od očuvanja kulturne baštine, obrazovanja, izdavačke ili neke druge djelatnosti. U tom smislu, u Hrvatskoj je bitno promijenjena klima.

Dijaspora je klasični pojam iseljavanja, za nekoga tko je vlastitu sreću potražio u nekoj drugoj domovini. Vojvodanski Hrvati, bez obzira da li su to Bunjevci, Šokci ili Srijemci, oni su uvijek – Hrvati iz Vojvodine, koji su na svojoj djedovini i pradjedovini uvijek bili i ostali. Moja je osobna sreća što sam Hrvat iz Vojvodine, iz Srijema, što su moji korijeni duboko ostali usađeni u mjesto koje se u rimsko doba nazivalo Sirmium, a danas, u mom jeziku, Srijemska Mitrovica. Osjećam da je sva pozitivna energija usmjerena na integraciji Hrvata s obje strane granice.

► **Koliko ste u mogućnosti, kao saborski zastupnik i jedan od najistaknutijih političara u Hrvatskoj, utjecati na Sabor i druga tijela u RH kako bi pomoć vojvodanskim Hrvatima bila čim učinkovitija?**

Budimo objektivni: mala je mogućnost u današnje vrijeme. Iz vremena kada sam bio predsjednik Sabora i potječu mnoge inicijative glede boljih veza domovinske Hrvatske i Hrvata u trećim zemljama. Danas, na žalost, imamo situaciju da svi prijedlozi i odluke koje se donose u Saboru ovise o samo jednoj stranci, o HDZ-u.

► **Na koncu, što imate za poručiti Hrvatima u Srijemu, Bačkoj i Banatu, čitateljima »Hrvatske riječi«?**

Puno puta sam, odlazeći u Suboticu i Mitrovicu, komunicirajući sa političarima iz hrvatskih i ostalih stranaka, apelirao samo jednu stvar: graditi skladne odnose između različitih nacija, a naročito kada je u pitanju manjinski narod, vrlo je teška i kompleksna stvar. Mi, vojvodanski Hrvati to vrlo dobro znamo. Mi pamtimmo vremena neposredno nakon II. svjetskog rata, pamtimmo vremena nakon '90-ih, kada su bile prisutne izuzetno velike turbulencije i na

Zlatko Tomčić (desno) u razgovoru sa suradnikom HR

području SiCG, i na području Hrvatske, kada je u Hrvatskoj plamsao Domovinski rat, kada je bilo prisutno i dragovoljno i nedragovoljno preseljavanje i etnička čišćenja na ovim prostorima. Svi se mi sjećamo prisilnih iseljavanja iz Slankamena, Hrtkovaca, Kukujevaca i drugih srijemskih mjesta. Svi mi znamo i za potpisivanje raznih ugovora o kupoprodaji ili zamjeni kuća. Na taj način je vođena politika trajnog »rješavanja« Hrvata u Bačkoj, Banatu, a naročito Srijemu. Na svu sreću, nisu svi

podlegli pritiscima, prije svih srpskih radikala. Moja poruka ovog momenta je: oni koji su ostali, neka čuvaju ono što imaju; oni koji su otišli, neka se pokušaju vratiti, oni koji nikada nisu svoju djedovinu prodali ili zamijenili, neka pokušaju ponovno doći u njen posjed, oni koji su počeli mrziti, neka se oslobode mržnje, oni koji su bili tolerantni, neka i dalje budu tolerantni. Ali, ono što je najvažnije: neka svi Hrvati budu zajedno.

Vladimir Bošnjak

HBŠS na lokalnim izborima samostalno

Sjedinica predsjednika i Glavnog odbora Hrvatsko-bunjevačko-šokačke stranke održana je 26. srpnja a na njoj se najviše govorilo o predstojećim lokalnim i pokrajinskim izborima, kao i o izboru novog gradonačelnika.

Kako stoji u priopćenju za javnost, nakon iscrpne rasprave, većinom glasova prihvaćen je prijedlog da HBŠS na lokalne izbore izađe samostalno, a što se tiče izbora gradonačelnika, stranka trenutačno nema spremnog kandidata te će se naknadno izjasniti o tome kojega će kandidata podržati.

Na ovoj sjednici izabrano je i 15 članova stranačkog izbornog stožera.

Hrvatsko-bunjevačko-šokačka stranka je također donijela odluku da dva puta tjedno pruža besplatnu pravnu pomoć, odnosno pravni savjet, kako članovima tako i simpatizerima stranke i to ponedjeljkom i petkom od 11 do 12 sati i od 19 do 21 sat u prostorijama stranke u Zagrebačkoj ulici broj 1.

U Puli održan stručni seminar iz područja hrvatske kulturne baštine

Usavršavanje za kvalitetniji rad u svojim sredinama

Seminar za učitelje i profesore hrvatskog jezika i književnosti, te stručno usavršavanje iz područja hrvatske kulturne baštine, povijesti, zemljopisa, glazbe i umjetnosti, koji je održan u hotelu »Brioni« u Puli od 27. lipnja do 3. srpnja 2004. godine u organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, bio je izuzetna prigoda i za prosvjetne djelatnike iz Srbije i Crne Gore. Među 90 polaznika spomenutog seminara iz cijelog svijeta (Australija, Austrija, BiH, Italija, Kanada, Mađarska, Makedonija, Rumunjska, SAD, Slovačka, SiCG, Švedska, Ukrajina) našlo se i njih 20 iz SiCG (2 iz Crne Gore, 1 iz Srijema i 17 iz Bačke).

Po dolasku u Hotel »Brioni« održali su pozdravne govore ministri, pomoćnici ministara a potom i viša stručna savjetnica za hrvatske dopunske škole Nada Zidar-Božgadi, upoznavajući sudionike s rasporedom rada na seminaru te dodijelivši im knjige i radni materijal.

Slijedećeg dana, bila su plenarna preda-

vanja: dr. sc. Vinko Brešić je održao predavanje na temu »Hrvatska književna topografija« a dr. sc. Tvrtko Jakovina održao je predavanje iz povijesti: »Koliko je lokalna, lokalna povijest: Svjetske epizode hrvatske nacionalne povijesti u 20. st«.

Zatim su bile predstavljene radionice. Mr. sc. Iva Gruić predstavila je radionice dramske umjetnosti, Irena Miholić pak radionice glazbene kulture, dok je dr. sc. Diana Zalar predstavila radionicu: Recepcija i utjecaj djela Ivane Brlić Mažuranić na suvremenu književnu produkciju i multimediju. Dr. sc. Karol Visenko i prof. Sanja Sikirić predstavile su radionice hrvatskog jezika. Istoga je dana bilo organizirano razgledanje Pule, što je osigurala Turistička zajednica grada. Bilo je i prezentacija hrvatskih dječjih časopisa te književni susret sa autorom Zlatkom Krilićem.

Svaki sljedeći dan je bio besprijekorno organiziran. Lokalne novine, televizija i radio postaje pratile su taj seminar kao vrlo važan događaj. U posjet su stigli i

predstavници HMI, a prof. Vlasta Sabljak-koautor knjige »Hrvatska darovnica« održala je plenarno predavanje »Ivana Brlić Mažuranić, Šuma Striborova« a potom prezentirala knjigu koju je napisala zajedno sa prof. dr. Vladom Pandžićem. Organizirano se razgledalo otočje Brijuna, nakon toga Fazana, Rovinj, Poreč. Plenarno predavanje »Geografsko obilježje Istre« održala je prof. Goranka Marković, a Irena Miholić je govorila o »Hrvatskoj tradicijskoj kulturi«.

Po završetku svih radionica i plenarnih predavanja polaznici seminara su dobili potvrde o stručnom usavršavanju iz hrvatskog jezika i hrvatske kulturne baštine. Sada je na svakom sudioniku seminara zadaća da u svojim sredinama što bolje predstave hrvatski jezik i kulturu. Seminar se tradicionalno odvija svake godine po završetku školske godine i prilika je da se i drugi nastavnici uključe u ovakav vid stručnog usavršavanja.

Mila Markov-Španović

Vojvodina u procesu tranzicije

Gospodarstvo – između sjećanja i iščekivanja

Kapaciteti veliki, mogućnosti male Nedovoljni poticaji nerazvijenoj poljoprivredi **
Ovlasti AP Vojvodine ograničene na području ekonomije

Piše: Dušica Dulić

Unatoč bogatoj prošlosti, Vojvodina je danas još uvijek relativno siromašna, nedovoljno obrađena i uposlena, politički nejedinstvena, a ekonomski – u nedostatku dovoljno jakih strateških partnera.

Proteklo političko razdoblje uništilo je puno toga što je bilo glavno obilježje kako Vojvodine, tako i cijele države. Kao dio Srbije, i Vojvodina značajno kasni u procesu tranzicije.

SITUACIJA LOŠA, UNATOČ PREDISPOZICIJAMA: Vojvodina prema popisu iz 2002. godine ima 2.031.992 stanovnika, godišnji bruto društveni proizvod od oko 2.800 dolara po stanovniku (prema podacima Narodne banke Srbije na kraju 2002. godine) i pri dnu je europske regionalne rang liste. Uprkos tim podacima, ona je i danas najrazvijeniji dio Srbije i Crne Gore. Njezine glavne prednosti su relativno dobra osnova za suvremenu gospodarsku infrastrukturu, dobar geografski položaj i značajni prirodni resursi (prije svega voda i plodno zemljište).

Međutim, Vojvodina danas nema dovoljno investicijskog i obrtnog kapitala, izgubila je nekadašnja vanjska tržišta i još se bori s posljedicama izazvanim u vrijeme Miloševićeve ere.

Uvijek je bila poznata po kvalitetnom obradivom zemljištu kojega u strukturi ima ukupno oko 1.628.000 hektara. Od toga oko 1.586.000 hektara obuhvaćaju oranice i vrtovi, 17.000 hektara voćnjaci, 12.000 vinogradi, 34.000 livade. To sve skupa čini 34 posto srbijansko-crnogorskih i 35 posto obradivih površina Srbije. U prosjeku Vojvodina po glavi stanovnika ima 0,82 hektara obradivih površina, dok je taj prosjek u Srbiji 0,47. Uprkos tom prirodnom bogat-

Jedan od novih kombajna na vojvođanskim njivama

stvu, u Vojvodini je danas poljoprivreda na niskim granama, uz loše otkupne cijene (za koje se iz godine u godinu mora izboriti blokadom putova), zastarjelu tehniku, skromna ulaganja, neadekvatnu zaštitu i čestu sušu koja zbog nedostatka navodnjavanja ubere rod prije vrijednih ratara. Nekada je, na primjer u razdoblju od 1993. do 1997. godine, Vojvodina u prosjeku proizvodila 2.300 kg žita po stanovniku ili 2,7 puta više nego u cijeloj Srbiji.

INDUSTRIJSKI RENDGEN: Industrija je također bila vrlo prepoznatljiva gospodarska grana Vojvodine. Danas su mnoga poduzeća na minimumu proizvodnje, radnici bez primanja ili s otkazima. Ipak, prema podacima Gospodarske komore Vojvodine, ova regija proizvede 95 posto šećera, 88 posto jestivog ulja, 65 posto smrznutog, steriliziranog i pasteriziranog povrća, 70 posto svježeg svinjskog mesa, bezmalo 100 posto živinskog mesa, 70 posto kobasičarskih proizvoda, 70 posto pšeničnog brašna, 60 posto cigle, 95 posto crijepa, 100 posto zidnih i 65 posto keramičkih pločica, 100 posto ravnog stakla, itd.

I dalje su najrazvijenije prehrambena i industrija građevinskog materijala, mada postoje dobri kapaciteti i za druge industrije. Nedostaju ulaganja koja bi pokrenula

Fond razdijelio 2,37 milijardi dinara kredita

Fond za razvoj AP Vojvodine je na temelju rezultata 8 natječaja podijelio 2,37 milijardi dinara kredita za 989 korisnika. Najviše kreditnih sredstava, čak 68 posto, plasirano je u poljoprivredu, posebno za nabavku traktora i mehanizacije, mineralna gnojiva i sortnog sjemena. Osnovni izvori financiranja Fonda su sredstva ostvarena privatizacijom poduzeća u Vojvodini, iz proračuna, donacija i pomoći, te iz domaćih i inozemnih kredita.

ono što je prethodno političko okruženje »uspavaloc«.

Kamen spoticanja Vojvodine je i činjenica da je tržište Srbije i Crne Gore za njezine proizvode premalo, a istodobno s inozemstvom razmjenjuje tek 10 posto svog društvenog proizvoda.

ZAKONSKI OKVIRI: Podjela ovlasti između Republike Srbije i Pokrajine Vojvodine učinjena je čuvenim Omnibus zakonom. No, taj isti zakon nije predao Pokrajini i nadležnosti iz domene ekonomije. Veće ovlasti iz područja gospodarstva trebao je biti riješen Omnibusom dva i tri. Poslije ubojstva premijera *Zorana Đinđića*, odlaganja donošenja Ustava i time definiranja statusa Vojvodine, prekinuti su procesi širenja nadležnosti Pokrajine. U skladu sa svojim skromnim ovlastima, pokrajinska je vlast nastojala posredovati u uspostavljanju gospodarskih veza, stvarati kontakte s inozemnim gospodarstvenicima, organizirati stručne skupove.

Kao jedan od koraka vojvođanske vlade je formiranje Fonda za razvoj Autonomne Pokrajine Vojvodine još na početku svojega mandata. Osim tog Fonda, Pokrajina nema drugih mehanizama, a niti ingerencija za poticanje ili upravljanje gospodarskim poslovima. Izvršno vijeće također prati i potiče privatizaciju poduzeća u Vojvodini, a preko Agencije za privatizaciju u Novom Sadu vrši se kontrola privatizacije. **PLUS – MINUS:** Neki mali (ali nedovoljan) napredak u Vojvodini su podatci da se poslije više od 10 godina vrši fluorografiiranje građana, rano otkrivanje šećerne bolesti, tuberkuloze. Poslije sto godina uloženi su novac u popravak jodne banje u Novom Sadu, mnogo objekata je rekonstruirano, kupljeni su brojni medicinski aparati, adaptirane i kompjutorskom opremom opremljene brojne škole.

Vojvođanski deficit 450 milijuna dolara

Deficit AP Vojvodine za razdoblje siječanj-travanj ove godine iznosi 450,8 milijuna dolara i veći je za 104,3 milijuna dolara u odnosu na prvi kvartal prošle godine. Pokrivenost uvoza izvozom iznosi 40 posto i veća je u odnosu na prošlogodišnju u istom razdoblju, kada je iznosila 39,6 posto. U istom razdoblju gospodarstvenici Vojvodine izvezli su robe u vrijednosti od 301,1 milijun dolara, za 9,2 milijuna dolara više nego u istom razdoblju prošle godine, a uvezli za 751,9 milijuna dolara, što je više za 15,6 milijuna dolara nego u prva četiri lanjska mjeseca. ■

Na putu u Europu

Kontrola »od njive do trpeze«

Osim što se cijela političko-ekonomska situacija mora stabilizirati, izvršiti usklađivanje zakona, te postizanje drugih europskih standarda, prvi uvjet za certifikaciju finalnih proizvoda iz poljoprivrede za svjetsko tržište bit će ulazak u međunarodni sustav kontrole proizvodnje »od njive do trpeze«. Riječ je o programu zaštite, uređenja i korištenja zemljišta. Cilj je utvrditi stanje plodnosti zemljišta u Srbiji i Vojvodini, stupanj degradacije na određenim lokalitetima, metode zaštite i popravke, racionalno korištenje uz povećanje površina pod navodnjavanjem, vodeći računa o zaštiti životne sredine. Na ovaj način stvorit će se jedinstven sistem na području Srbije i Vojvodine koji će osigurati poznavanje zemljišnih uvjeta za svaku proizvodnu sirovinu. ■

I dalje najrazvijenija prehrambena industrija

Nasuprot tome, jako je malo urađeno u turizmu. Recimo, Vojvodina nema hotel A kategorije. No, prioritet je svakako ponovno uspostavljanje stabilne i konkurentne poljoprivredne proizvodnje. Republički Agrarni program još uvijek ne postoji, pa se sve radi parcijalno, ništa strateški. Sa skromnim ovlastima u domeni gospodarstva, Pokrajina je do sada nastojala zainteresiranima osigurati bar što povoljnije kredite. Iako se na prvi pogled po njivama to ne vidi, putem tih kredita je na vojvođanske oranice izašlo 4.500 novih traktora i 200 novih kombajna. Potrebe su svakako puno, puno veće. Otpočela je i kupovina novih sustava za navodnjavanje, za što je utrošeno milijun eura. Budući da ne postoji republički Agrarni program, Pokrajina je pristupila izradi Programa gospodarskog razvoja Vojvodine u čemu joj je pomoglo Njemačko udruženje za tehničku suradnju GTZ. To udruženje je najvećim dijelom financiralo angažiranje neophodnih stručnjaka.

Vojvođanske su pruge stare u prosjeku 30 godina i njihova je obnova više nego spora, a Republička direkcija za putove je od 2002. godine obnovila i rehabilitirala oko 750 kilometara putne mreže u Vojvodini.

Sve u svemu, tranzicija je donijela sve one muke kroz koje su prolazile i druge europske zemlje, novije članice Europske unije. Situacija je utoliko drugačija što su ta tranzicijska opterećenja, za razliku od središnjih država, »naleгла« ovoj državi u najgore vrijeme, na već razoreno i uništeno gospodarstvo koje bi se u svojim jadima mučilo i bez tranzicijskih »blagodati« i usklađivanja s razvijenim i uređenim svijetom. Politička nesigurnost kao još jedno breme koje odbija investitore zaljubljeni s vremena na vrijeme nade onih koji vrijedno rade i žive u sjećanju kako je to nekad bilo. No, kažu, sve će to proći... Treba izdržati »samo« još nekoliko godina... Što je to za Vojvođane, koji su i do sada prošli ono na čemu im nitko ne bi zavidio. ■

Druga samostalna revija subotičke kreatorke visoke mode Marije Šabić

Vjetrovi Vojvodine otvaraju kapije Europe

Tradiciju Vojvodine možemo prikazati i putem modnog spektakla na svjetskoj razini, pokazala nam je naša poznata kreatorka prošlog tjedna na Paliću

Piše: Olga Perušić

Marija Šabić, treća s lijeva

Učast XI. Međunarodnog filmskog festivala »Palić 2004« službena kreatorka kompanije »Miss Yu« Marija Šabić 22. srpnja prikazala je svoje najnovije kreacije spektakularnom modnom revijom pod nazivom »Vjetrovi Vojvodine«. Posjetitelji su imali prigodu vidjeti petnaest gracioznih djevojaka, među kojima su bile bivše predstavnice SiCG: Ana Šaregić, Tijana Stajšić, Dragana Đurđević, Jelena Gavrilović, te poznate manekenke Iva Milivojević, Bojana Vujadinović, Marija Čirović, Jasna Borović i druge. Kao počasna gošća revije tu je bila Sanja Papić koja je na izboru za Miss Universe ponijela titulu treće pratilje. Dojmovi posljednje revije su svakako pozitivni, što ukazuju i reagiranja oko tisuću posjetitelja koji su sa Ženskog štranda ili preko Video bima posmatrali najljepše kreacije visoke mode u SiCG. Osobito je zapažena vrlo zanimljiva glazba, točnije francuske šansone, koje su prelijepo dojmile samu reviju, kao i izvedba veoma uspješne balerine Natalije Raičević.

»Jako puno rada je satkano kako bi bila prikazana jedna kompletna modna revija u tridesetak minuta. Ove godine financijsku potporu pružila mi je kompanija Next kojoj sam doista zahvalna«, rekla je Marija Šabić.

IZRADA NACIONALNE HALJINE: Kreacije naše poznate kreatorke nosile su najljepše djevojke na natjecanjima za titulu Miss Svijeta, Miss Universe i Miss Interkontinental, a ime Marije Šabić preraslo je u sinonim elegancije, visoke mode i svjetskih trendova. Njene haljine nosile su ljepotice u SiCG i u svijetu, a Marija je posebno ponosna na činjenicu kako su na izboru za Miss Europe 2002. godine u Beirutu, koji je ujedno i revija visoke mode, svih 40 ljepotica nosile njene haljine jer je bila službena kreatorka ovog natjecanja. Pritom ne smijemo zaboraviti kako su ova natjecanja najveći događaji posvećeni modi koje prati više milijuna gledatelja, možda čak milijarda i pol širom svijeta.

»Puno dobrih iskustava imam iza sebe, a osobito bih izdvojila pobjedu naše haljine koju je nosila Jelena Gavrilović, misica Jugoslavije za 1999. godinu, koja je proglašena za najljepšu haljinu na Izboru za Miss Internacional. Naziv haljine »Zlatna polja Vojvodine« je najbolji dokaz naših vrijednosti«, prisjeća se Marija. Ne doživljava svoj uspjeh kao netko tko je osvojio vrh visoke mode već smatra svoju djelatnost kao suradnju s poznatim ljudima koji rade svoj posao baš kao i svi ostali. Po njenim riječima, još ima prostora koji treba osvojiti. Tako je ova modna revija, inače druga po redu, darovana ljubiteljima visoke mode, a izraz je dobre suradnje s kompanijom »Miss Yu«, te na taj način i s njenom predstavnicom Vesnom Jugović.

KREACIJE: Marija Šabić izrađuje odjeću od materijala kojeg pribavlja u ekskluzivnim prodavaonicama Pariza, ali njen dojam mode je ostao inspiriran našim vovodanskim poljima točnije vremenom kada žito tek dozrijeva. Uspješno kombinira simbole Vojvodine, odakle je podrijetlom, jer smatra žitelje ovog podneblja kozmopolitima, veoma otvorenima prema svijetu, koji imaju i što prikazati.

»Bunjevci imaju jednu tradicionalno urođenu eleganciju osobito gledajući našu narodnu nošnju od koje nisam našla ljepšu«, zapazila je naša sugovornica. Naša kreatorka bi najviše voljela kada bi okolina Subotice postala jedan modni centar, objedinjavanjem Vojvodine sa županijama Vukovara i Osijeka, te bi na taj način

mogli što bolje razviti suradnju kreatora i trgovaca. U subotičkom butiku »Fara« izrađuju se haljine za različite specifične prigode od haljina za proslave svadbi, maturre, bala, rođendana do najluđe novogodišnje noći. Po mišljenju Marije, mlade djevojke koje primjećuje oko sebe veoma su upućene u modne trendove i na maturskim večerima izgledaju kao da su sišle sa modnog žurnala. Voli glamur i sjaj te izrađuje haljine koje će moći prikazati, haljine koje ističu ženstvenost i ljepotu ženskoga tijela.

»Provokacija mora postojati, moramo težiti novom i ja ne želim stereotipno djelovati. Zato volim eksperimentirati sa slanom, u budućnosti ću pokušat raditi s keramikom, te možda malo se poigrati i s mađarskom secesijom. Ove godine nismo radili haljine s etno motivima, jer smatram kako trebamo biti drugačiji, pritom mudro ih iskoristiti. Možda se sljedeće godine ponovno vratimo ka etnu, ali prikazanom iz drugog kuta. Doista smo napredovali, dokazali smo kako slama ne mora asociirati samo na Dužijancu već može biti i visoka moda, kao što i tamburice Stipana Jaramazovića ne moraju svirati samo kolo već i ozbiljnu glazbu«, objašnjava Marija Šabić. Kvaliteta njenog stvaralaštva omogućila joj je proboj u sam vrh modne scene, a pritom je vođena mišlju kako nije cilj kopirati tuđe već nešto svoje poslati u svijet. ■

Jedno skupštinsko zasjedanje u dva dana

Sjednica subotičkog parlamenta u znaku prebrojavanja

Iako je prema predviđenom dnevnom redu 43. sjednica Skupštine općine Subotica, zakazana za 27. srpnja, sa svega 6 točaka trebala biti među kraćima, rasprava se oteglala na dva dana a uzrok je bio nedostatak kvoruma, i to ubrzo po početku zasjedanja.

Prvog dana, vijećnici su jednoglasno i bez rasprave usvojili Odluku o usvajanju Povelje o dobrosusjedskim odnosima i suradnji između grada Osijeka u Republici Hrvatskoj i Općine Subotica u SiCG. To je prva ovakva povelja o suradnji potpisana između gradova ove dvije susjedne zemlje. U ovom dokumentu, što će ga poslije potpisati osječkog gradonačelnika Zlatka Kra-marića i Géza Kucsera između ostaloga stoji kako će se ova dva grada zalagati za uspostavljanje i izgradnju dobrosusjedskih odnosa i suradnje između društvenih, kulturnih, znanstvenih, obrazovnih, gospodarskih, sportskih i drugih institucija i subjekata. Poticati će se susreti mladih iz obje sredine, surađivati u oblasti urbanog razvoja, posvetiti pažnja zaštiti

ljudskih i građanskih sloboda, te razvoju lokalne samouprave.

Prema dnevnom redu, od vijećnika se očekivalo da donesu odluku o osnivanju regionalne radio stanice »Radio Subotica« no oštra je rasprava, uz česta skretanja s glavne teme, prekinuta nedostatkom kvoruma, te nastavljena sutradan.

Vijećnici G17 plus, NDS-a i DS-a smatrali su kako je materijal predložen za usvajanje neprecizan, neusklađen s važećim Zakonom o radiodifuziji, te da ostavlja prostor za »mučke« budući da je mnogima bilo sumnjivo zbog čega, osim subotičke Općine, u ovaj projekt kao sufinancijeri ulaze i općine Kanjiža i Senta, uz istodobno pristajanje da će upravljačka prava pripadati samo Subotici. Vijećnik SVM-a László Józsa je rekao da je prijedlog za osnivanje regionalne radio stanice u skladu sa zakonom, i ispunjava sve uvjete da ga skupština usvoji. No, budući da nakon kraće stanke kvorum i dalje nije bio osiguran, zasjedanje je bilo zakazano za sutradan. I drugi dan zasjedanja je bio u znaku

prebrojavanja i prozivke prisutnih kako bi se osigurao potrebni kvorum.

U nastavku zasjedanja, bez rasprave je usvojena odluka o osnivanju regionalne radio stanice »Radio Subotica«, nije prošla odluka prema kojoj bi Centar za socijalni rad proširio svoju djelatnost formiranjem odjeljenja za zbrinjavanje malodobnih delikvenata, utvrđen je Statut Fonda za razvoj poljoprivrede općine Subotica, prihvaćena je ostavka Gyöngyi Veres Kucsmik na mjesto predsjednice Općinske izborne komisije a na tu je dužnost većinom glasova izabrana Ilona Bartol. Najveća je rasprava vođena o dopuni Odluke o građevinskom zemljištu, koja je na kraju ipak bila usvojena. Govoreći o pribavljanju ostalog neizgrađenog građevinskog zemljišta putem kupoprodaje ili zamjene za drugo neizgrađeno građevinsko zemljište, najviše se insistiralo na potvrdi da će se ona obavljati po principima ekvivalencije i to po prometnoj vrijednosti zemljišta, te da će za sve protuzakonite radnje postojati sankcije.

D. D.

Proslavljene žetvene svečanosti u Maloj Bosni

Mnoštvo vjernika, djece i mladih proslavili su Dužijancu 2004. u Maloj Bosni. Na svečanim zapregama, okićenim vlačem žita badaš i bandašica skupa s mladima u narodnoj nošnji došli su u crkvu Presvetog Trojstva, gdje je održana sv. Misa zahvalnica.

Misno slavlje je predvodio mladomisnik vlč. Mirko Štefković uz domaćina ove župe vlč. Ivicu Prčića. Ovogodišnji badaš i bandašica u Maloj Bosni su Goran Garbić i Anita Pelhe. Ono što je jedinstveno u Maloj Bosni jest to da mali badaš ima dvije male bandašice. Mali badaš je Goran Mižer, a bandašice su sestre Emina i Merita Gaši. U recitalu pod sv. Misom su sudjelovali mladi u nošnji, koji su skupa s bandašicom Anitom i bandašom Goranom prinosili prikazne darove. Prije nego se otpjevala pjesma zahvale »Tebe Boga hvalimo«, svi sudionici u nošnji i vjernici sudjelovali su u procesiji oko crkve. Na kraju sv. Mise predvoditelj ovoga misnog slavlja je svima prisutnima podijelio svoj mladomisnički blagoslov. ■

Bandašicino kolo

Oko crkve u Maloj Bosni, u večernjim satima održano je tradicionalno Bandašicino kolo. U kulturno umjetničkom programu su sudjelovali i članovi folklornog odjela Hrvatske udruge kulture »Lajčo Budanović« iz Male Bosne i Kulturno umjetničko društvo »Ravnica« također iz Male Bosne, koji su se predstavili s nekoliko koreografija. U ovom programu su sudjelovali i badaš i bandašica, koji su skupa s mladima recitali prigodne tekstove. I u ovom kolu sve nazočne je zabavljao tamburaški ansambl »Ravnica« ■

Predstoje Velike Tekije 4. i 5. kolovoza

Novo ruho svetišta Majke Božje Tekijske

Križni put u Tekijama

TEKIJE - Svetište Majke Božje Tekijske je svima dobro poznato. Na tom mjestu je još u srednjem vijeku bila crkva posvećena Blaženoj Djevici Mariji. U tursko vrijeme tu je bila džamija. Turci 1687. napuštaju Petrovaradin, a isusovci uz dopuštenje kardinala *Kolonića* pretvaraju džamiju u crkvu. Turci su ponovno krenuli u osvajanja 1716. godine. I baš tu, kod Petrovaradina, odigrala se odlučujuća bitka. Kršćani pod vodstvom princa *Eugena Savojskog* pobjeđuju Turke. Po legendi, tog 5. kolovoza 1716. godine padao je snijeg.

U čast pobjede nad Turcima princ *Eugen Savojski* je darivao kopiju slike Majke Božje Snježne, čiji se original nalazi u bazilici Santa Maria Maggiore u Rimu. Od tada počinju dolaziti hodočasnici s različitim nakanama, da mole milost od Gospe. Za vrijeme *Ilije Okrugića* opata, crkva dobiva današnji izgled, s dva neogotska zvonika i zadnjim dijelom u

istočnom stilu.

Monsinor *Stjepan Miler* je jedan od onih koji s ljubavlju brinu o svetištu Gospe Tekijske. Kao upravitelj davao je svetištu život. Održavao je, preuređivao, dograđivao vanjske nadstrešnice i postavio bakarne limove na zvonike 1981. godine.

Tako je tijekom 2002. i 2003. godine napravljen predivan križni put u sklopu svetišta.

A ove 2004. godine, crkva je dobila novi sjaj. Svodovi crkve su oslikani motivima otajstva Krunice: radosna, žalosna i slavna. Tri puta po pet slika, svaka govori za sebe. Na dijelu svoda koji odvaja glavni brod od oltarskog dijela velikim slovima je ispisano »Gospo tekijska pomoćnice kršćana moli za nas!« I to nije sve, oltarski dio će biti oslikan poslije Velikih Tekija.

Duh svetišta, koji daje život, puni dušu snagom i daje nadu. A novo ruho to i dopunjuje. Svaka slika, koja predstavlja ne-

ko od otajstva, živa je na svoj način. Oslikana crkva je sasvim drugačija, daje svoj doprinos, ulijeva novu snagu. I tko god uđe u crkvu svetišta Gospe Tekijske, neće olako preći očima preko svoda, morat će se zadubiti u svaku sliku i zapitati nije li on tu negdje u Isusu.

Ovogodišnje Male Tekije su počele 25. srpnja poslije podne, služene su mise na hrvatskom i na mađarskom jeziku. Pontifikalne mise na hrvatskom jeziku 25. i 26. srpnja predvodio je pomoćni biskup đakovačko srijemski i generalni vikar za Srijem monsijor *Đuro Gašparović*. Ove godine zbog kiše nije bilo 25. srpnja uobičajene procesije s kipom Lurdske Gospe. No, 4. kolovoza će biti, ako bude lijepo vrijeme. Velike Tekije su 4. i 5. kolovoza.

N.B.

Program Velikih Tekija

4. kolovoza

- 15 sati – prilika za sv. ispovijed
- 17 sati – misa na mađarskom jeziku
- 18 sati – misa na staroslavenskom jeziku
- 19 sati – svečana Pontifikalna misa na hrvatskom jeziku, poslije mise procesija sa svijećama
- 21-24 sata – molitva, pjesme...

5. kolovoza

- 5 sati – misa na hrvatskom jeziku
- 6 sati – misa na hrvatskom jeziku, poslije zajednički Križni put
- 7 sati – misa na staroslavenskom jeziku
- 8 sati – misa na slovačkom jeziku
- 9 sati – Pontifikalna misa na mađarskom jeziku
- 11 sati – svečana Pontifikalna misa na hrvatskom jeziku
- 18 sati – završna svečanost

Za ljepšu jesen života

TEKIJE – Mnogo je starih, nemoćnih, samih, bolesnih, siromašnih i onih koji se tako osjećaju, a mladi u životnoj snazi mogu im pomoći. Caritas je 25. srpnja održao za stare osobe dolazak na Tekije, svetište Gospe Snježne. Na misi je prisustvovalo preko 40 starih osoba iz Petrovaradina. To je za te ljude treće dobi bio radostan doživljaj.

Poslije mise upriličen je za njih ručak i druženje. Pet žena volonterki Caritasa neumorno su posluživale. Na starim licima radost, jer iako su u jeseni života, ne osjećaju se napušteno i osamljeno. A sigurno su i zaslužili pažnju, ostavivši događaje i vrijeme iza sebe. Treba im uljepšati jesen.

N.B.

U Somboru se tijekom predstojećeg vikenda održava »Dužionica 2004.«

Najsvečanije u nedjelju

Danas, 30. srpnja s početkom u 20 sati, u Hrvatskom domu u Somboru bit će održan kulturno umjetnički program na kojem će nastupiti recitatori i tamburaški orkestar ovoga Društva * Također večeras – predavanje na temu »Rad i zahvaljivanje u svjetlu Božje objave« * U nedjelju sveta misa u 10 sati i svečani mimohod do zgrade SO, gdje će se dogradonačelnici predati kruh

Marija Šeremešić

Dužionica se, kao žetvena svečanost, na teritoriju Sombora slavi već dugi niz godina. Ove proslave su još davno započele prvo u kućanstvima, nakon toga po salašima i tek kasnije su preseljene u grad. Kao i ranijih godina, i ova Dužionica će se odvijati u organizaciji Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor«.

U sklopu Dužionice danas, 30. srpnja, održat će se kulturno umjetnički program, kao i književna večer, u Hrvatskom domu u Somboru. Završna svečanost, u kojoj će sudjelovati mnoštvo gostiju, djece, mladih i ljubitelja ovog običaja, odvijat će se u nedjelju 1. kolovoza.

UOČI DUŽIONICE: Danas, 30. srpnja s početkom u 20 sati, u Hrvatskom domu u Somboru bit će održan kulturno umjetnički program na kojem će nastupiti recitatori i tamburaški orkestar ovoga društva. Kako nam je rekla pročelnica Dramskog odjela HKUD »Vladimir Nazor«, koja je ujedno i jedna od organizatorica Dužionice Marija Šeremešić, istu večer će se održati i predavanje na temu »Rad i zahvaljivanje u svjetlu Božje objave«, a predavat će župnik župe Presveto Trojstvo vlč. Josip Pekanović.

Nakon toga predstaviti će se i ovogodišnji bandaš i bandašica u Somboru. Centralni likovi ovogodišnje Dužionice 2004. godine u Somboru su Kristina Išpanović i Josip Marić.

ZAHVALA BOGU: »Očekujemo veliki broj gostiju, čak oko 250 osoba, od kojih će njih oko 100 biti obučeni u narodnu nošnju. Kao i svake godine, oko 9 sati okupit ćemo se u prostorijama Društva, odakle će se uobičajenom putanjom krenuti prema Crkvi presvetog Trojstva. Sv. misa zahvalnica za ovogodišnje plodove započet će u 10 sati. Na svetoj misi prenositi će se prigodni darovi, ovogodišnji plodovi«, kaže Marija Šeremešić.

Poslije svete mise na Trgu presvetog Trojstva odigrat će se jedno kolo i nakon toga u svečanom mimohodu svi sudionici će se uputiti ka zgradi Skupštine općine, gdje će ovogodišnji bandaš i bandašica, uz prigodan tekst, predati kruh od novog brašna potpredsjednici SO Sombor Marti Horvat-Odri.

Prije samog ulaska u zgradu SO, po tradiciji će se odigrati Veliko bačko kolo. Predstavnici uprave sa svojim gostima iz raznih konzularnih i veleposlaničkih pred-

stavništava razgovarat će s potpredsjednicom Općine. Nakon toga, sudionici se vraćaju u Hrvatski dom, gdje se svi okupljaju na veselju. Kao i svake godine, u večernjim satima se organizira takozvano Bandašicino kolo, koje će započeti u 20 sati u prostorijama ovoga Društva.

Ž. Vukov

Somborsko ljeto

Na manifestaciji Kulturno ljeto u Somboru, ove godine sudjelovalo je i Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« iz Sombora. Svoj cjelovečernji koncert s gostima održali su u petak 23. srpnja na gradskom trgu. Kao domaćini nastupili su članovi folklornog odjela ovog društva, a u goste su pozvali Gradsko kulturno-umjetničko društvo »Sombor«, i Kulturno prosvjetnu zajednicu Hrvata »Šokadija« iz Sonte. Gosti iz Sonte su se predstavili jednom vokalnom numerom i koreografijom, članovi Gradskog kulturno umjetničkog društva »Sombor« su se predstavili vlaškim igrama i lgrama iz Bele Palanke, a domaćini bunjevačkim igrama Sombora i okolice, posavskim i bačkim plesovima. ■

Sudionici prošlogodišnje Dužionice

Vijesti

Odmak od rata

NEUM – Udruženje građana za ostvarivanje kulturnih i humanitarnih ciljeva »Ravangrad« iz Sombora, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, Udruženje građana »Priateljice« iz Tuzle (kao suorganizatori) i Komitet za osnovna prava i demokraciju iz Kölna i ove su godine organizirali ljetovanje pod nazivom »Odmak od rata Neum 2004. Od 28. juna do 10. jula četrdesetoro učenika srednjih i osnovnih škola iz Sombora (10), Bačkog Mo-

noštora (10), Čonoplje (10) i Stanišića (10) boravilo je u Neumu sa svojim vršnjacima iz Hrvatske.

Mladi uzrasta između 14 i 17 godina imali su priliku da uživaju u blagodatima mora i pažljivo odabranom programu. Dani su im bili ispunjeni aktivnostima koje su osmislili i provodili, organizatori i voditelji. Radionice u početku zabavnog karaktera (kreativne, manualne...), a kasnije i edukativnog – sa temama nenasilne komunikacije, predrasuda, nenasilnog rješavanja konflikata su naišle na veliko interesiranje mladih koji su aktivno i rado učestvovali u sadržajima ovakvog tipa. Nastavnici – voditelji su također izuzetno zadovoljni ovakvim načinom rada jer su mladima dani ispunjeni korisnim aktivnostima na kojima se mogu upoznavati i družiti sa vršnjacima iz drugih država, ali i steći nova znanja i vještine. Razvijalo se poštovanje drugih, dobro raspoloženje, podržavanje mirovnih i nenasilnih procesa na prostorima bivše Jugoslavije.

Inače prijatno i vedro ljetovanje do neke mjere je poremetio problem sa lokalnim nasilnicima. To je samo razlog više da se ovakve akcije organiziraju i ubuduće jer je itekako potrebno još mnogo raditi na razbijanju predrasuda razvijajući toleranciju i međusobno razumijevanje.

14. kolovoza još jedna grupa mladih, njih dvanaestoro, će boraviti u Neumu. U ovoj grupi su isključivo srednjoškolci stariji od 16 godina, a program ovog dijela ljetovanja je osmišljen kao edukativni sa ciljem da se kod mladih podrže pozitivne vrijednosti poštovanja različitosti.

Aleksandar Forgić

Zahvala Bogu za žetvu

BAČKI BRIJEG – Berežani su prije tri godine obnovili stari običaj zahvaljivanja Bogu za žetvu. Kada bi kosci na njivi pokosili zadnji snop žita, domaćin bi ga stavio u sredinu, a svi radnici i oni koji bi se našli na njivi okupili bi se oko snopa, kleknuli i molili Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu. Nakon toga bi domaćin uzeo snop i tri puta ga dizao u vis k nebu i pri svakom podizanju izgovarao: »Jezus!«

Dolaskom nove tehnologije i lakšeg načina vršenja žita, ovaj običaj je bio pomalo zaboravljen, ali zahvaljujući bereškom župniku vlč. Davoru Kovačeviću, prije tri godine ponovno je obnovljen i premješten u crkvu. Tako su se u nedjelju 25. srpnja u Crkvi sv. Mihovila Arkandjela u Bačkom Brijegu okupili Šokci i Šokice u prelijepim nošnjama i zahvaljivali Bogu na žitu i na novom kruhu. Ulogu domaćina imao je velečasni Kovačević, koji je i blagoslovio žito i kruh, a na kraju mise se zahvalio puku što se odazvao njegovoj molbi da se obuku u narodne nošnje.

Zlatko Gorjanac

Cesta po planu

BOĐANI – Radovi na izgradnji ceste Plavna -Bođani, započeti prije nepunih mjesec dana, odmiču prema planu. Do sada je od ukupnih 5,5 kilometara ceste urađeno kilometar i pol zemljanih radova. Tajnik MZ Bođani Bogoljub Ćurćin zadovoljan je tem-pom i kvalitetom izvedbe radova: »Ukoliko nam vremenski uvjeti dozvole, ove će godine cesta biti pod kamenom. Do sada urađena dionica zemljanih radova, u duljini od kilometar i pol, kvalitetom zadovoljava, izvođač u punoj mjeri poštuje ugovorne rokove, tako da s te strane ne očekujem nikakve probleme. Sad imamo mali zastoj zbog kiše, no nije mi žao, jer je ona neophodna u poljoprivredi«, kaže Ćurćin.

I. A.

Nastavak komunalne izgradnje

BOĐANI – Raspoloživa sredstva samodoprinosu građana u MZ Bođani utrošit će se na nastavak izgradnje cesta s tvrdom podlogom. Ove godine planira se prva faza radova u ulicama Zelena, Bačka i Selište u ukupnoj duljini od oko 800 metara. Sredstva od oko milijun i sto tisuća dinara namaknut će se iz samo-doprinosu građana, a jednim dijelom i od Direkcije za izgradnju SO Bač. U prvoj fazi bit će urađeni zemljani radovi, te nasut i povaljan tucanik, a u drugoj fazi ceste će biti asfaltirane. Osim prve faze cesta, uradit će se i pedesetak metara nogostupa, a jedan dio sredstava namijenjen je redovitom održavanju atmosferske kanalizacije i ulične rasvjete.

I. A.

Pripreme za izgradnju kapele

PLAVNA – Pripreme za izgradnju kapele na mjesnom groblju u Plavni, u završnoj su fazi. Uz pomoć Direkcije za izgradnju SO Bač urađena je projektna dokumentacija, a u pripremi je tender za izbor izvođača radova. Na lokaciju buduće kapele dovedeno je 24.000 opeka, tako da se početak radova planira odmah nakon izbora izvođača.

I. A.

Povratak djece iz Bugarske

SONTA – Članovi dječje folklorne sekcije i dječjeg tamburaškog orkestra OKUD »Ivo Lola Ribar« iz Sonte vratili su se iz Bugarske, gdje su kao gosti KUD »Đurđevak« iz Kljajićeva, uz financijsko participiranje roditelja, boravili u ljetnom kampu u gradiću Primorsko, na obalama Crnog mora. Uz lijep sedmodnevni provod održana je i jedna cjelovečernja priredba, u kojoj su prikazani šokački i banatski plesovi, kao i bogat repertoar dječjeg tamburaškog orkestra.

I. A.

Spomenik Lajosu Vermesu

nik IO|Árpád Pápp.

PALIĆ – U subotu će s početkom u 10 sati na Paliću biti svečano otkriven spomenik–skulptura *Lajosa Vermesa* koju je prije sedam godina izradila *Vera Gabrić Počuča*. Time će njegovoj ideji olimpizma koja je krajem devetnaestoga sto-ljeća obilježila naš grad biti odana primjerena čast, a uz skulpturu, sugrađani će moći vidjeti i Vermesove fotografije te bicikl s kraja XIX. stoljeća. Spomenik će ovom sportskom pregaocu otkriti predsjed-

Javna rasprava o općinskom proračunu

SUBOTICA – Predsjednik Izvršnog odbora *Árpád Pápp* je najavio da će se 5. kolovoza s početkom u 17 sati u Velikoj vijećnici Gradske kuće za predstavnike mjesnih zajednica održati prvi krug rasprave o preliminarnom prijedlogu općinskog

proračuna za 2005. godinu.

Change festival

SOMBOR – Potaknuti velikim uspjehom prvog »Change festivala« prošle godine na štrandu Velikog bačkog kanala kod Sombora, koji je privukao nekoliko tisuća sljedbenika dobre zabave, organizatori su za 6. i 7. kolovoz pripremili drugi po redu festival, koji će, kažu oni, biti još bolji i raznovrsniji nego prvi. Prva večer je u znaku žive svirke, a očekuje se osim domaćih bendova, nastup već afirmiranih sastava, kao što su »Električni orgazam« i »Prljavi inspektor Blaža«. Planiran je i nastup jednog od najpoznatijih srpskih hip-hop bendova. Drugi dan je rezerviran za elektronsku glazbu, pa će osim domaćih DJ-eva, sudjelovati i DJ iz Londona i DJ iz Mađarske. Za goste festivala, tijekom čitave noći i trajanja, osiguran je besplatni autobusni prijevoz od centra grada do štranda, a bit će i drugih pogodnosti i iznenađenja.

A. R.

Paprikaš iz 200 kotlića

SOMBOR – U sklopu već tradicionalnog, osmog po redu »Somborskog ljeta«, u prisustvu oko tisuću gostiju na prostranom Trgu svetog trojstva u Somboru proteklog je vikenda, u organizaciji i pod pokroviteljstvom Skupštine općine Sombor, održano natjecanje u pripremanju ribljeg paprikaša pod nazivom »Somborski kotlić«.

Od blizu 200 kotlića za najbolji paprikaš proglašen je onaj koji pripremio *France Presetnik* iz Beograda, podrijetlom Somborac, drugi je *Zvonko Benić* iz Bačkog Monoštora, prošlogodišnji pobjednik, a treći je *Rajko Ristić* iz Sombora. Pobjedniku je pripala umjetnička slika. Čitavu noć goste su zabavljali orkestar Somborskog tamburaškog društva i grupa »Vremeplov«.

A. R.

Interkulturalna razmjena

SOMBOR – Udruženje građana »Ravangrad« omogućilo je da u Dječjem selu Pestelozzi u Švicarskoj boravi ovoga ljeta dvadeset mladih. Mladi, uzrasta od 14 do 17 godina iz Sombora, Riđice, Stanišića, Čonoplje i Bačkog Monoštora gostuju u tom međunarodnom kampu, koji postoji još od 1946.

Cilj dvonedjeljnog boravka je interkulturalna razmjena mladih. Za njih su organizirane svakodnevne radionice o povijesti, zemljopisu i kulturi Švicarske, toleranciji i dječjim pravima uz sportske susrete, kazalište i glazbu a i našim mladima će biti omogućeno da Švicarce, kao i druge goste kampa (mladi iz Osijeka i Gornjeg Vakufa) upoznaju sa kulturnim, povijesnim i zemljopisnim osobinama naše zemlje i našeg grada. Ovaj projekt podržali su: Dječje selo Pestelozzi, Fond za otvoreno društvo, Gemeinde Gemeinsam, a dio troškova snose i roditelji mladih koji će boraviti u Švicarskoj od 30. srpnja do 12. kolovoza. Zajedno sa svojim voditeljima djeca su imala četiri pripremne radionice čije teme su bile: Međusobno upoznavanje, Naučimo nešto o Švicarskoj, Što znam o svojoj zemlji i o Somboru, Predstavljamo se pjesmom.

Manda Prišing

Radionica za mlade

Lijepe uspomene sačuvane u djevojačkom ruhu - Darija Marošičević

Djevojka iz Gibarca

*Iz našega maloga Gibarca, najljepšega sela na svijetu, gdje nas je bilo oko tisuću žitelja, danas smo rasuti diljem Hrvatske pa i diljem svijeta * Najviše nas je u Osijeku i okolici, što samo potvrđuje pravilo da ne može Šokac bez Šokadije*

PETRIJEVCI - Prošloga je vikenda u Petrijevcima, nedaleko od Osijeka, održana tradicionalna manifestacija »Petrijevačke žetvene svečanosti«, u okviru koje je i revija djevojaka i snaša u narodnim nošnjama. Devet je bilo sudionica spomenute revije: *Snježana Kolak i Maja Divljaković* iz Bapske, *Slavica Brandibur* iz Tovarnika, *Sandra Jagić* iz Šljivoševaca, *Slavica Kravski* i *Ivana Sekereš* iz Petrijeva, *Darija Marošičević* iz Gibarca, *Ivana Vuk-sanović* i *Ivana Živković* iz Semeljaca.

Kako se među spomenutim nalazila i djevojka iz Gibarca, zabilježili smo kako se predstavila brojnim posjetiteljima desetih po redu žetvenih svečanosti. »Hvaljen Isus i Marija, dragi naši! Pozdravljam vas lijepim šokačkim i našim gibaračkim pozdravom, jer tako sam naučila još dok sam živjela u našem lijepom Gibarcu. Može bit da netko od vas nazočnih i ne zna gdje je Gibarac. Da pojasnimo, Gibarac vam je

Bertić, porijeklom iz Ilače, dao ugraditi orgulje u našu, gibaračku crkvu, i te orgulje i danas tamo postoje. Crkveni god u Gibarcu svetkovali smo na blagdan sv. Ivana Nepomuka 16. svibnja, a zavjetni dan na blagdan Pavlova.

Nažalost, i mi Gibarčani smo, poput većine srijemskih Hrvata, s početkom agresije na Republiku Hrvatsku, protjerani s kućnoga praga, protjerani iz svojih sela, a spas smo potražili u matičnoj domovini. Iz našega malog Gibarca, najljepšega sela na svijetu, gdje nas je bilo oko tisuću žitelja, sada smo rasuti diljem Hrvatske pa i diljem svijeta. Danas nas ima u 67 gradova i sela u Hrvatskoj a najviše nas je u Osijeku i okolici, što samo potvrđuje pravilo da ne može Šokac bez Šokadije. U Poganovcima, gdje se udomilo naših pedesetak obitelji, izgradili smo novu Crkvu sv. Ivana Nepomuka, koju je u jesen 2000. godine blagoslovio naš biskup *Marin*.«

jevaca, pa je tu nošnju kupila u Berku, a moja ju je baka ponijela sobom i kada se udala u Bapsku. Nošnju je poklonila mojoj mami koja ju je ponijela u Gibarac kada se udala, a mama je nošnju čuvala za moju sestru i mene. Sestra se već udala, pa je nošnja sada samo moja. Zašto vam govorim sve ovo? Ovo svečano djevojačko ruho kojim su se dičile djevojke u Gibarcu, do detalja je istovjetno i slično svečanom djevojačkom ruhu u osam sela nekadašnje Vukovske županije: Tovarniku, Ilači, Tompojevcima, Berku, Bapski, Novaku, Sotinu i Gibarcu. Sva pobrojana mjesta uvijek su se nalazila i danas se nalaze u Republici Hrvatskoj, osim Gibarca koji je bio i danas je u Srijemu. Poznato nam je da su Srijem u različitim vremenima različito presijecale državne granice. Nažalost, danas je u Srijemu najmanje Hrvata i danas i nema mjesta u Srijemu s većinskim hrvatskim pukom. No, ova je nošnja ipak dokaz da su Gibarčani oduvijek pripadali hrvatskom nacionalnom korpusu. «

ŠTO ĆE CVIJEĆU CVIJEĆE: »Dakle, u ovoj se nošnji krizmala i djevovala moja baka, u ovoj se nošnji krizmala i djevovala moja mama, u ovoj se nošnji krizmala i djevovala moja sestra i evo, došao je red i na mene. I ja sam se krizmala u ovome ruhu a sada hoću da ga nosim i da se nansim, a dat će Bog i udat ću se.

Pa da kažem i riječ dvije, što to ruho sadrži. Ovo što vidite na meni svečano je šokačko ruho i nošeno je u svečanim prigodama, za velike blagdane. Ispod vezenke najprije dolazi fodroš, zatim skute s heklerajima, pa šlingane skute i tek onda vezenka. Oko pojasa imam kalančove od crvene svile obrubljene pozlatom. Ovo na prijed je keceljak a gore je oplećak i na oplećku je marama prandara. Oko vrata nosim dva niza velikih dukata i neka momci i ne pomišljaju ništ, to ostaje u obiteljskom vlasništvu. Moja baka poklonila ih je mojoj mami, mama je poklonila meni a ja ću svojoj kćeri ili snahi, možda. Dakle ništa nema za birtiju ili, ne daj Bože, polovni auto.

Na glavi imam svečano djevojačko oglavlje. Nije baš zgodno sve to nositi na glavi, ali nešto se mora i istrpiti zarad ljepote. Netko će možda upitati, što će cvićeću cvićeće. E tako se nosimo mi iz Gibarca.

Svijetu moj ja se raspičala, ali to bi bilo to. Možda netko ima nešto i da pita, ali molim vas, nemojte pred mamom, mama je tu u četvrtom redu. «

Slavko Žebić

malo lijepo ušoreno i uređeno selo, ni stotinu kilometara udaljeno od Petrijeva prema istoku, desetak kilometara od državne granice Republike Hrvatske kod Tovarnika, smješteno na blagim obroncima Fruške Gore u Srijemu, uz stari rimski put koji je spajao Mursu, današnji Osijek, i Sirmium, današnju Srijemsku Mitrovicu. «

LIJEPI NAŠ GIBARAC: »Prvi pisani podaci o Gibarcu sežu do davne 1332. godine kada se u Gibarcu prvi puta spominje rimokatolička župa koja je pripadala Moroviću, zajedno s još 42 župe u okolici. Prva samostalna župa spominje se u Gibarcu poslije izгона Turaka s početkom 18. stoljeća, a današnja crkva sv. Ivana Nepomuka sagrađena je početkom 19. stoljeća, ili točnije rečeno od 1802. do 1811. godine. Moram napomenuti da je 1902. godine vlč.

SVIJETU MOJ: »Ju, svijetu moj, ja se raspičala a nisam se ni predstavila. Ja sam *Darija Marošičević*, učenica sam srednje medicinske škole u Osijeku, nedavno sam završila treći i na jesen ću poći u četvrti razred. S mamom živim u Čepinu od kada smo prognani iz Gibarca 1993. godine. Članica sam folklorne skupine zavičajne udruge Gibarčana, i moji roditelji i mama i tata bili su članovi od samog osnutka naše Udruge 1996. godine. Čuvamo tako našu šokačku baštinu i lijepe uspomene na naš Gibarac, promičemo našu tradicijsku kulturu i prelijepu šokačku nošnju i pregršt običaja, koje smo oti od zaborava.

Ovo ruho što ga vidite na meni, staro je stotinjak godina, a kupljeno je za moju baku, maminu mamu, kada je imala 12 godina. Moja je prabaka bila rodnom iz Tompo-

Iz povijesti sporta među bačkim Hrvatima (2.)

Bačka uvijek u drugom planu

Nakon Drugog svjetskog rata Bačka više puta mijenja naziv, ali uvijek ostaje iza favoriziranoga Spartaka

Nakon mnogobrojnih nesporazuma i sukoba u Subotičkome nogometnom podsavezu, Bačka je 1939. istupila iz njega i pristupila Hrvatskomu športskom savezu te promijenila naziv u Hrvatski športski klub Bačka. Iste godine postaje članicom Hrvatsko-slovenske lige (osim nje postojala je i Srpska liga), a godinu dana poslije Hrvatske lige (Slovenija je osnovala svoju ligu). U njima je postigla skromne rezultate.

Nakon ulaska mađarske vojske u grad 1941. godine nove vlasti na čelo kluba postavljaju povjereništvo. Klubu je vraćeno prvotno ime Szabadkai Athletikai Klub Bácska, a natječe se u III. mađarskoj ligi zauzima gornji dio tablice.

PROMJENA NAZIVA: Poslije Drugoga svjetskog rata Bačka, prema sugestiji novih vlasti, mijenja 1945. ime u Hrvatsko fiskulturno društvo »Građanski«, a već godinu dana poslije opet po nalogu u Fiskulturno društvo »Sloboda«. U gradu je 1945. osnovana i nogometna sekcija pri Sportskom društvu željezničara »Spartak«, iz koje će poslije izrasti FK Spartak, klub koji gradske vlasti do danas privilegiraju.

Prvo prvenstveno natjecanje u nogometu poslije rata počelo je u jesen 1945. razigravanjem za osnivanje I. lige. »Sloboda« u skupini s klubovima iz Subotice, Sombora, Sente i Bačke Topole osvaja prvo

mjesto, ali je odlukom političkih vlasti prvenstvo poništeno. U ponovljenom razigravanju u proljeće 1946 mjesni rival Spartak bio je uspješniji i tako stekao pravo razigravanja za I. ligu, nakon kojega je postao i prvoligaš. U proljetnom dijelu sezone 1948. /49. gradske vlasti raspuštaju Slobodu. Manji je broj igrača prešao u mjesni Spartak, a ostali su otišli u druge gradske klubove, najviše u FK Bratstvo.

NAKON RATA U DRUGOM PLANU: Udruživanjem FK Bratstvo i FK Tekstilac 1950. osniva se Sportsko društvo Zvezda, kojemu pristupa većina igrača nekadašnje Slobode, pa se i navijači priklanjaju ovom klubu, koji se nastavlja na Bačkinu tradiciju. FK Zvezda 1969. i službeno mijenja ime u FK Bačka. Otad se Bačka stabilizirala uglavnom na vojvođanskoj razini, gdje se natječe s promjenljivim uspjehom. Na lokalnoj je razini bila uvijek u drugom planu, iza favoriziranog Spartaka.

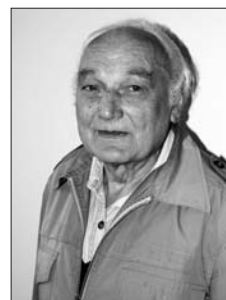
Od 1920-ih godina do danas Bačku karakterizira kontinuirani rad s mladima, zbog čega je u klubu niknuo velik broj dobrih igrača, od kojih su najbolji poslije odlazili u druge veće klubove, od lokalnog FK Spartak do više domaćih (Crvena Zvezda, Partizan, Rijeka, Mornar i dr.) i inozemnih klubova (Ferencváros i dr.) Najistaknutiji su igrači u poslijeratnom razdoblju reprezentativci *Tihomir Ognjanov-Bato*, *Ante Rudinski* i *Josip Zemko*.

NATJECANJE S NAJJAČIMA: U najnovijem razdo-

Premda je nogomet u Suboticu stigao još potkraj 1896., Subotičko sportsko društvo za taj sport nije pokazalo dovoljno sluha

te se 1901. skupina nezadovoljnih akademičara i đaka izdvojila i 3. kolovoza 1901. godine osnovala novi klub:

Subotički atletski klub »Bačka«

Piše:

Ante Zomborčević

blju klupske povijesti važno je spomenuti obilježavanje 70. i 100. obljetnice nastanka kluba i uspjeh u Kupu Jugoslavije. U sklopu obilježavanja 70. obljetnice 1971. organiziran je i nogometnim turnirom na kojem su, uz Bačke, sudjelovali i budimpeštanski Ferencváros, zagrebački Dinamo i sarajevski Željezničar. Tada je tiskana i prva monografija kluba. Najveći natjecateljski uspjeh u razdoblju nakon II. svjetskog rata bio je plasman u osminu finala Jugoslavenskoga kupa 1974., kad je protivnik Bačke bila u to doba najjača jugoslavenska momčad, splitski Hajduk. Na subotičkome Gradskom stadionu 11. rujna 1974. pred 12.000. gledatelja pobijedio je Hajduk s 2:0. Na turniru u povodu proslave 100. obljetnice postojanja kluba, pored Bačke, sudjelovali su FK Vojvodina (Novi Sad), FK Mladost (Apatin) i FK Hajduk (Kula).

Tijekom 1990-ih godina utemeljen je Sportsko-poslovni centar Bačka u blizini igrališta. Od 2001. godine klub nosi ime Bačka 1901.

Momčad Bačke iz 1925. godine

Karmelićanski prinosi Hrvatskoj kulturi (2.)

Somborski Karmel

U povijesti Sombora treba nužno spomenuti, da je krajem XVIII. i početkom XIX. stoljeća ustrojena Bačko-Bodroška županija. Sombor je postao županijski grad u kome se odlučivalo, vijećalo, sudilo i raspravljalo

Budući da je u spletu mnoštva događanja našega stoljeća somborski karmelićanski samostan sačuvao svoje mjesto i utisnuo pečat crkvenom i društvenom životu grada, susjednim naseljima i čitavoj Bačkoj biskupiji, uputno je razmotriti slijed zbivanja u životu ove redovničke zajednice, koja predstavlja kolijevku mlade hrvatske karmelićanske provincije.

Unatoč nazivu Somborski Karmel, treba razlikovati povijest crkve od samostanske zgrade. Počeci izgradnje crkve zabilježeni su u prošlom stoljeću, a samostana u ovom. I dok je zamisao o gradnji crkve dugo čekala izvedbu, za samostansku gradnju nije trebala ni godina dana da bude pod krovom.

POVIJEST SOMBORA: Povjesničari ne nalaze dostatnih isprava, spomenika i svjedočanstva kojima bi mogli utvrditi prve vijesti o postanku grada na nanosima Mostonge. Sombor nema sreće da se pribroji gradovima koji pisanim spomenicima mogu rasvijetliti višestoljetnu svoju prošlost. Vijesti govore da ih je doveo *Ivan Czobor*, gospodar posjeda i naselja. Na molbu gospodarevu »papa Siksto dopustio je da se dominikanci nasele u Czobor Szent Mihály i da ondje sagrađe sebi samostan«. Redovnici su se doista nastanili, a vlastelini su ih opskrbili darovima: posjedi-
ma i vinogradima. Župna crkva u somborskoj tvrđavi bila je posvećena Bogorodici, a patronat su imali članovi obitelji Czobor.

Godina 1526. bila je presudna za život bačkog žiteljstva. Nakon bitke na Mohačkom polju Turci su postali gospodari velikog područja između Dunava i Tise, a Budim je postao oblasno sjedište novoga upraviteljstva. Sombor je, kako je spomenuto, postao sjedištem nahije, ali se izmjenilo i njegovo žiteljstvo. Već 1612. godine papa Pavao V. uputio je povjerenstvo koje je trebalo posjetiti vjernike u Budimu, Pečuhu i u drugim europskim mjestima pod turskom upravom. Voditelj povjerenstva bio je *Bartol Kašić*, isusovac, rodom iz Dalmacije. Jamačno je imenovan upravo radi jezika u bačkim krajevima gdje su

se vjernici »služili dalmatinskim govorom«. Bosanski je svećenik djelovao i prije među bačkim žiteljstvom.

SLOBODNI KRALJEVSKI GRAD: Rasprava o smještaju župe Bunjevci odnosno Bačka može biti veoma zanimljiva, ali u to doba u Somboru i drugim bačkim naseljima među hrvatskim življem djeluju franjevci Bosne Srebrne. O djelatnosti franjevaca u Podunavlju ima također u novije doba više znanstvenih rasprava. Vijest da je biskup *fra Marin Ibršimović* pohodio vjernike u Bačkoj i podijelio križmu 1649. godine u Segedinu, Martonošu, Bajmoku, Jankovcu, Santovu, Somboru, Bregu, Kolutu, Monoštoru, Baču i Bukinu govori da je ondje, u tim mjestima bilo vjernika i dušobrižnika. Biskup *Ibršimović* našao je u Somboru »30 katoličkih domova, ali crkve nisu imali«.

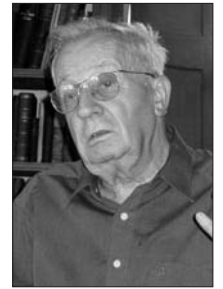
Županija u Somboru

Treba pripomenuti da su 6. ožujka 1677. godine katolici iz bačke zahvalili papi što je imenovao *fra Matiju Brnjakovića* biskupom. Sve to upućuje na činjenicu da su u Somboru kao i čitavoj Bačkoj djelovali bosanski franjevci. O radu franjevaca u Somboru postoje spisi koji se čuvaju u Državnom arhivu, a ondje je prijepis ljetopisa što ga je napisao *fra Bono Mihaljević*. Učenik *Emerik Pavić* također piše o Somboru, zatim *Grgur Čevapović*, *Konstantin F. Kostić*, *János Muhi* i drugi.

U tursko doba franjevci su bili dušobrižni; najprije su imali kapelicu izvan gradskog opkopa, a 1717. godine su sagradili crkvicu od opeka i uz nju stambenu zgradu sa tri sobe. Rezidencija je postala konventom, a novi samostan sagrađen je

Ove godine, Karmelićani iz Sombora slave 100. obljetnicu svoga postojanja i djelovanja na ovim prostorima (1904. -2004.).

Potaknuti njihovim jubilejom, u nekoliko sljedećih brojeva objavit ćemo dijelove iz knjige »Karmelićanski prinosi hrvatskoj kulturi« dr. Ante Sekulića.

Piše: Ante Sekulić

1743. godine mjesto male crkve. S gradnjom veće crkve, franjevci su počeli 1752. godine koja je bila dovršena 1771. godine, kada je Sombor 1747. stekao povlasticu slobodnog kraljevskog grada, te je dobio pravo patronata nad župom. No, za djelo-
vanje franjevaca u Somboru uvijek je poglavar samostana bio župnikom grada. Krajem XVIII. stoljeća oduzete se redovnicima župe u Bačko-kaločkoj nadbiskupiji pa su tako i somborski franjevci 1. studenog 1781., izgubili župu, a biskupijski svećenik *Stjepan Jagodić* bio je župnikom od 1781. do 1785. godine. Odlukom *Josipa II.* ukinut je franjevački samostan u Somboru 8. srpnja 1786. godine. Po drugi put Sombor je ostao bez redovnika, ali o odlasku dominikanaca, o prestanku njihova rada nema povijesnog spomena, dok o oduzimanju župe od franjevaca i ukinuću samostana ima prepričavanja, pa i pošali-
ca sačuvanih do naših dana.

U povijesti Sombora treba nužno spomenuti, da je krajem XVIII. i početkom XIX. stoljeća ustrojena Bačko-Bodroška županija. Sombor je postao županijski grad u kome se odlučivalo, vijećalo, sudilo i raspravljalo. Prva županijska zgrada počela se graditi 1802. godine i bila je dovršena za sedam godina; no, današnja »županija«, golema i velebna, građena je od 1850. do 1882. godine. U povijesnom slijedu trebalo je istaći da je Sombor bio sjedište županije, a velika županijska palača u susjedstvu karmelićanske crkve tražila je dostojnu zgradu, hram u kome su se po zamisli župana i županijskih službenika mogli održavati obredi i bogoslužje u povodu značajnih skupova i blagdana.

Nastavit će se

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

Mi imamo pred sobom putovanje koje se zove naš život. To putovanje može biti uspješno i možemo doći u grad Božji ako se držimo Božje ruke, ako vjerujemo u onoga koji stoji iza nas, koji je pokraj nas i koji nas nosi. Ne može čovjek bez Boga ispuniti svoju životnu zadaću i stići na cilj svojih životnih putovanja.

Zahvaliti Bogu za sva dobročinstva

Za što reći hvala?

Ovih dana, kada je svršila žetva, često su se čule riječi zahvalnosti Bogu za uspjeh. Razmišljao sam tako o značenju te riječi. Teološki gledano zahvalnost je stav kojim religiozni čovjek u zahvalnoj molitvi ili žrtvi zahvalnici zahvaljuje božanstvu za primljena dobročinstva, duhovna i tjelesna. U toj kreposti božanstvo se doživljava kao darovatelj. Želio bih stoga da ovdje zajednički malo opširnije razmislimo o biti toga stava zahvalnosti pred Bogom.

Pokušajmo na pjesnički način, u slikama, izreći ono što je istina između čovjeka i Boga. Većina učenjaka prihvaća pretpostavke da je svemir nastao nekom praiskonskom eksplozijom. Možemo, međutim, reći da je svaki ljudski život, svaki čovjek osobno, nastao također upravo veličanstvenom eksplozijom. Dogodilo se to u trenutku kad je Bog odlučio stvoriti nas. Tad je zazvao naša imena, tad je izgovorio nas i mi smo postali stvarnost. U tom trenutku se počela okupljati materija da bi postala naše tijelo, a i sve psihičko, emocionalno, razumno, voljno – sve ono što čini naše pamćenje i sjećanje, našu maštu, naš karakter, naše životne nazore, sve što čini naš psihički i duševni život – sve se to počelo okupljati da postane naše.

DUH LJUBAVI: Bog je odlučio da iz dubine svoje ljubavi udahne duh i našu osobnost i da mi oživi – sav taj splet psihičko-biološkog života i postanemo bića, osobe. Ne samo to. Bog je skupio sve vrijeme u kojem ćemo mi proživjeti, koje ćemo mi oblikovati i kroz koje ćemo mi prolaziti da nastane naša osobnost. Bog je stvorio zrak koji ćemo udisati i izdisati. On je stvorio mirise koje ćemo mirisati, hranu koju ćemo jesti i uživati,

piće koje ćemo samo mi piti. Bog je tada za nas stvorio sve ono što će gledati naše oči, sve slike i fotografije, svaki sat i sve sobe, prostore, zvijezde, Sunce i Mjesec, svijeće i sve što će ti biti potrebno da živimo. Bog je tada skupljao sve zvukove, sve što će naše uši čuti i preko čega ćemo slušati riječi i glasove ljudi, zvukove prirode i glas praiskonskoga vječnog Stvoritelja. Bog je okupio sve vode u kojima ćemo se mi prati, sve misli koje će postajati naše i od kojih ćemo mi kombinirati nove misli; sve osjećače koji će biti naši, sve reakcije koje ćemo mi oblikovati.

A onda je skupio u nas slobodu i dao nam da odlučujemo, darovao nam je savjest da se opredjeljujemo za dobro ili za zlo, da znamo što znači biti human i da znamo razlikovati znakove dobrote od znakova mržnje. Bog je stvorio ljude koji će biti naši roditelji, naša braća i sestre, naši sugrađani i naš narod. Stvorio je i ljude koji će nam biti učitelji, profesori, vjeroučitelji i svećenici, skupio je ljude koji će biti naši sugovornici, odgojitelji prijatelji, partneri, naši životni sudrugovi. On je okupio kulturu i civilizaciju jednog naroda, stvorio je jezik, filozofiju i znanost, stvorio je umjetnost i načinio alat i pribor koji će biti nama potreban da njime radimo, djelujemo, živimo.

DO CILJA S BOGOM: Bog je znao da ćemo griješiti, znao je da ćemo oboljeti i biti često neuspješni, hendikepirani, nepravedno kritizirani, da će naša patnja biti velika, naše bolesti opasne i da ćemo konačno umrijeti. To je kao kad otac kaže sinu da pođe u obližnji grad. Otac zna da će sin prolaziti livadama, čvrstim putovima, ali mora prijeći i preko močvare, mora gaziti blato, mora se čuvati prehlade,

ali i paziti da se ne uprlja, da može ući u grad.

Mi imamo pred sobom putovanje koje se zove naš život. To putovanje može biti uspješno i možemo doći u grad Božji ako se držimo Božje ruke, ako vjerujemo u onoga koji stoji iza nas, koji je pokraj nas i koji nas nosi. Ne može čovjek bez Boga ispuniti svoju životnu zadaću i stići na cilj svojih životnih putovanja.

Bog uživa u nama i u našem životu. On nas neprestano s naklonošću motri, svaki čas nam želi priskočiti u pomoć, biti uz nas. Bog jedva čeka da ga zamolimo za pomoć, da mu reknemo »Hvala« što nas prati, da očekujemo njegovu ruku i da vjerujemo da nas nikad neće napustiti. Ne samo to! Bog je postao čovjekom da bi kao čovjek postao prisutan, opipljiv, s nama na putu, pomoćnik, liječnik, prijatelj. On je htio proći iste korake i padove na našim putovima. On se htio provlačiti kroz šikare naših patnji, bolesti, kritika, nemilosrdnih neuspjeha. On je htio prolaziti kroz naše močvare, biti ranjen, protjeran, slijep i gluh, pa čak i pribijen na križ samo zato da mi shvatimo da nas on voli da nas prati i da smo mu mi neizmjereno važni.

Istinska eksplozija koja se dogodila jeste svaki čovjek ljudske povijesti. To je eksplozija božanskog Srca, erupcija ljubavi svemogućeg Stvoritelja, to je neizmjeran ocean dobrote, vjernosti, nježnosti i prisutnosti Spasitelja svijeta.

Važna je stoga naša zahvalnost i ispravan odnos prema Stvoritelju, a jedan od najljepših primjera ove ispravne i neophodne zahvalnosti jest i naša »Dužijanica« koju željno iščekujemo i ove godine. ■

Gostovanje HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta u Hrvatskoj

Izložba slika od slame i u Vukovaru

U Gradskom muzeju u Vukovaru 23. srpnja otvorena je izložba slika izrađenih u tehnici slame. Umjetnički radovi izloženi u Dvorcu Eltz u Vukovaru djela su slamarskog odjela HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, nastalih na prijašnjim kolonijama ovog odjela održanim u Tavankutu.

Sam program otvorenja izložbe upriličen je nastupom glazbeno-tamburaškog i folklornog odjela HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, koji su nazočnima prezentirali tradicionalne pjesme i igre svoga kraja u predivnim nošnjama.

ZNAČAJ IZLOŽBE: Pred velikim brojem posjetitelja iz Vukovara, izložbu je otvorio vukovarsko-srijemski župan *Nikola Šafer*, koji je tom prigodom istaknuo značaj ove izložbe kao sveukupne regionalne suradnje, podvlačeći značaj i kulturne suradnje u regiji u cilju očuvanja nacionalnog identiteta Hrvata. Pored župana otvorenju je prisustvovao i zamjenik ravnatelja Hrvatske matice iseljenika *Domagoj Ante Petrić*, koji je naglasio da vukovarske ruševine, kao posljedice ratnih djelovanja, u kojima se održavala ova izložba, trebaju podsjećati na stradalničku patnju Vukovaraca u ratnom periodu u obrani svoje slobode.

Među ostalima, na otvorenju izložbe prisustvovali su i saborski zastupnici *Petar Mlinarić* i *Ivica Klem*, kao i zamjenik gradonačelnika Iloka *Željko Sladetić*, te ravnateljica Gradskog muzeja u Vukovaru *Ruža Marić* i šef područnog ureda HMI u Vukovaru *Silvio Jergović*. Visoku delegaciju iz Subotice koja je išla u pratnji HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta činili su predsjednik Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i Crnoj Gori *mr. Josip Ivanović*, potpredsjednik Nacionalnog vijeća *preč Josip Pekanović*, potpredsjednik Nacionalnog vijeća i predsjednik HKPD »Matija Gubec« *Branko Horvat*, član Izvršnog odbora Skupštine općine Subotica i predsjednik HKC »Bunjevačko kolo« *Mirko Ostrogonac*, te ravnatelj Subotičkog tamburaškog orkestra *Stipan Jaramazović*.

VAŽNOST REGIONALNOG POVEZIVANJA: Mirko Ostrogonac je, obraćajući se skupu, istaknuo važnost regionalnog povezivanja, pogotovu na

poslovnom planu, o čemu se vode izjесni pregovori. Govoreći o položaju hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predsjednik HNV-a Josip Ivanović je nazočnima prenio pozdrave iz Vojvodine te stavio akcent na međusobno povezivanje i izgradnju još čvršće suradnje.

Članovi HKPD 'Matija Gubec' u Vukovaru

Visoka delegacija iz Subotice i članovi HKPD »Matija Gubec« po dolasku u Vukovar obišli su Memorijalno groblje žrtava Domovinskog rata te zapalili svijeće uz molitvu koju je predvodio *preč Josip Pekanović* za sve one koji su stradali a pogotovo za one, kako je naglasio, za kojima se još traga i čije počivalište još nije utvrđeno. Nakon obilaska Memorijalnog groblja gosti su posjetili i spomen obilježje Ovčara, gdje su stradali ranjenici i bolesnici stacionirani u vukovarskoj bolnici za vrijeme ratnih djelovanja.

Nakon održanog svečanog programa, župan vukovarsko-srijemski *Nikola Šafer* gostima je priredio koktel u restoranu pokraj Dunava gdje su nastavljeni pregovori delegacija oko moguće daljnje suradnje kako na poslovnom tako i na kulturnom planu. Tom prigodom predstavnici HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta razgovarali su s predstavnicima lokalnih udruga i s predstavnicima područnih ureda turističkih zajednica

organiziranih po Slavoniji, koji su iskazali veliko zanimanje za gostujuće Društvo kao mogući vid kulturne suradnje, te kao sveukupnu turističku ponudu kontinentalne Hrvatske kroz razne manifestacije i festivale.

ZNAČAJNA MEDIJSKA POZOR-

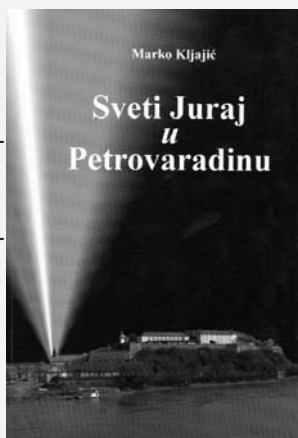
NOST: Organiziranje ovog posjeta Vukovaru, potpomogla je Skupština općine Subotica, dok je glavni pokrovitelj izložbe u Vukovaru bila Vukovarsko-srijemska županija. Velika zasluga za ostvarenje ovoga susreta u Vukovaru pripada Gradskom muzeju, gdje će posjetitelji u sljedećem periodu imati prilike pogledati ovu izložbu, kao i područni ured Hrvatske matice iseljenika sa sjedištem u Vukovaru na čelu sa *Silviom Jergovićem* koji su uvelike organizacijski potpomogli ovaj posjet. Veliki doprinos ovome susretu dala je i Udruga »Vinkovačko-šokački rodovi«, koja je ujedno i pokazala izuzetnu zainteresiranost za buduću suradnju s gostima iz Tavankuta.

Izložba i posjet delegacije iz Vojvodine privukli su značajnu medijsku pozornost kako lokalnih medijskih kuća, tako i nacionalne televizije HRT, koji su pratili kulturni program i samu izložbu.

L. Suknović

Promocija knjige »Sveti Juraj u Petrovaradinu«

Pod pokroviteljstvom HKPD »Jelačić« u Petrovaradinu 31. srpnja održat će se promocija knjige »Sveti Juraj u Petrovaradinu« autora vlč. Marka Kljajića u vikarijatu srijemskom, u rezidenciji biskupa đakovačko-srijemskog mons. Đure Gašpara koji se nalazi u Štrosmajerovoj ulici broj 20 s početkom u 11 sati. Na promociji knjige uz autora sudjeluje prof. Zdenko Samaržija, dok je domaćin ove promocije Davor Martinčić.

Novi broj »Zvonika«

Objavljen je novi, 117. broj katoličkog lista »Zvonik« za mjesec srpanj. U rubrici »Riječ urednika« vlč. Andrija Anišić piše o pastirima, što je slikovit naziv u kršćanskim zajednicama za one koji upravljaju crkvom, i među ostalim bilježi: »I kako onda ne zahvaljivati što je Bog našu biskupiju obdario ove godine s osam novih svećenika i s tri nova đakona. Uvjereni smo da će oni unijeti svježinu kršćanskog zanoša i oduševljenja, te biti znak 'proljeća kršćanstva' – o kojem toliko govori papa Ivan Pavao II. – na plodnim bačkim ravninama«, a u daljem dijelu teksta piše i o tome kako ovu radost uvećava i vijest o tri nova doktora teologije iz naše biskupije i kako će dr. Andrija Kopilović, dr. Marinko Stantić i dr. Oszkár Csizmár svojom stručnošću i znanjem sigurno obogatiti navještaj vjere u našoj biskupiji.

Novi broj »Zvonika« donosi razgovor s mladomisnikom vlč. Mirkom Štefkovićem, kao i teme posvećene mladomisnicima i đakonima, a predstavljena su i tri nova doktora teologije. U rubrici »Događanja u Subotičkoj biskupiji« čitatelji se među ostalim mogu obavijestiti o proslavi blagdana bl.

Marije Petković, o manifestacijama u okviru ovogodišnje »Dužijance«, te o proslavi 25. obljetnice svećeništva Antuna Kopilovića, futoškog župnika. Na dječjim stranicama lista »Zvonik« značajno mjesto je posvećeno najmlađim crkvenim pjevačima koji su sudjelovali na susretu dječjih zborova »Zlatna harfa« koji je održan 19. lipnja u bazilici sv. Terezije u Subotici, a slijede stranice za mlade koje donose i prikaz predavanja vlč. Gorana Vilova koje je održao na »Tribini mladih« 20. lipnja u Katoličkom krugu u Subotici. Novi broj »Zvonika« sadržajno je bogat temama za sve uzraste u obitelji.

Žetvene svečanosti

U nedjelju 1. kolovoza proslavit će se Dužijanca u Đurđinu. Sv. misa, zahvalnica bit će u župnoj crkvi sv. Josipa Radnika s početkom u 10 sati.

Proslava Dužionice u Somboru bit će u nedjelju 1. kolovoza. Sv. misa počinje u 10 sati u crkvi Presvetog Trojstva.

U novije vrijeme organizira se i Dužijanca u Ljutovu, ove godine ova proslava će se održati također u nedjelju 1. kolovoza kod križa u centru sela s početkom u 18 sati.

Manifestacije u okviru »Dužijance« u Subotici

Izložba »S božjom pomoći« u galeriji »Likovni susret« bit će otvorena 3. kolovoza s početkom u 19 sati.

Stari alati za obradu zemlje i vozila bit će izloženi na Trgu sv. Terezije. Ova izložba se otvara 4. kolovoza s početkom u 19 sati.

Izložba radova XIX. saziva Prve kolonije naive u tehnici slame, otvorit će se u petak 6. kolovoza u 19 sati u vestibulu Gradske kuće.

Središnja proslava »Dužijance 2004.« počinje u petak 6. kolovoza, kada će se u centru grada održati »Tamburaška večer« i izbor najljepših parova, pratioca bandaša i bandašice. Istu večer će svečano biti predstavljeni i ovogodišnji bandaš i bandašica »Dužijance 2004.«. Svi zainteresirani mladi, koji žele sudjelovati u ovom izboru najljepših parova mogu se javiti svakim radnim danom, od 9-13 sati, u prostoru Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« ili na telefon 555-589.

U subotu 7. kolovoza s početkom u 18 sati održat će se svečano večernje u katedrali Sv. Terezije Avilske.

Skupština risara i folklorna večer održat će se u subotu, 7. kolovoza u centru grada s početkom u 20 sati. Pored vrijednih risara predstaviti će se i kulturno umjetnička društva iz zemlje i inozemstva.

Svečano euharistijsko slavlje »Dužijance 2004.« bit će u katedrali sv. Terezije Avilske s početkom u 10 sati.

Promocija knjige dr. Ante Sekulića

U velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« 5. kolovoza s početkom u 19 sati bit će priređena književna večer u povodu izlaska knjige »Izabrane pjesme« dr. Ante Sekulića. Knjiga je tiskana u nakladi Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«. O djelu će govoriti vlč. dr. Andrija Kopilović, prof. Katarina Čeliković i književnik Milovan Miković.

Izložba likovnog odjela Matice Hrvatske

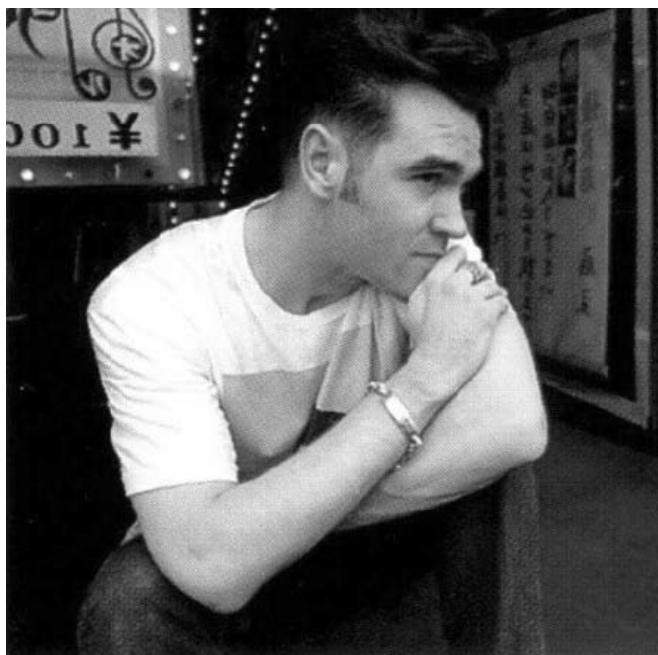
Izložba likovnog odjela Matice hrvatske bit će otvorena u utorak 3. kolovoza u 18 sati u subotičkoj Gradskoj knjižnici

Morrissey – »You Are the Quarry«

Attack Records, 2004.

Sedam godina (za istinske fanove doista dugih) čekalo se na povratak ove britanske pop ikone rock glazbe osmog i devetog desetljeća prošloga stoljeća. Ove godine, sredinom svibnja, On se oglašio iz svog, razočarenjem izazvanog egzila, u Americi, s albumom »You Are the Quarry«. Ovaj najveći Britanac suvremenog rock n rolla, živi osobenjačkim životom u Los Angelesu, pomalo skriven od javnosti, ali novih dvanaest pjesama je pred nama, te se klupko intrige ponovno odmotava.

Steven Patrick Morrissey je osmislio svoj dugoročni pot-hvat oslanjajući se na staru ekipu pouzdanih glazbenih istomišljenika. Prisutni su koautori pjesama, gitaristi *Boz Boorer* i *Alain Whyte*, te basist *Gary Day*. U svakoj domeni svoje estetike, Morrissey ostaje dosljedan svojoj ideji. Zvuk je suštinsko gitarski, glazba uglavnom srednjeg tempa i oslanja se na svoj senzibilitet utemeljen još sredinom osamdesetih godina sa *Smithsima*. **EMOTIVNI FOND MELANKOLIJE:** Tematski – politika, nostalgija, kro-

nična usamljenost (osuđenost na samoću) i nerazumijevanje jesu glavne okosnice njegovih pjesama. Ispunjene preosjetljivošću emotivnog fonda melankolije i tuge, te ironije i cinizma kao pokušaja za umanjeno patetike, pjesme pjevaju životne drame, ovog, po mnogo čemu, neklasičnog anti-junaka. Revolucionar nije evoluirao, možda zbog činjenice da je njegov kreativni izraz još odavno doveden do savršenstva.

Osobnost diktira standard, specifikum nenadmašive veličine svog autentičnog romantično-mračnog žanra. Taj standard, bez posebnog utjecaja hollywoodskog neona i velikog vremenskog termina za nova iskustva, predstavlja baš možda ono što smo i očekivali. A dobru ploču smo doista dobili.

Priča ovog dendijskog, irskog krvi i engleskog srca (kako je i prvi singl naslovljen – »Irish Blood, English Heart«), nastavlja se i u novom mileniju. Vjera u sebe (pjesma »I'm Not Sorry«), kritika nepravde u »The World Is Full of Crashing Bores«, ru-kovode emotivnu putanju, a ona kulminira u za nas najboljoj pjesmi »How Can Anybody Possibly Know How I Feel?«.

Preporučamo ploču svima onima koji vole glazbu koja nadilazi svakodnevnicu, kao i mladima da shvate korijene alternativnog roka u Britaniji, a starim poznavateljima ovog kult-autora ne treba ništa napominjati... oni to zasigurno već vrlo dobro znaju.

D. B. Palković

Vladimir Antolić (1903.-1981.)

Vladimir Antolić, arhitekt, urbanist i stručni pisac, rođen je 4. travnja 1903. godine u Dežanovcu kod Daruvara, a preminuo je 13. svibnja 1981. godine u Zagrebu. Srednju školu polazio je u Bjelovaru, gdje je 1922. maturirao. Studirao je arhitekturu na Technische Hochschule u Beču od 1922. do 1927. Nakon studija zapošljava se u Zagrebu kao projektant u arhitektonskoj firmi »Freudenreich i Deutsch« (1929.-1931.). Od 1931. do 1945. zaposlen je u Odjelu za urbanizam gradskog Građevnog ureda.

U Zagrebu se povezuje s grupom mladih arhitekata koji zastupaju suvremene ideje u arhitekturi. Razvija široku djelatnost, projektira, sudjeluje na natjecanjima i izložbama (s grupom »Zemlja« u Zagrebu 1932.), drži predavanja i piše teoretske članke s područja urbanizma i stambene arhitekture. Kao član Radne grupe »Zagreb« (1932.-1935.) surađivao je na projektu i izvedbi kompleksa Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu, a samostalno je projektirao zgradu ambulante u Hirčevoj ul. (1936.), školsku gimnastičku dvoranu u Harambašićevoj ul. (1937.), Školu za civilnu zaštitu na Ksaveru (1937.), te Planinarski dom »Poštar« na Sljemenu (1938.). Godine 1946. osniva Urbanistički institut Hrvatske, a godine 1948. osniva Urbanistički zavod grada Zagreba. Bio je glavni urednik časopisa »Arhitektura« (1952.-1953.). Od 1953. do 1958. radi u Burmi generalni urbanistički plan Rangoona, a godine 1958.-1961. boravi u Maleziji, gdje radi regionalni prostorni plan doline Klang. U Zagreb se vraća 1965. i od tada je u mirovini. ■

Filmski festival na Paliću

I sreća pridonijela visokoj ocjeni

Ove se godine festival jasnije nego ranije profilirao kao festival europskog filma, a da je eminentan dokazuje i činjenica da se tijekom glavnog programa publika mogla upoznati s najgledanijim španjolskim, francuskim i talijanskim ostvarenjima

Žiri u sastavu Radmila Živković, ujedno i predsjednica žirija, glumica iz SiCG, Diana Dumbava, glumica iz Rumunjske, Anna Saul, redateljica iz Njemačke, András Salomon, redatelj iz Mađarske, te Srđan Golubović, redatelj iz SiCG, nakon što su odgledali 14 filmova u službenom natjecateljskom dijelu programa, odlučio je dodijeliti nagradu »Zlatni toranj« mađarskom filmu »Kontrola« redatelja Antala Nimroda. »Srebrni toranj« dodijeljen je španjolskom filmu »Dajem ti svoje oči« redateljice Isiar Boljan, a »Brončani toranj« pripao je talijanskom filmu »Bez pomjeranja« redatelja Serdia Kastilotija.

Novinari filmski kritičari su nagradu yuFIPRESC dodijelili danskom redatelju Ericu Klauzenu za film »Vila Paranoja«. »Nagrada za toleranciju«, koja se dodjeljuje u okviru programa »Sudari i paralele« dodijeljena je hrvatskome filmu »Tu« redatelja Zrinka Ogresta. Inače, film »Tu« dobitnik je Velike zlatne arene na 50 jubilarnom pulskom festivalu, a nedavno je u Karlovym Varima također osvojio priznanje.

Na konferenciji za tisak Ogresta je rekao: »Imam malu tremu kad god se prikazuje film u sredini koja je bliska mojoj, bilo po zajedničkom življenju ili nekakvom sličnom povijesnom naslijeđu. U ovom filmu se mogu prepoznati mnogi, pa mi je prema tome recenzija filma intrigantnija ovdje nego na drugim festivalima«. U obrazloženju za nagradu istaknuto je da film »Tu« u modernoj, otvorenoj narativnoj strukturi priča tužnu, duboko angažiranu priču o društvu i njegovim ljudima u surovom stadiju tranzicije.

PROFIL FESTIVALA: Time je »Luka filma« na Paliću privremeno zatvorena bar što se tiče natjecateljskog dijela programa. Što se tiče samoga festivala, njegovo održavanje je već dobitak kako za Palić tako i za Suboticu, kao i regiju uopće. Pokraj toga, ove godine se festival jasnije nego ranije profilirao kao festival europskog filma, a da je eminentan dokazuje i činjenica da se tijekom glavnog programa publika mogla upoznati s najgledanijim španjolskim, francuskim i talijanskim filmovima.

Uz to, program »Paralele i sudari« se nametnuo ako ne kao konkurencija glavnom programu na kojima su viđeni umjetnički i teški filmovi zbog tema kojima se bave, a ono kao reprezentativni presjek kinematografija jugozapadnog Balkana i istočne Europe, te bi se slobodno mogao prikazivati prije glavnog programa, pa bi slika festivala bila potpunija. Glavna zamjerka se odnosi na domaće filmove, među kojima su pojedini mogli biti prebačeni u neki od pratećih programa. Primjetno je da se Festival na Paliću profilirao, da je dostigao standard koji, ako bi se želio razvijati, neophodno uvjetuje da Općina, Pokrajina i Republika još jače stanu iza njega, kako ne bi ova godina bila iznimka koja potvrđuje pravilo da je svakog čuda tri dana dosta, pogotovo ako je prije izbora.

O WIMBLDONU I PALIĆKOJ TERASI: Ove je godine festival imao sreće što se tiče kiše, a da ne bi od toga zavisio, nije loš prijedlog kompozitora i člana vijeća festivala Zorana Simjanovića da se pokrije velika terasa platnom, jer »ako se pokriva Wimbledon, može i palićka terasa«. Isto kao što bi bilo dobro bar tri mjeseca ranije znati vrijeme i selekciju festivala, kako bi ljudi mogli planirati odmori i ravneti se prema festivalu, baš kao što su se svojevremeno ljubitelji sedme umjetnosti ravnali prema festivalu u Puli. Što se tiče publike, pred njom je bio raznovrstan program, a filmski poslenici su se potrudili dati sve što je u njihovoj moći. Sve ostalo je na vlastima.

Ninoslav Šćepanović

Ivo Gregurević u filmu »Tu«

»Tu« - usamljenost i trauma

Ogresta o filmu

Nagrada za angažiranu priču

O radu slikarice Đurđice Orčić

Prošlost u bjelini šlinga

U svojim slikarskim radovima ona je spojila nekadašnje dijelove nošnje i sadašnje odjevne kreacije

Đurđica Orčić je rođena 3. siječnja 1972. godine u Tavankutu, u okolici Subotice. Još u osnovnoj školi pokazala je želju i smisao za slikanjem. Uključila se u slamarsku sekciju i sudjelovala na tadašnjim kolonijama slamarki u Tavankutu. Nakon završene Srednje kemijske škole u Subotici, odlučuje se studirati u Zagrebu.

Opredijelila se za Tekstilno-tehnološki fakultet, dizajn tekstila i odjeće. Svojom idejom i radom oduševila je mnoge tamošnje profesore i umjetnike. Kada se vratila iz Zagreba, 1996. godine sudjelovala je na tradicionalnoj izložbi »S Božjom pomoći« uoči Dužijance, u Likovnom susretu u Subotici.

ŠLING U MODERNIM KREACIJAMA: Slikati je učila kod slikara i likovnog pedagoga *Stipana Šabića*. Početkom 90-tih godina postala je čla-nica Likovnog odjela Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«. Do sada je izlagala na skupnim izložbama, a sudjelovala je i na Likovnim kolonijama »Bunarić«.

U svojim slikarskim radovima ona je spojila nekadašnje dijelove nošnje i sadašnje odjevne kreacije, te je i tema njene diplomatske radnje bila – vjenčаницe. Sve urađene vjenčаницe su s motivima šlinga. Želja joj je da prikaže Hrvate, naše običaje i bogatstvo bunjevačke nošnje. »Bjelina šlinga, bogatstvo naše nošnje i kreacija, u meni su stvorili novu ideju, koju sam počela prenositi na papir. Odabrala sam baš šling, jer on za mene ima posebnu vrijednost, jer ipak svila se kupi i sašije, a šling treba uraditi rukom i to mu daje nešto osobito«, kaže Đurđica Orčić.

OČUVANJE TRADICIJE: Dijelovi našeg šlinga su uključeni u moderne kreacije, neki modeli su nastali inspiracijom naše umjetnice, a neki su do sada već viđeni, ali će se na ovaj način čuvati. Kako kaže Đurđica Orčić, šlingovi su od materijala i jednoga dana se mogu iskidati i više neće postojati nikakav dokaz o tome. Upravo je to još jedna od njenih želja, da sačuva stare modele i mustre naše nošnje.

U novije vrijeme, Đurđica se pored slikanja šlinga bavi i slikanjem svile, točnije modela koji su u bunjevačkoj nošnji, u svili. Za sada, kako i sama umjetnica kaže, bazirana je samo na žensku nošnju i odijela. No, pored nošnje voli slikati i pejzaže. Najčešće radi sa suhim pastelom. U početku je radila s uljem, no ipak je pastel njen odabir. Detalje na kreacijama i same motive šlinga radi s tušem ili s olovkom pastelom. Svaki njen rad je bogatstvo detalja i umjetnosti utkane u kreacijama od šlinga. Na njenim slikama se nalazi naša prošlost, a možda jednoga dana, kroz bjelinu šlinga, i naša budućnost.

Ž. Vukov

IZ ANTOLOGIJE POEZIJE
BUNJEVAČKIH HRVATA

STOGODIŠNJI GATALAC

(Ulomak)

Čujte braćo, šta će vrač vam reći
Ko me sluša i znanja će steći.
Starovinske knjige kad sam štio,
Što sam našo, to sam biližio.
Bunjevački rod je vrlo stari,
Još kada je bižo prid Tatari,
Sklonio se u zemlju primorsku
Od starine zvanu dalmatinsku.
Pa nastani i susedne zemlje,
Neretvu i to slavno Zahumlje.
Doš'o je red i na Dalmaciju,
Mletačkoga lava tad' domaju.
Stade narod otuda bižati
I u zemlju ličku se seliti.

Al' narodno pridanje je bilo
Da se nekad sa ravne selilo,
I da bunjevačka kuća svaka,
Kraj Dunava imade rođaka.
Zato mnogi priko zemlje Like,
Priko Bosne, pa i Save rike
Tad priđoše zemlju Slavoniju,
I nastane didova domaju.

Tu Bunjevci stiču lipu slavu,
Proti Turka dileći megdanu.
To svidoe rodovi Prčića
Što postanu prvi od plemića
Hiljad' petsto šezdeset i prve
Mi imamo Prčiće plemiće.

A kasnije imamo ih više
Što sa Turci ljuti bojak biše.
A kad zvizda turčinu potamni,
I Bunjevac se bitke okani.
Vrime drugo počima vladati,
Valjalo je sijati, orati.

Pa i danas Bunjevci to rade
Oru, siju, kopaju i sade.

Niš' ne mare za tu staru slavu,
Bunjevcima to nije za hvalu.
Jer da više mi čitamo knjige
Ne bi mnogi odbacili ime
Bunjevačko slavno od starine,
Povist veli, dičimo se š njime,
Jer mi smo uvijek Bunjevci bili,
Tim imenom gordo se dičili.
Pa i sada triba da se znade
Da Bunjevac dušu ne izdade.

Sastavio: Barnaba Mandić

Od prošle sedmice na Internetu su postavljene stranice o Zadužbini biskupa Lajče Budanovića. Autor ovih stranica je vlč. Josip Temunović, koji inicirao i osmislio ovaj projekt, dok je stranice vizualno uredio Zvonko Buljovčić. Ovo je prva Internet prezentacija o Zadužbini biskupa Budanovića, a stranice su postavljene na sajtu www.zaduzbina-budanovic.org koji je vlasništvo autora vlč. Temunovića.

dvorište u ulici Braće Radića br. 9 (sadašnje kino »Zvezda«), kuća i dvorište u Harambašićevoj br. 5, kuća i dvorište u Harambašićevoj br. 7, kuća i dvorište u ulici Matije Gupca br. 8 i 10, u bajmočkom ataru 54 jutra zemlje i u miletičkom ataru 53 jutra zemlje. U odjeljku »Imovina« predstavljena je povijest ovih kuća.

MOGUĆNOST DONACIJE: U odjeljku »Donacije« navedeni su dinar-

vlja preko svoga člana svećenika Josipa Temunovića, kojega i kontrolira, a pravo nadzora rada Zadužbinskog odbora imaju nadležne crkvene i državne vlasti, svaka na svome području.

DUGOGODIŠNJI PROJEKT: »Biskup Budanović je držao do medija, nije se plašio javnosti i želio je ići u javnost, što me je potaknulo na osmišljavanje i postavljanje internet stranica o Zadužbini. Upravo me je taj moj uvid o odnosu biskupa Budanovića spram javnosti potakao i na brojne promocije moje dvije knjige 'Zadužbina biskupa Budanovića' i 'Subotička matica' koje sam objavio 2002. godine i koje su osim na književnim večerima, predstavljene u programima Radio Subotice, lokalne »Super TV«, kao i u tisku. Smatram kako je internet u ovo naše vrijeme veoma probitačan i aktualan medij, pa sam i zbog toga odlučio postaviti internet stranice o Zadužbini. Te stranice će se dopunjavati, a moći će se čitati na hrvatskom, mađarskom, njemačkom i engleskom jeziku. Moj osnovni cilj je obraditi sve segmente rada biskupa Budanovića. Projekt sam započeo 2000. godine sakupljanjem arhivske i povijesne građe, objavio sam dvije spomenute knjige, a biskup dr. Ivan Penzeš je svojim dekretom od 4. travnja 2003. godine imenovao Zadužbinski odbor od šest članova. Znanstveni skup o radu biskupa Budanovića organiziran je 14. i 15. listopada o 130. godišnjici njegova rođenja, a već je u tisku Zbornik radova s toga skupa. Sada su postavljene i internet stranice o Zadužbini. Smatram kako je probuđen interes za život i djelo biskupa Budanovića i u tom sklopu je inicijativa oko realizacije Zadužbine«, kaže vlč. Temunović i napominje kako bi se ovaj dugogodišnji projekt o radu prvog biskupa u Subotici trebao finalizirati temeljitim životopisom biskupa Budanovića. Životopis bi trebao bit napisan do 2008. godine, kada se navršava 50 godina od njegove smrti.

Z. Sarić

Internet stranice o Zadužbini biskupa Lajče Budanovića

Zadužbina za budućnost

Na ovim Internet stranicama prikaz Zadužbine sadrži povijesne podatke, dokument o aktu osnivanja, kraći životopis osnivača Zadužbine biskupa Budanovića (1873. -1958.), tekstove o svrsi, tijelima i poslovanju Zadužbine, a predstavljen je i dekret kojim je subotički biskup dr. Ivan Penzeš godine 2003. imenovao Zadužbinski odbor koji će raditi do potpunog ostvarenja Zadužbine.

PRAVNI AKTI I IMOVINA ZADUŽBINE: Prvi pravni akt koji vodi k ostvarenju Zadužbine je iz 1933. godine. Radi se o izvodu iz zapisnika Senata crkvenih općina u Subotici, sa sjednice od 26. lipnja. Ovaj akt smatra se činom utemeljenja Zadužbine i izvod je u cjelini predstavljen na sajtu. Drugi važan akt na putu ostvarenja Zadužbine je Osnovni list, kojim se crkveno-pravno utemeljuje Zadužbina. Akt je izdan 27. ožujka 1941. godine i tim se aktom osniva i Zadužbinski odbor, a Zadužbina se stavlja pod upravu »Subotičke matice«. Osnovni list je također predstavljen u odjeljku »Dokumenti«, gdje je predstavljena i oporuka biskupa Budanovića napisana 1942. godine, kojom određuje osnivanje »Zadužbine biskupa Budanovića pod upravom 'Subotičke matice'«.

Autor sajta vlč. Temunović navodi sljedeću imovinu Zadužbine: kuća i

ski i devizni računi, a darovana sredstva bi se upotrijebila za objavljivanje temeljnog i svestranog životopisa biskupa Budanovića, a kako je Zadužbinom biskup Budanović ostavio hrvatskoj zajednici pet zgrada u centru Subotice, kao i 107 jutara oranice, što je sve Za-

Zgrada u ulici Matije Gupca 8-10

konom o nacionalizaciji oduzeto i pretvoreno u 'društvenu svojinu', te zgrade su oronule i traže svestranu obnovu od podruma do krova sa svom instalacijom, darovana sredstva bi poslužila i za uređenje tih kuća. Također, po izričitoj želji biskupa Budanovića treba otvoriti katoličku klasičnu gimnaziju s učeničkim domom u Subotici, za što bi opet pomogle donacije. Zadužbinski odbor rad oko darovanih sredstava oba-

vlja preko svoga člana svećenika Josipa Temunovića, kojega i kontrolira, a pravo nadzora rada Zadužbinskog odbora imaju nadležne crkvene i državne vlasti, svaka na svome području.

Obitelj Piuković posjeduje vrijednu kolekciju unikatne bunjevačke narodne nošnje

Vrijedno i lijepo narodno blago

*Oko nošnje koju posjeduje, ova obitelj ima posla tijekom cijele godine, ali je svakako najviše posla oko nje u vrijeme kad se približava žetvena svečanost * »Nažalost, lakše je pronaći staru nošnju, nego onoga tko će je obući«, kaže Grgo Piuković*

Dominika povezuje maramu

U današnje vrijeme sve se rjeđe može vidjeti unikatna bunjevačka narodna nošnja. No, još uvijek postoje ljudi koji prije svega vole običaje i narodnu nošnju, kojima se diče i ponose. Među najistaknutijim sakupljačima ovog narodnog blaga je subotička obitelj Piuković, s čijim smo članovima *Grgom Piukovićem* i njegovom suprugom *Dominikom*, razgovarali o sakupljanju nošnje i što ih tome privlači.

Odmah na početku razgovora Grgo Piuković je rekao kako je o ljubavi i želji teško govoriti, sva ta nošnja i običaji su u srcu, u obitelji i to je mnogo dublje nego što se može ispričati.

UNIKATNA NOŠNJA: »Na prvu nošnju naišao sam na nekadašnjoj stareškoj pijaci u Subotici. Svidjela mi se i kupili smo je, tada je bila namjera da se to iskoristi za lutke, za njihova odijela, no nošnja je sredena i danas se nosi i koristi. To je kao zaraza, i kad se krene ne može se stati«, kaže Grgo Piuković. Tako je sve i počelo. Godine 1968. počeli su kupovati nošnju, sakupljati je i čuvati. Kako nam priča Dominika, »želja nam je da to ostane u našem gradu i u našem svijetu. I djecu smo odgajali u tom duhu, da vole svoje«. Imali su više ponuda da otkupe svilu i ostalu nošnju, no, kako kažu, nije se sve moglo otkupiti, pa je često prilika i propuštena.

Unikatne nošnje, koje su u vlasništvu obitelji Piuković, možemo vidjeti na proslavama žetvenih svečanosti u Subotici – Dužijanci. Oko nošnje koju posjeduje, ova obitelj ima posla tijekom cijele godine, ali je svakako najviše posla oko nje u vrijeme kad se približava žetvena svečanost. Dominika sve sama pere, pegla, štirka i priprema za Dužijancu.

Pored na Dužijanci, oni sa svojom nošnjom sudjeluju i na Tijelovskoj procesiji, Prelu i svim drugim manifestacijama koje su vezane za bačke Hrvate. U njihovoj kolekciji ima šlinga, svile, kumaše, svile na plišane grane, piketa i sefira. Po usmenoj predaji, kako kaže Grgo Piuković, posjeduju unikatni piket koji ima oko 130 godina i to je bilo vlasništvo njegove pramajke. Uz ženske narodne nošnje posjeduju i muška odijela. Ova odijela su novijeg datuma, pravljeni su oko 1940. godine. Muško odijelo sačinjavaju: čizme, čakšire, bijela košulja, prsluk, kaput i šešir. Pored već spomenutih manifestacija, ova odijela se mogu vidjeti i na momcima koji na Veliku subotu čuvaju Božji grob u Katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici.

OBİČAJ ODIJEVANJA: Pokraj toga, tu su i drugi odjevni predmeti, kao što su: rađene rojtoš marame, svilene marame koje se povezuju na dva kraja,

te rađene papuče. Kada smo već spomenuli svilene marame koje se povezuju na dva kraja, moramo reći da je danas malo žena koje se tako povezuju i koje to znaju raditi. Sve te marame, kapice i papuče sastavni su dio ove nošnje. Nekada se točno znalo, što se kada nosilo. Kod kuće su žene nosile cicova i konafaska ruva i iznošen sefir. To se nosilo ljeti, a zimi su se nosile pajske suknje, parketski leveši, paja i pregače za rad kod kuće. Pregače su bile osnovne za ženski svijet u kući. Sefiri i satini su se nosili nedjeljom u crkvu, djevojke su ta odijela nosila i u kolo. Sukna, veluri, svile i brokati su bila svečana odijela koja su se nosila velikim blagdanima i u svatove. Uz ta svečana odijela bile su obvezne svilene marame.

Ciste atlaske svile su odijela novijeg vremena. Sve te nekadašnje svile i ti materijali se više ne mogu kupiti. Neki od starijih krojača i danas, uz mustru znaju sašiti ovu nošnju, no, i njih je sve manje. Nažalost, danas se malo uči i

Grgo Piuković

govori o nošnji bačkih Hrvata Bunjevaca. Njenu vrijednost i bogastvo poznaju samo pojedinci. Kako kaže Grgo Piuković: »Nažalost, lakše je pronaći staru nošnju, nego onoga tko će je obući«.

O ovoj nošnji bi se moglo puno govoriti i pisati, jer svako odijelo za sebe ima posebnu priču i način odijevanja. Svu tu vrijednost i ljepotu moći ćemo vidjeti na ovogodišnjoj centralnoj manifestaciji »Dužijanca 2004.«.

Željka Vukov

Augustin Juriga, foto monografija »Ris«, izdanje autora, Subotica 2003.

Raskrivavanje risa

Vršidba

Bitno je, nekako, *svečan*. Ris. Ovaj sadašnji. U Bačkoj. Za mnoge. Od nas. Mami *lakoćom* rada. I *vedrošču* radnika. Osobito kosaca. Nadaje se, jednostavno, kao *prijemčiv*... Onima koji tek radoznalo gledaju ga. I onima koji stvaralački iskušavaju ga. Svatko htio postati sudionik bi... Risa. Kad vidi slike. Ove. Od Jurige. Izvrsne. I riječi. Romičeve. Pročita. Odlične. Ovdje. U knjizi ovoj. Naslova jednostavnoga. Tek. Ris. Joj je ime.

Istina, nije to. Baš od tako davno. To, naime, da je ris takav. Svečan. I *prijemčiv*. Za sve. Kao u slikama Juriginim. I Romičevim riječima. Što takav je. Drugačiji nekoć bio je. Uveliko. I u bitnome. On. Ris.

OD JUTRA RANOGA: Ranije iziskivao napor je. Ris. Recimo još i trud. Preveliki. Ruke žuljave. Tražio je. I starih i mladih. I muških i ženskih. Od jutra ranoga. Do mraka kasnoga. Najteži posao bio je to. U godini svoj. I rađen je. Bez prigovora. I mrzovolje. Velike. A u »srid kanikule«. Marno. Usprkav svemu. Rađen je. Ris. Takav. Znalo se – život daje. On. Tako. Samo se risom »kriv mogo čekati«. Bezbržno. »Čile« zime. Do »lita«. I *sakralno* nosi (o je) zato. U sebi. Ris. »Kruvonosan«. Taj. Takav. Težak.

A danas, rekosmo, to više nije. U svemu baš tako. Tehnika je uveliko zamijenila. Čovjeka. I njegov rad. Olakšala. Kao suviše, uklonila je. Ona napor. Mnogih. Počesto. U mnogočem. U radovima. Oko zemlje. Onaj zajednički, recimo. Te ih danas nema. Ni prevelika truda. Ni rada više ljudi. Na istom poslu. Zajedno. Odjednom. U risu, na primjer. A nema ni Juriga. Ni Romića. Često. Svagdje. Da o tomu izvješćuju. Slikom i riječju.

A nema ni mnogo sakralnosti. U svemu tomu. Oko risa. I »kruva«. Danas. I ovdje. A tako, izgubljene su i mnoge draži. Svega. Pa i risa. Mnogovrsne draži. Velikoga rada. Toga. Mnogih. Odjednom. Zajedno na – osiguranju hrane.

Na djelu je nestanak. Ne Jurige i Romića. Već draži oko svega toga. Nestade stoga i onoga sakralnoga. Ali i čovjeka u središtu. Ukorijenjenoga. Na strništa, naravno. Ovdasnja. Bačka. Paorska. Bunjevačka. Nema. Obesređen je. Tehnika i »novci« u »sridini«. Su.

Rukovetanje

SJEĆANJA NA NESTALO: Pa ipak, ono izgubljeno a drago ipak mami. Viševrsno. Stalno. I snažno. Nestalo. Privlači, jednostavno, ono. To nedostajuće. A vrijedno... Mamljivo nekako. Je. Zato se to i mora *prizivati*. U sadašnjost, napose. Ono što privlači. Tako. Jer, drago se konzervira. Ritualom prikaza. Ponajbolje. Sada. I ovdje. Pokazno. Je. Sjećanja na nestalo, a vrijed-

no učvršćuje. Se. Nekako, jednostavno, svetkovinama. Takvim. Dužijancama našim. Ovdasnjim. Što upriličuju se. I ris je sada takav. Tek *prireduje* se. A priredba je njegova svečana. Po naravi. Uobičajeno jednom. Na njivi. U godini. Početkom »kanikule«. U glavnom za Dužijance, rekosmo. Ovdje. Oko Subotice. Organizira se tada priredba *drame* risa. Tek podsjećanja radi. Na naporno nekadašnje. Što vrijedno. Je. I izgubljeno. A sakralno bijaše. Tako se, kazasmo već, sjećanje na vrijedno hrani. Poglavito kod mladih. Krijepi se, jednostavno, život tako vrijednoga...

I fotografijom? Dakako. Može se. Tek se ono još više rasplamsava. Tako. Njome. Svuda. Gdje majstora. I mjesta za to ima. Osobito. Još mnogovrsnije draži pobuđuje. Ona. Majstorska fotografija. Jurigina, napose. Što zna se. Već. U Subotici. Zbog Subotice. I žitelja njezinih. Jer, sjećanja na vrijedno. A izgubljeno. Ona budi. Raskriva. Oku običnom ono skriveno. Fotografija. Jurigina. Budući da njom se dobiva okvir *lijepoga*. Na slikama Juriginim, rekosmo, osobito. I napose. Ponovno.

ZLATNI OKVIR LJEPOTE: To nije ništa. Novo. Od Jurige, dakako. Znan je. On. Već odveć. Dobro. Preznan. Ovdje. I šire. Po tomu. Onaj je to što Subotici okom daje zlatni okvir ljepote. Često. I dugo. A takav i Romić biva. Počesto već. Istina, riječima. Svojim. Od preda – ka baštinjenim... A ono je lijepo ipak bilo skriveno... Ponavljamo. To ponovno. I ovdje. Ono lijepo. Na njivi. U radu risara. Na risu. Skrivalo se. Do Dužijanci. I priredbi njezinih. Ali još više i majstora naših. Što raskrivahu...

Jer, izlazak na vidjelo. Svega toga. Je važno. A ovisi. O mnogo čemu. O oku ponajviše. Ali i o jeziku. Jer to skriveno skriva se. Stalno. Najčešće. A čovjek je onaj koji gdje gdje daje. Izaći skrivenome. I lijepome. Na vidjelo. Raskriva on. Unajmanje dvovrsno. Je. Otkrivanje. Ovdje. Lijepoga. Može biti okom. I jezikom. Vidimo u knjizi. Ovoj. Za jedno ovdje mari Augustin. Juriga. Za drugo onaj zlatni. Romić. Zlatko. To vidimo. Ovdje. Čitamo. U knjizi ovoj. Lijepoj. Na način ovaj. Zavidan. Po mnogo čemu. Zbog mnogo čega. Zbog mnogih. Nas napose. Jer, ne znamo. Mnogo. O skrivenim ljepotama. Risa. Do raskrivanja slikama. I riječima. Ovima. Što sto je pred nama. Uhaćenim. Okom. I jezikom. Juriginim. I Romičevim. Po radi nas. I draži naših. Zajedničkih. Podsjećanja radi. Više na sakralnost. I na ono prijašnje. U i oko risa.

Tomislav Žigmanov

HRCKOVA SVEZNALICA

KAKO SE SKIJA PO VODI?

Skijaš se na vodi održava zato što ga motorni čamac vuče velikom brzinom, a široke skije se oslanjaju na površinu vode i lako klize po njoj. Kada se brzina smanji – skijaš potone.

ZAŠTO POSTOJE SPOMENICI?

Spomenici se podižu u znak naše zahvalnosti onim ljudima koji su se u prošlosti istaknuli svojim stvaralaštvom, junaštvom i drugim dobrim djelima. Njihove zasluge za cijeli narod ističu se ne samo u knjigama već i spomenicima.

ZAŠTO PRODAVAČ PONEKAD VRAĆA NOVAC?

Kada kupimo robu za 12, a prodavaču damo jednu novčanicu od 20 dinara, on nam treba vratiti razliku. To je kusur – razlika između onoga koliko staje roba i onoga koliko smo prodavaču dali.

Priradio i ilustrirao: Zoltan Sič

IZ DJEČJIH USTA

- Dvogodišnjak:
»Idem u dugu (drugu) sobicu da upajim (upalim) tejevizoj (televizor) i gedam (gledam) crtani (crtani) pim (film).«
- »I ja ću ići u opaju (operu)!« – želja dvogodišnjaka.

- Dvogodišnjak stavlja štapić na nos i govori:
»Ja sam Pinokio!«
- Igrajući se brodićem u vodi, mališan komentira:
»Utopio se!« (Misleći na to da je potonuo.)

Zabilježila: Stanislava Stantić Prčić

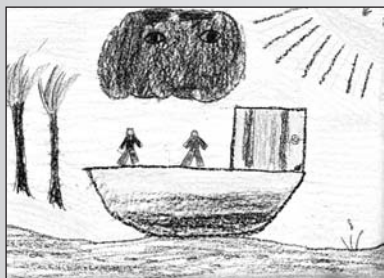
HRCKOVE ZGODE

Crta i piše: Zoltan Sič

Antonija Rudić, 4 godine
Dječji vrtić u Donjem Tavankutu

Mario Saulić, I. h
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

DOGAĐAJ U ŠKOLI

Kada je prvi put u školu došlo
morsko prase, svi smo se veselili.
Učiteljica ga je mazila i mi skupa
s njom. Kada smo išli kući,
svi smo bili tužni.

Karla Rudić, I.
OŠ »Ivan Milutinović«, Mala Bosna

Danijel Šarčević, III. c
OŠ »Matija Gubec«, Ljutovo

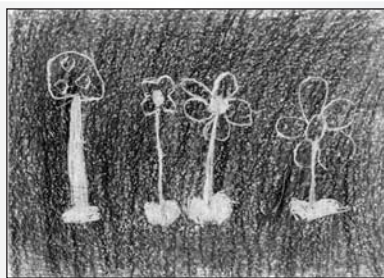

Kristina Lebović, I. b
OŠ »Matija Gubec«, Gornji Tavankut

MOJA OBITELJ U VRTU

Tata i mama su pripremili vrt. Teže
poslove rade mama i tata, a mi djeca
samo nešto donosimo i odnosimo,
ali radimo skupa. Imam jedan kutak
u vrtu i uređujem ga samo ja. Ima
malih rotkvice, luka crnog i bijelog,
a peršin i mrkva su tek iznikli.
Svi volimo raditi u vrtu.

Vladimir Jovičić, II. b
OŠ »22. oktobar«, Bački Monoštor

Željka Romić, II.
OŠ »Sveti Sava«, Bikovo

Nikola Kopunović, III. a
OŠ »Matija Gubec«, Donji Tavankut

Marko Čoban, III. a
OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

PJESMA ZA MOJU LUTKU

Kažem svojoj mami:
»Sve petice imam.«
O jednoj lutki
već dugo snivam.
Nek' su njene oči
lijepe, plave boje,
kosa plava, duga,
djevojčice to vole.
Mama me pogleda,
sa strane se smješka,
pitanje slijedi:
»Što joj još treba?«
Kupi joj mama puno haljinica,
i divna šarena kolica.
Puno čokolade, slatkog voća,
i tuce plastičnih kopčica.
Lutka za me dar pravi,
zahvalna sam svojoj mami.
Stiže lutka tijekom dana,
ime sam joj dala »Medena Ana«.
Oblačim joj haljinice,
bocu mlijeka dam,
zbog divnog dara
mamu ću da slušam.

Ivana Mandić, II. d
OŠ »Ivan Milutinović«, M. Bosna

I. Upiši brojeve koji nedostaju:

2	3	5
2	3	5
2	0	2
2	0	2
4	1	<input type="text"/>
4	1	<input type="text"/>

Zadatak pripremio: Dujo Runje

II. Ova jednakost napisana rimskim brojevima pomoću žigica, nije točna:

Pomjeri jednu žigicu
da dobiješ točnu jednakost.

III. Imaš osam krumpira i pet gostiju. Kako ćeš krumpire ravnomjerno podijeliti, da svako dobije istu količinu?

Odgovor: Napravi pire!

IV. Koji mjesec ne pripada ovoj grupi?

- Travanj
- Lipanj
- Srpanj
- Rujan

Uz 20. obljetnicu postojanja grupe »Neki to vole vruće«

Povratak »Jeans generacije«

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Zagrebačka pop grupa »Neki to vole vruće« zasvirala je prvi puta sa svojim velikim hitom »Kalifornija« danas već davne 1984. godine. Prihvaćeni od najšire publike, ubrzo su uslijedili i drugi hitovi koji su se vrtjeli na radio postajama i punili koncerte na kojima su Jimmy Stanić i Silvester Mišo Dragoje svirali »jeans« generaciji iz jedne od svojih nezaboravnih pjesama. Dvadeset godina poslije, odlučivši da poslije višegodišnje stanke i pokušaja solo karijera, ponovno ujedine zajedničke snage, Šomi i Jimmy spremaju novi »živi« album i vraćaju se koncertima, o čemu za Hrvatsku riječ govori Mišo Dragoje.

► **Uspješnost vaših velikih hitova iz prošlosti u mnogome se bazirala na glazbenoj naobrazbi koju obojica imate. Koje ste smjerove završili u muzičkoj školi?** Ja sam završio smjer za udaraljke, dok je Jimmy išao na kontrabas, tako da u kompletu imamo zbilja jaku glazbenu naobrazbu. Glazbu za naše pjesme uvijek smo pisali uglavnom sami.

► **Kako je nastala »Kalifornija«, s kojom je cijela stvar započela?**

»Kaliforniju« sam napisao, prvo u nekim

dijelovima i samplu, ali bez riječi koje bi pratile glazbu. Kada smo spojili riječi, snimili smo demo i stvar je krenula...

► **Vaše atraktivno ime mnogi vezuju uz nezaboravni film s Marilyn Monroe u glavnoj ulozi, ali je krivac za ime grupe netko drugi. Tko?**

Kada smo snimili »Kaliforniju«, imali smo demo snimku koju smo premijerno pustili u poznatoj zagrebačkoj diskoteci »Saloon«. Jedan od tadašnjih vlasnika, *Albert Papo*, čuvši našu stvar upitao je tko to pjeva. Kad smo mu odgovorili da još uvijek nemamo ime, ispalio je naziv »Neki to vole vruće«. U prvom trenutku nismo bili posve sigurni da je to baš to, ali je vrijeme pokazalo da je naziv pravi. Danas, pak, pri spomenu »NTVV« mnogi prvo pomisle na nas, a tek poslije na čuveni film.

► **Na vašim današnjim koncertima interesantan je veliki dobni razmak između posjetitelja. Jedne uz druge, pjevajući vaše hitove, nalaze se četrdesetogodišnjaci i teenageri. Kako to tumačite?**

Odluka da ponovno počnemo svirati skupa svakako utemeljena je na činjenici da stariji nisu zaboravili hitove svoje mladosti, a da se naša glazba dopada i mlađoj publici koja ju je mogla čuti od svojih starijih.

► **U pripremi je novi, živi album koji ste snimili u »Tvornici«, i s kojim ćete se pojaviti u listopadu. Dobar zvuk koji je oduvijek krasio »NTVV« sada je još pojačan kvalitetnom pratećom postavom u kojoj se izdvaja i bivši gitarist »Prljavog kazališta« Goran Lipošek.**

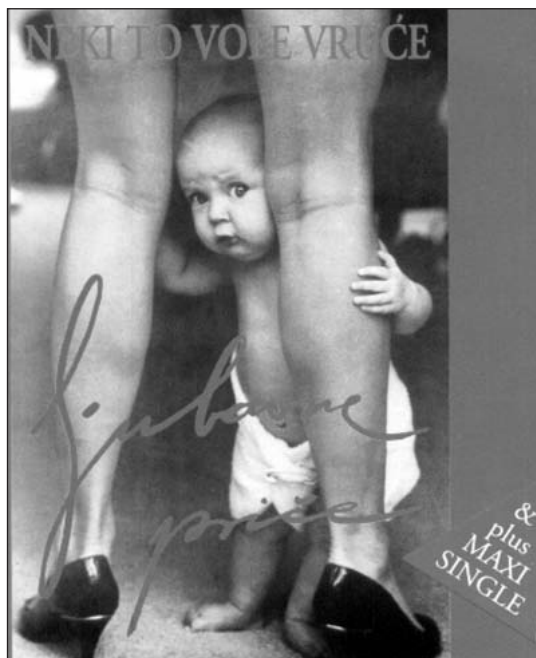
S Obzirom da smo od samog početka vodili računa o kvaliteti zvuka i nastojali produkcijski zvučati najbolje, dolazak Lipoška u naš prateći sastav donijet će još veću kvalitetu našoj glazbi. Povrh svega tonsku produkciju na našoj najnovijoj ploči radi jedan Amerikanac koji je radio na pločama *Stinga* i *Petera Gabrijela* i spletom

privatnih okolnosti preselio se u Sloveniju, u kojoj se nalazi glazbena kuća u kojoj ćemo miksati novi materijal.

Tiraže

Ploče »Neki to vole vruće« prodavale su se u respektabilnim tiražama od 150-200 tisuća primjeraka, dok je njihov najveći hit »Jeans generacija« otišla u rekordnih 300 tisuća. Materijale su radili u produkciji ondašnjeg »Jugotona«. ■

Gibonni i »Neki to vole vruće«

Danas, uz *Olivera* najpriznatiji hrvatski glazbenik *Zlatan Stipišić Gibonni*, prije deset godina surađivao je s grupom »Neki to vole vruće«. Prema izboru *Silvestera Miše Dragoja* pjesma »Nudiš mi razloge za kraj (Božić dolazi)« za koju je Gibonni napisao tekst jedna je od njemu najdražih, uz već spomenute velike hitove poput »Kalifornije« i »Jeans generacije«. ■

► **Na početku vaše uspješne karijere mnogi su vas uspoređivali s iznimno popularnim sastavima »Wham« i »Modern Talking«, koji su osamdesetih godina prošlog stoljeća vladali svjetskom pop glazbenom scenom. Po vama, kojoj ste od te dvije grupi bliži u svom izričaju?**

Iako cijenim oba sastava, posebice vokale u pjesmama *George Michaela*, mislim da smo ipak drugačiji po zvuku. Naš izričaj bi se mogao podvesti pod neki hard pop, napose jer u mnogim pjesmama dominira i čisti rock n roll. Oni koji poznaju naš opus znaju dobru da u klasičnoj rock maniri imamo uz brzi ritam naših pjesama i brojne balade s kojima smo uspijevali raznježiti naše fanove.

► **Prije mnogo godina svirali ste i za svoje fanove u današnjoj SiCG. Postoji li mogućnost da ponovno gostujete?**

U osamdesetima, za vrijeme bivše zajedničke države, često smo gostovali u televizijskim programima i imali nekoliko gostovanja u Vojvodini. Vjerujem da ćemo, kada započnu promotivne djelatnosti oko novog albuma, ukoliko se stvore uvjeti, ponovno zasvirati na tim prostorima. ■

Ljetni spektakl

Udaje se Britney Spears?

Poslije prvog braka sa *Jasonom Alexanderom*, koji trajao samo 55 sati, popularna pjevačica *Britney Spears* ovoga puta je naumila sklopiti ozbiljniju životnu vezu. Izabranik njezinog srca je plesač *Kevin Federlin*, a ceremonija vjenčanja planira se održati u elitnom hotelu »Beverly Hills« s predviđenim proračunom od 1,5 milijuna dolara. Hoće li ovaj brak potrajati dulje?

VIP gosti jadranske obale

Među brojnim istinskim ljubiteljima, po mnogima najljepšeg mora na svijetu, u žiži javnosti su ponajviše zvučna imena VIP statusa koja na svojim impresivnim jahtama ljetni odmor provode u vodama hrvatskog Jadrana. Po statusu, ali i količini financijskog potencijala svakako se izdvajaju princeza *Carolina od Monaca* sa suprugom *Ernstom od Hannovera*, gazda Formule 1 *Bernie Ecclestone* sa suprugom *Slavicom*, vlasnik čuvene modne kuće *Luciano Benetton*...

Mesić odlikovao Moyu

Predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić* odlikovao je prošlog tjedna španjolskog tenisača *Carlosa Moyu* redom Danice hrvatske s likom *Franje Bučara*. Višestrukom pobjedniku »Croatia Opena« u Umagu, na kojemu je nastupio 10. put uzastopce, ukazana je počast za izniman doprinos i rezultate u sportu te promicanje međunarodnog ugleda Republike Hrvatske. Uz odlikovanje, Moya je postao i počasni građanin Umaga.

Tko će biti voditeljica hrvatskog »Big brothera«

Televizijska kuća RTL trenutačno pregovara s budućom voditeljicom prvog hrvatskog reality showa »Big brother«, koji se s uspjehom već godinama »vrti« u mnogim susjednim zemljama. Poradi atraktivnosti u prvom planu je nekoliko poznatih javnih lica među kojima se izdvajaju *Severina*, *Nina Badrić*, *Arijana Čulina* i *Anđa Mašarić*, no nezgodno je što će i voditeljica, poput svih natjecatelja, biti snimana brojnim kamerama tijekom cijelog dana, pa i u najintimnijim trenucima (kupaona, toalet...)

Novi film Gorana Višnjića

Najpoznatiji hrvatski glumac u Hoolywoodu, *Goran Višnjić*, snima svoj novi film u kanadskom Vancouveru. Riječ je o akcijskom filmu »Elektra«, u kojemu tumači naslovnu ulogu uz poznatu glumicu *Jennifer Garner*, koja je glumila negativku u velikom hitu »Daredevil«. Prema posljednjim saznanjima, popularni liječnik *Kovač* iz mega popularne serije »ER«, najvjerojatnije će, poslije jeseni, napustiti serijal o zgodama u »Hitnoj službi«.

Uz početak 14. sezone Hrvatske nogometne lige

Hajduk i Dinamo glavni favoriti

Piše: Dražen Prčić

Usrijedu 21. srpnja 2004. godine, susretom u Koprivnici između Slave na Belupa i Osijeka (1:2), započelo je 14. po redu nogometno prvenstvo Hrvatske popularna HNL.

Tijekom sljedećih mjeseci šampionata 2004.-05., dvanaest najboljih hrvatskih momčadi borit će se za naslov prvaka, plasman u kvalifikacije Lige šampiona, mjesto u kupu UEFA, Intertoto kupu ili za goli opstanak u prvoligaškom društvu.

Prema staroj formuli, prvi dio prvenstva igra se u 22 kola, dvokružno, a potom se formiraju liga za prvaka (prvih 6 momčadi) i liga za ostanak (posljednjih 6 momčadi). Naslov prvaka brani Hajduk iz Splita.

Osvajači kupa

1992. Inker, 1993. Hajduk, 1994. Croatia, 1995. Hajduk, 1996, 1997, 1998. Croatia, 1999. Osijek, 2000. Hajduk, 2001 i 2002. Dinamo, 2003. Hajduk i 2004. Dinamo. ■

HAJDUK: Momčad iz Splita u novu natjecateljsku sezonu ulazi s ambicijama na tri fronte: pokušaj plasmana u Ligu šampi-

ona, domaće prvenstvo i kup. Povoljan ždrijeb u 2. kolu predkvalifikacija (protivnik irski Shelbourne) daje realne opcije za plasman u posljednju, odlučujuću rundu u kojoj će se direktno odlučivati o mjestu u prestižnom okruženju najjačih europskih klubova. Ukoliko pak ne uspije, ostaje po-pravni u kvalifikacijama za kup UEFA, koji se od ove godine igra po skupinama uz nekoliko garantiranih europskih utakmica. Glede prvenstva koje je započelo prošli tjedan, Hajduk predvođen novim (starim) trenerom *Ivanom Katalinićem* najavljuje kandidaturu za obranu naslova.

Vjerojatni sastav: *Balić, Vojić, Rukavina, Neretljak, Miladin, Pralija, Čačić, Dolonga, Carević, Blatnjak i Turković.*

DINAMO: Zagrebački »Modri« najavljuju povrat izgubljene šampionske krune u sezoni 2004.-05 i ambiciju za ulazak u skupinu kupa UEFA i »duži boravak u Europi«. Trener *Nikola Jurčević*, uz pomoć klupske logistike, može računati na jaka pojačanja iz mlade reprezentacije: *Ljubojevića, Pranjića, Lučića* koji su se ovog ljeta pridružili kolegama: *Kranjčaru, Da Silvi, Zahori, Drpiću*. Dinamo je branitelj naslova u kupu Hrvatske.

Vjerojatni sastav: *Turina, Drpić, Mijatović, Milinović, Agić, Tomić, Bošnjak, Pra-*

Najbolji strijelci

Rekordnih 29 golova zabio je *Goran Vlaović* (Croatia) u sezoni 1994, dok je *Ardian Kozniku* (Hajduk) uspio biti 1992. godine najbolji strijelac lige sa samo 12 pogodaka. Najbolji strijelac svih dosadašnjih prvenstava HNL je *Igor Cvitanović* (Croatia-Dinamo) ■

Dinamo

Hajduk

Svi prvaci Hrvatske

1992. Hajduk, 1993. Croatia, 1994 i 1995. Hajduk, 1996, 1997, 1998 i 1999. Croatia, 2000. Dinamo, 2001. Hajduk, 2002. Zagreb, 2003. Dinamo i 2004. Hajduk ■

njić, Kranjčar, Ljubojević i Da Silva.

OSTALI: Uz navedene standardne favorite iz Splita i Zagreba, ove godine za naslov i europske plasmane borit će se: Rijeka, Osijek, Varteks (Varaždin), Zadar, Kamen Ingrad (Velika), Inter (Zaprešić), Slaven Belupo (Koprivnica), Zagreb, Pula 1856 i Međimurje (Čakovec).

Za četiri preostala mjesta u ligi za prva-

ka (Hajduk i Dinamo su gotovo sigurni) najjače izgledaju momčadi Osijeka, Rijeke, Kamen Ingrada i Varteksa, ali kao što je Zadar napravio iznenađenje u prošlom prvenstvu HNL, tako se i ove godine može neka druga momčad »ugurati« u elitnu skupinu. Ostale momčadi nastojat će skupiti što više bodova za mirniju budućnost i sigurnu »plovidbu« ligom za ostanak, ali zasigurno najteži zadatak imati će novi ligaši Pula 1856 i Međimurje. ■

Treneri

Dvanaest prvoligaških momčadi na početku sezone predvodit će: *Ivan Katalinić* (Hajduk), *Nikola Jurčević* (Dinamo), *Elvis Scoria* (Rijeka), *Stjepan Čordaš* (Osijek), *Miroslav Ćiro Blažević* (Varteks), *Stanko Mršić* (Zadar), *Nenad Gračan* (Kamen I.), *Srećko Bogdan* (Inter), *Milo Nižetić* (Slaven B.), *Mile Petković* (Zagreb), *Igor Pamić* (Pula 1856) i *Želimir Orehovec* (Međimurje). Koji će prvi napustiti kormilo ostaje da vidimo?

Sportske vijesti

Schumacher 11/12

Na Velikoj nagradi Njemačke voženoj prošle nedjelje u Hockenheimu najbolji svjetski vozač svih vremena *Michael Schumacher* trijumfirao je 11. put ove sezone (od 12 ukupno voženih). Na svom rodnom tlu Njemač je superiorno pobijedio ispred Talijana *Buttona* i Španjolca *Alonsa* i nastavio impresivni niz pobjeda. Sljedeća utrka vozi se 15. kolovoza za VN Mađarske na stazi Hungaroring u Budimpešti.

Canas pobjednik Umaga

Argentinski tenisač *Guillermo Canas* pobjednik je petnaestog izdanja jedinog hrvatskog ATP turnira u Umagu. U nedjeljnom finalnom susretu, uz nazočnost predsjednika Republike Hrvat-

ske *Stjepana Mesića*, Canas je s 2:0 (7:5, 6:3) bio bolji od Talijana *Volandrija* i osvajanjem turnira prekinuo trogodišnju seriju Španjolca *Moye*. Najbolji plasman od hrvatskih tenisača napravio je *Željko Krajan* plasmanom u drugo kolo, u kojemu je zbog ozljede, kod stanja 3:2, morao predati susret protiv Carlosa Moye.

Čilić prvak Europe

Mladi hrvatski tenisač *Mario Čilić* postao je novi europski prvak u konkurenciji igrača do 16 godina, što slikovito govori kako poslije *Gorana Ivaniševića* hrvatski tenis ne mora brinuti za budućnost. Uspješne iduće dane hrvatskog tenisa nagovijestila je i petnaestogodišnja *Sanja Ančić* (Mariova sestra) poslije prvog osvojenog profesionalnog turnira u Anconi (WTA 10.000 \$) prošlog tjedna, na kojemu je pobijedila prošavši prvo kvalifikacije.

Konjičke utrke »Dužijanca 2004.«

Svake godine u sklopu manifestacija Dužijance u Subotici se organiziraju konjičke utrke »Dužijanca«. Ove godine utrke su održane 24. i 25. srpnja. Na domaćoj utrci prvu nagradu je odnijelo grlo Petar Pan, s vozačem *Veljom Mažičem*, a drugo mjesto je osvojilo grlo Čokito s vozačem *Mirkom Merkovićem*. Osim domaće kasačke utrke, održana je i internacionalna utrka, u kojoj najbolje bilo grlo Mister Vanke, s vozačem *Milanom Žanom* iz Ljubljane, a drugo je mjesto u ovoj kasačkoj utrci osvojilo grlo Avon, s vozačem *B. Vukosavljevićem*, također iz Ljubljane.

Lens Armstrong 6. put osvojio Tour de France

Američki biciklist *Lance Armstrong* uspio je po 6. put osvojiti prestižnu utrku na svijetu, pobijedivši s više od 6 minuta prednosti u konačnom poretku. Ovom pobjedom postao je jedini vozač u povijesti kojemu je to uspjelo ponoviti šest puta. Sada već legendarni biciklist ostat će upamćen i po svojoj najvećoj, životnoj pobjedi nad opakom bolešću i uspješnom nastavku prekinute karijere u kojoj od tada niže samo pobjede na Touru.

HNL

1. kolo, 24. srpnja

Hajduk – Pula 1856 1:1
Zadar – Dinamo 3:4
Slaven B. – Osijek 1:2
Kamen I. – Varteks 3:2
Zagreb – Inter 0:1
Međimurje – Rijeka 1:2

Tablica: Dinamo 3, Osijek 3, Rijeka 3, Inter 3, Kamen I. 3, Hajduk 1, Pula 1856 1, Zadar 0, Slaven B. 0, Međimurje 0, Zagreb 0, Varteks 0

Priča o Hrvatima (7.)

Međunarodno priznanje

Nakon Trpimirove smrti Hrvatskom je zavladao Domagoj (864. – 876.). Kada su franačkoga vladara u Bariju opkolili Saraceni, Domagoj mu je pošao u pomoć. Upravo je to iskoristio vođa bizantske mornarice i poharao hrvatsku obalu. Za odmazdu Domagoj je potopio mletačke lađe, što mu je donijelo nadimak najgorega kneza Slavena.

Piše: Zdenko Samaržija

Nezadovoljni politikom Domagojeva nasljednika Zdeslava, bizantskog štićenika, Hrvati podižu bunu, a knezom postaje Branimir (879. – 892.). Čini se da je u to doba vazalna vjernost Hrvata prema franačkim kraljevima zaboravljena, a ovisnost o bizantskome caru prekinuta je svrgavanjem Zdeslava, pa se Branimir priklonio papi.

Papa Ivan VIII. blagoslovio je 879. godine kneza Branimira i njegov narod i uputio mu pismo, što je tada značilo ono što danas otprilike znači međunarodno priznanje neke države.

Bizant se s tim nije mogao složiti. Mornarica njegove štićenice Venecije, doplovi-la je u Makarsku, gdje su je potopili Nere-tvani. Nakon tog događaja Mlečani su Branimiru za slobodnu plovidbu Jadranom plaćali danak.

METROPOLIJA HRVATA – SPLIT ILI NIN: U Branimirovo se doba pojavilo i pitanje vjerskog povezivanja dalmatinskih gradova s hrvatskim zaleđem. Teodozije, ninski biskup i čovjek Branimirova povjerenja, imao je namjeru da on, hrvatski biskup, sjedne na mjesto splitskoga nadbiskupa. Ta je namjera, čijim bi se ostvarenjem pospjela integracija stanovnika romanskih gradova na jadranskoj obali u hrvatsko društvo, na žalost, propala.

KONSTANTIN I METODIJE: Ubrzo

Pismo pape Ivana VIII. knezu Branimiru (21. svibnja 879).

Blagoslovismo Tebe i narod Tvoj

»Dragomu sinku Branimiru.

Čitajući pismo Tvoga gospodstva, što si ga nama poslao po častnom popu Ivanu, uvidih jasnije od sunca, koliko vjeru i iskreno štovanje gajiš prema crkvi svetih apostola Petra i Pavla i prema nama, koji u njegovo ime vladamo: to Ti zahvaljujemo... pak Te s otčinskom ljubavi kao najmilijega sinka primamo, gdje se vraćaš u krilo svete stolice apostolske, majke svoje, kod koje su se i tvoji predji napajali iz najbistrijega vrela istine. Bit ćemo ti skloni apostolskom blagosti, da vazda lebdi nad tobom blagoslov svetih apostola Petra i Pavla i naš; da od vidljivih i nevidljivih neprijatelja, koji prijete ljudskom spasu, budeš vazda siguran i spašen,... I pošto si nas kroz popa Ivana zamolio, da bi Te za veći tvoj spas blagoslovili svojim blagoslovom, učinili smo to rado. Kad smo naime na dan uzašašća Gospodnjega čitali misu pred žrtvenikom svetoga Petra, digosmo ruke u vis, te blagoslovismo Tebe i narod Tvoj, i zemlju Tvoju.«

nakon smrti Karla Velikoga njegovo se golemo carstvo raspalo, a slavenski knezovi pobunili su se protiv Karlovihi nasljednika i nastojali su uspostaviti neovisne države. Kako bi se oslobodili njemačkoga utjecaja, slavenski su knezovi od Bizanta tražili svećenike vješte propovijedanju kršćanstva na slavenskome jeziku. Bizantski su carevi uvidjeli u tome priliku da na Slave ne prošire svoj utjecaj pa su u Velikomoravsku poslali braću Konstantina i Metodija. Pripremajući se za službu, Konstantin je sastavio, po uzoru na grčki alfabet, glagoljicu. Braća su u Velikomoravskoj propovijedala, no naišla su na žestoko protiv-

ljenje njemačkoga svećenstva. Nakon tužbe papa je braću pozvao u Rim, gdje im je odobrio upotrebu slavenskoga jezika u bogoslužju. Konstantin se u Rimu razbolio, zaredio, uzeo ime Ćiril i umro 869. godine. Metodije se vratio u Velikomoravsku, ali tamo je počeo građanski rat. Kada je Metodije 885. godine umro, njegovi su se učenici razbježali. Neki su stigli i u Branimirovu Hrvatsku, a središte ćirilometodske tradicije iz Velikomoravske premješteno je u Ohrid. U Makedoniji su Metodijevi učenici doradili glagoljicu, i novo pismo, prilagođeno slavenskome jeziku, po svom su učitelju nazvali ćirilica.

Sačuvano pet natpisa s imenom kneza Branimira

Sačuvano je čak pet natpisa s imenom kneza Branimira, najviše od svih srednjovjekovnih hrvatskih vladara. Na kamenom ulomku iz Šopota kod Benkovca piše »dux Croatorum« (knez Hrvata). To je najstariji sačuvani spomenik s imenom Hrvat. Natpisi svjedoče o visokoj razini umjetničkog stvaralaštva u Hrvatskoj te o razvoju hrvatske latinske pismenosti. ■

NOVE ZVJEZDE NA HRVATSKOJ ZABAVNO-GLAZBENOJ SCENI (NA SLICI) (ALBUM "INSTANT")	SUŠENO MESO OD VRATA ŽIVOTINJE	AUTOMAT- SKI, INSTINK- TIVNO	TEŽINA AMBALAŽE ROBE	IRANSKI NOMADSKI NAROD	JAPANSKI PROIZVO- ĐAČ VIDEO IGRICA
ZAGREB. GLUMAC, BORIS ("BREZA")					
RAVNE POVRŠINE (LAT.)					
BILJKA IZ PORODICE PERUNIKA (ZACIN)					
DIV KOJI NA PLEČI- MA NOŠI ZEMlju (GRČ. MIT.)					
"TELE- MEDICINE INFOR- MATION EXCHANGE"			"ID EST" ŽITELJ NAJVEĆEG POLU- OTOKA		
STARI NAROD U PERUU				"DUŠIK" DRŽAVNI SOCIJALIZAM	
U SREDINI, POSRED					
SASTAVNI VEZNIK	SJEVERNO- ATLANTSKI PAKT AM. GLU- MAC ("CAT BALLOU")				
HRANA, JELO (U ŽARG.)					NEOBJAV- LJENE KNJIGE (LAT.)
EMILIO ESTEVEZ		"INTERNAT. THEATRE INSTITUTE" PERIO- DICNA TISKOVINA		KRK, KORČULA I MLJET	SLOVO S KVAČICOM
PEROREZ					"ISTOK- SJEVERO- ISTOK"
JEDNO- GODIŠNJE ŽDRIJEBE			KČERKIN MUŽ PRVI STUPANJ PRIDJEVA		OTAC OD MILJA
MAĐARSKA DINASTIJA KOJA JE VLADALA I U HRVATSKOJ					SASTAVIO: JVICA ŠUBAT
IMUČNI SELJACI					TOMISLAV PINTER STRELJA- ČICA SKOKO
POTAJNO					"KISIČ" NEPROFE- SIONALAC
IMPORT			PJEVAČICA TURNER SNAŽNI, MOĆNI		SKLADA- TELJ HAČA- TURJAN GRČKI POLUOTOK
PJEVAČICA BAJUK				ŽITELJ ETOLIJE PRAVI ČAS ZA AKCIJU (LAT.)	EMIL OD MILJA OCRT
GLUMICA EKBERG				BRISATI RIMSKI: 99	
"UGLJIK"	GRICKA- LIČA OD KINESKIH ORAŠČICA "KALU"				UZVIK DOZIVANJA "TONA"
IKAVSKI GOVOR					NOVI- NARKA BOŽIKOVIĆ

PETAK 30. 7. 2004.

HRT 1

07.00 – Vijesti
 07.05 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 – Čarolija, serija
 10.00 – Vijesti
 10.05 – Opet iznova, serija
 10.50 – Crtani film
 11.00 – Oblik života: Člankonošci
 12.00 – Podnevni dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.35 – Istinska ljubav, serija
 13.25 – Velo misto, dramska serija
 14.40 – Globalno sijelo
 15.10 – Surla s Velebita, dokumentarna emisija
 15.35 – Zabavni program
 15.45 – Vijesti
 15.55 – Oprah Show
 16.40 – Krugovi – sigurnost u cestovnom prometu
 17.15 – Istinska ljubav, serija
 18.00 – Berlin, Berlin – serija za mlade
 18.30 – Hrvatska danas
 18.55 – Prijatelji, humoristična serija
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Olimpijske priče
 21.00 – Coca-Cola Music Stars, reality show
 21.50 – Meridijan 16
 22.15 – Mimo pravila, serija
 00.00 – Vijesti
 00.10 – Sirove strasti, film
 02.15 – Plavo ubojstvo, film
 04.00 – Boja novca, film

16.40 – TV kalendar
 16.50 – Vijesti za gluhe
 16.55 – Deep Space, serija
 17.40 – Ususret Ateni – Povijest OI: LA

18.40 – Rukomet:
 Hrvatska-Norveška

20.10 – Boja novca, američki film
 22.10 – 100 najšokantnijih trenutaka rock'n'rolla
 23.05 – Stažist, humoristična serija
 23.30 – 24, serija
 00.15 – Državnik novog kova, humoristična serija
 00.40 – Glavni grad, serija

nova

07.00 The Best of Nova TV
 08.00 NOVA KIDS TV
 Harvey Toons
 Memory
 Križić-Kružić
 Supercure
 Harvey Toons

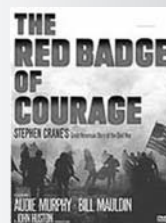

10.30 Memory
 Križić-Kružić
 11.00 Između ljubavi i mržnje, serija
 11.50 Moja voljena, serija
 13.10 Posljednja pljačka, igrani film
 14.55 Pustolovine Sidney Fox, serija
 15.45 Policajci s plaže, serija
 17.00 Između ljubavi i mržnje, serija
 18.00 Moja voljena, serija
 19.00 24 sata na Novoj TV
 19.30 Supercure, crtana serija
 20.00 V. I. P., serija
 21.00 Mafija, igrani film
 22.50 Anđeo tame, serija
 23.40 V. I. P., serija
 00.35 Mafija, igrani film
 02.15 Glazba

SUBOTA 31. 7. 2004.

HRT 1

08.00 – Vijesti
 08.05 – Amerika – život prirode
 08.35 – Crtani film
 08.45 – Kinoteka: Red Badge of Courage, američki film

10.00 – Vijesti
 10.05 – Opet iznova, serija
 10.50 – Crtani film
 11.00 – Oblik života: Mekušci
 12.00 – Podnevni dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.25 – TV raspored
 12.30 – Duhovni izazovi
 12.45 – Prizma, multinacionalni magazin
 13.45 – TV izložba
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Vikendom zajedno: Rijeka
 14.55 – Olimpijske priče
 15.45 – National Geographic: Lov na zmije u Kostariki
 16.40 – Vijesti
 16.55 – Irisina tajna, francuski film
 18.30 – TV Bingo Show
 19.10 – Crtani film
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Neženja, američki film
 21.45 – Burzovno izvješće
 21.50 – Vijesti
 22.10 – Gore ne može, američki film
 23.50 – Nobody's Baby, američki film
 01.45 – Opsjednut, američki film
 03.30 – Red Badge of Courage, američki film
 04.40 – Irisina tajna, francuski film
 06.10 – Oblik života: Mekušci
 07.05 – Vikendom zajedno

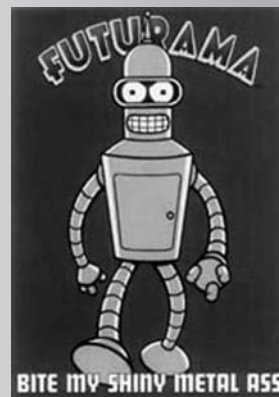
HRT 2

07.00 – TV vodič
 09.00 – TV raspored
 09.05 – Nestali svijet, crtana serija
 09.30 – Alf, humoristična serija
 09.55 – Pleme, serija za mlade
 10.40 – Ksena – princeza ratnica, serija za mlade
 11.25 – TV vodič
 11.30 – Glazbena TV – TOP 10

12.10 – Callowayevi, američki film
 14.25 – Kućni ljubimci
 15.00 – Mimo pravila, mini-serija
 16.45 – Coca-Cola Music Stars, reality show
 17.35 – Sportski program
 18.30 – Ususret Ateni – Povijest OI: LA
 19.30 – Glazbena TV – TOP 10
 20.15 – Simpsoni, humoristična serija
 20.40 – Glazbena fjera Split
 22.05 – Na granici mogućega, serija
 22.50 – Sport danas
 23.15 – Stažist, humoristična serija
 23.40 – 24, serija
 00.25 – Državnik novog kova, humoristična serija
 00.50 – Glavni grad, serija
 01.35 – Pregled programa za nedjelju

nova

07.00 The Best of Nova TV
 08.00 NOVA KIDS TV
 Pobjednički tim
 Iron Man
 Pokemoni
 Memory
 Križić-Kružić
 10.25 Smallville, serija
 12.15 Futurama, serija

12.45 Oliver's Twist, kulinarski show
 13.15 Kralj Queensa, serija
 13.55 Porto – Liverpool, snimka
 15.35 Godišnja kaskaderska nagrada – Taurus
 17.10 V. I. P., serija
 18.00 Smallville, serija
 19.00 24 sata na Novoj TV
 19.30 Scooby doo, crtana serija
 20.00 Žene nogometaša, serija
 21.00 Vrisak 3, igrani film
 21.55 Opstanak, serija
 00.05 Žene nogometaša, serija
 01.05 Vrisak 3, igrani film
 03.05 Opstanak, serija
 04.10 Glazba

NEDJELJA 1. 8. 2004.

HRT 1

08.00 – Vijesti
 08.05 – The Cat From OuterSpace, američki film
 10.00 – Vijesti
 10.05 – Opet iznova, serija
 10.50 – Crtani film
 11.00 – Oblik života: Krajnje uspješne životinje
 12.00 – Podnevni dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.35 – Plodovi zemlje
 13.25 – Mir i dobro
 14.00 – City Folk: Dublin
 14.30 – Vikendom zajedno
 15.00 – Vijesti
 15.05 – TV raspored
 15.10 – Treći kamenčić od Sunca, humoristična serija
 15.35 – Prirodni svijet: Indonezija vatreno otočje
 16.25 – Saga o Forsyteima, serija
 17.20 – Gideon, američki film
 19.00 – Cocco Bill, crtana serija
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Trikvartača, zabavni program
 20.55 – The Song Remains The Same, američki film
 23.05 – Vijesti
 23.25 – The Last Challenge, američki film
 01.00 – L'anglaise et le duc (Revolucija), francuski film
 03.05 – The Song Remains The Same, američki film
 05.10 – Vikendom zajedno
 05.50 – Turistička središta Hrvatske

HRT 2

07.00 – TV vodič
 09.30 – Alf, humoristična serija
 09.55 – Nestali svijet, crtana serija
 10.20 – TV kalendar
 10.30 – Biblija
 10.45 – Portret Crkve i mjesta: Knin
 11.00 – Knin: Sveta misa, prijenos
 12.00 – TV raspored
 12.05 – Ciklus Perry Mason: Slučaj očajnička prijevara
 13.40 – Reprizni program
 15.10 – The Bachelor, američki film
 16.50 – Sportski program
 18.35 – Ususret Ateni – Povijest Ol: Seul
 19.20 – Ususret Ateni – Olimpijske priče: Metcalfe
 19.30 – Glazbena TV
 20.05 – Simpsoni, humoristična

serija

20.35 – Bučenje mrtvih, serija
 22.05 – Vrijeme je za jazz Gonzalo Rubalcaba Quartet
 23.05 – Sport danas
 23.15 – Deep Space, serija
 00.00 – Deep Space, serija

00.45 – Deep Space, serija
 01.30 – Deep Space, serija
 02.15 – Deep Space, serija

nova

07.00 The Best of Nova TV
 08.00 NOVA KIDS TV
 Pobjednički tim
 Iron Man
 Supercure
 Pobjednički tim
 Memory
 Križić-Kružić
 Iron Man
 11.20 Pustolovine Sidney Fox, serija
 12.15 Futurama, serija
 12.50 Hrvatski goli kuhar, kulinarski show
 13.25 Celtic – Roma, snimka
 15.05 Top Speed, emisija o automobilima

15.40 Opstanak, serija
 16.35 Žene nogometaša, serija
 17.30 Lovac na krokodile, dokumentarni film
 18.25 Oliver's Twist, kulinarski show
 19.00 24 sata na Novoj TV
 19.30 Scooby doo, crtana serija
 20.00 Red Carpet, zabavna emisija
 21.00 Porto – Galatasaray, prijenos
 23.00 Pakleni šund, igrani film
 01.55 Lovac na krokodile, dokumentarni film
 02.50 Pakleni šund, igrani film
 04.20 Red Carpet, zabavna emisija
 05.25 Glazba

PONEDJELJAK 2. 8. 2004.

HRT 1

07.00 – Vijesti
 07.05 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 – Saga o Forsyteima, serija
 10.00 – Vijesti
 10.05 – Opet iznova, serija
 10.50 – Crtani film
 11.00 – Oblik života: Svitkovci
 12.00 – Podnevni dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.35 – Istinska ljubav, serija
 13.25 – Velo misto, dramska serija
 14.40 – Globalno sijelo
 15.10 – Posljednji iški lopižari, dokumentarna emisija
 15.35 – Zabavni program
 15.45 – Vijesti
 15.55 – Oprah Show
 16.40 – Tri Tončija, dokumentarna emisija
 17.15 – Istinska ljubav, serija
 18.00 – Berlin, Berlin – serija za mlade
 18.30 – Hrvatska danas
 18.55 – Prijatelji, humoristična serija
 19.20 – Večeras...
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – čarolija., serija
 21.05 – Idemo na Zapad
 22.10 – Zrakoplovi, vlakovi i automobili

23.40 – Vijesti
 23.50 – Naplo gyermekeimnek, mađarski film
 01.35 – Sharkyjev stroj, američki film
 03.30 – Idemo na Zapad
 04.05 – Oblik života: Svitkovci
 05.00 – Oprah Show
 05.45 – Turistička središta Hrvatske

HRT 2

07.00 – TV vodič
 09.05 – Nestali svijet, crtana serija
 09.30 – Alf, humoristična serija
 09.55 – Pleme, serija za mlade
 10.40 – Ksena – princeza ratnica, serija za mlade
 11.25 – Lassie, američki film za djecu
 13.00 – Glazbena TV

13.30 – TV raspored
 13.35 – The Helen Morgan Story, američki film
 15.35 – Umrstva u Midsomeru, mini-serija
 17.15 – TV vodič
 17.30 – TV kalendar
 17.40 – Vijesti za gluhe
 17.45 – Deep Space, serija
 18.30 – TV raspored
 18.35 – Ususret Ateni – Povijest Ol: Seul
 19.20 – Ususret Ateni – Olimpijske priče: London 1948.
 19.30 – Glazbena TV
 20.05 – Stranka za rat, dokumentarni film
 20.55 – Sao Paolo - baloni od papira, dokumentarni film
 21.10 – Ekipa za očevid: Miami, serija
 22.00 – Slava, humoristična serija
 22.30 – Svi gradonačelnikovi ljudi, humoristična serija
 22.50 – Coca-Cola Music Stars, reality show
 23.05 – Seks i grad, humoristična serija
 23.35 – 24, serija
 00.20 – Državnik novog kova, humoristična serija
 00.45 – Glavni grad, serija
 01.30 – Pregled programa za utorak

nova

07.00 The Best of Nova TV
 08.00 NOVA KIDS TV
 Harvey Toons
 Memory
 Križić-Kružić
 Supercure
 Scooby doo
 Harvey Toons
 10.20 Memory
 10.35 Između ljubavi i mržnje, serija
 11.25 Moja voljena, serija
 12.35 Porto – Galatasaray, snimka
 14.35 Red Carpet, zabavna emisija
 15.45 Policajci s plaže, serija
 17.00 Između ljubavi i mržnje, serija
 18.00 Moja voljena, serija
 19.00 24 sata na Novoj TV
 19.30 Pokémoni, crtana serija
 20.00 Takav je život, serija
 21.00 Posljednja patrola, igrani film
 22.55 Andeo tame, serija
 23.45 Takav je život, serija
 00.40 Posljednja patrola, igrani film
 02.30 Glazba

UTORAK 3. 8. 2004.

HRT 1

07.00 – Vijesti
 07.05 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 – Čarolija, serija
 10.00 – Vijesti
 10.05 – Opet iznova, serija
 10.50 – Crtani film
 11.00 – Tajni život mozga: Mozak bebe
 12.00 – Podnevni dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 13.25 – Velo misto, dramska serija
 14.40 – Globalno sijelo
 15.10 – Plašitelj kormorana, dokumentarna emisija
 15.35 – Zabavni program
 15.40 – TV raspored
 15.45 – Vijesti
 15.55 – Oprah Show
 16.40 – Hrvatska kulturna baština: Knin i njegovi spomenici
 18.00 – Berlin, Berlin – serija za mlade
 18.30 – Hrvatska danas
 18.55 – Prijatelji, humoristična serija
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija, serija
 21.00 – U krupnom planu
 22.30 – Priča iz L. A., američki film
 00.00 – Vijesti
 00.10 – Naplo szerelmeimnek, mađarski film
 02.15 – Anđeo osvete, američki film
 03.30 – Tajni život mozga: Mozak bebe
 04.20 – Oprah Show
 05.05 – Plašitelj kormorana, dokumentarna emisija

05.35 – Hrvatska kulturna baština: Knin i njegovi spomenici
 06.05 – Turistička središta Hrvatske

HRT 2

07.00 – TV vodič
 08.40 – TV raspored
 08.45 – Nestali svijet, crtana serija
 09.10 – Alf, humoristična serija
 09.35 – Pleme, serija za mlade

10.20 – Ksenia – princeza ratnica, serija za mlade
 11.05 – Goonies, američki film za djecu i mlade
 13.00 – Glazbena TV
 13.30 – TV raspored
 13.35 – Zrakoplovi, vlakovi i automobili – američki film
 15.30 – TV raspored
 15.35 – Umrorstva u Midsomeru, mini-serija
 17.15 – TV vodič
 17.25 – TV raspored
 17.30 – TV kalendar
 17.40 – Vijesti za gluhe
 17.45 – Deep Space, serija
 18.30 – TV raspored
 18.35 – Ususret Ateni – Povijest OI: Seul
 19.20 – Ususret Ateni – Olimpijske priče: Billy Mills
 19.30 – Glazbena TV
 20.05 – Fail Safe, američki film
 21.35 – Mafijaš, serija
 22.25 – Divlji zapad, humoristična serija
 22.55 – Coca-Cola Music Stars, reality show
 23.05 – Seks i grad, humoristična serija
 23.35 – 24, serija
 00.20 – Državnik novog kova, humoristična serija
 00.45 – Glavni grad, serija
 01.30 – Pregled programa za srijedu

nova

07.00 The Best of Nova TV
 08.00 NOVA KIDS TV
 Harvey Toons
 Memory
 Križić-Kružić
 Pokémoni
 Scooby doo
 Harvey Toons
 10.30 Memory
 10.45 Križić-Kružić
 11.00 Između ljubavi i mržnje, serija
 11.50 Moja voljena, serija
 13.05 Chelsea – Milan, snimka
 14.50 Takav je život, serija
 15.45 Policajci s plaže, serija
 17.00 Između ljubavi i mržnje, serija
 18.00 Moja voljena, serija
 19.00 24 sata na Novoj TV
 19.30 Pokémoni, crtana serija
 20.00 Čovjek bez prošlosti, serija
 21.00 Zla kob, igrani film
 22.50 Chelsea – Milan, snimka
 00.50 Anđeo tame, serija
 01.40 Čovjek bez prošlosti, serija
 02.35 Zla kob, igrani film
 04.25 Glazba

SRIJEDA 4. 8. 2004.

HRT 1

07.00 – Vijesti
 07.05 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – TV raspored
 09.05 – Čarolija, serija
 10.00 – Vijesti
 10.05 – Opet iznova, serija
 10.50 – Crtani film
 11.00 – Tajni život mozga: mozak djeteta
 12.00 – Podnevni dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.25 – TV raspored
 13.25 – Velo misto, dramska serija
 14.30 – Globalno sijelo
 15.00 – Stare slave nakovanske, dokumentarna emisija
 15.30 – Zabavni program
 15.45 – Vijesti
 15.55 – Oprah Show
 16.40 – Rijeka: More
 17.15 – Istinska ljubav, serija
 18.00 – Berlin, Berlin – serija za mlade
 18.30 – Hrvatska danas
 18.55 – Prijatelji, humoristična serija
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija, serija
 21.00 – Tramuntana
 21.30 – Kratki susreti – emisija o kulturi
 22.30 – Prijavi pokvareni varalice, američki film
 00.15 – Vijesti
 00.25 – Naplo apamnak, anyamnak - mađarski film
 02.25 – Monsieur Butterfly, američki film
 06.20 – Turistička središta Hrvatske

HRT 2

09.05 – Nestali svijet, crtana serija
 09.30 – Alf, humoristična serija
 09.55 – Pleme, serija za mlade
 10.40 – Ksenia – princeza ratnica, serija za mlade
 11.25 – Veličanstveni buntovnik, američko-australski film za djecu i mlade

12.55 – TV vodič
 13.00 – Glazbena TV
 13.30 – TV raspored
 13.35 – Priča iz L. A., američki film
 15.05 – TV vodič
 15.20 – TV raspored
 15.25 – Sjećanje i oprost, mini-serija
 17.05 – TV vodič
 17.20 – TV kalendar
 17.30 – Vijesti za gluhe
 17.35 – Deep Space, serija
 18.25 – Ususret Ateni – Povijest OI: Barcelona
 19.30 – Glazbena TV
 20.05 – World's Most Dangerous Police Video, dokumentarni film
 21.00 – Aurelien, serija
 22.40 – Coca-Cola Music Stars, reality show
 22.55 – Seks i grad, humoristična serija
 23.25 – 24, serija
 00.10 – Državnik novog kova, humoristična serija
 00.35 – Glavni grad, serija

nova

07.00 The Best of Nova TV
 08.00 NOVA KIDS TV
 Harvey Toons
 Memory
 Križić-Kružić
 Pokémoni
 Pobjednički tim
 Harvey Toons
 10.30 Memory
 Križić-Kružić
 11.00 Između ljubavi i mržnje, serija
 11.50 Moja voljena, serija
 13.05 Liverpool – Roma, snimka
 14.55 Čovjek bez prošlosti, serija
 15.45 Policajci s plaže, serija
 17.00 Između ljubavi i mržnje, serija
 18.00 Moja voljena, serija
 19.00 24 sata na Novoj TV
 19.30 Pokémoni, crtana serija
 20.00 Um oženjenog muškarca, serija
 20.35 Hrvatski goli kuhar, kulinarski show
 21.05 Leteći start, zabavna emisija
 22.00 Liverpool – Roma, snimka
 00.00 Opasni život ministranata, igrani film
 02.00 Um oženjenog muškarca, serija
 02.30 Hrvatski goli kuhar, kulinarski show
 03.00 Leteći start, zabavna emisija
 05.50 Opasni život ministranata, igrani film
 05.40 Glazba

ČETVRTAK 5. 8. 2004.

HRT 1

07.00 – Vijesti
 07.05 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 – Čarolija, serija
 10.00 – Vijesti
 10.05 – Opet iznova, serija
 10.50 – Crtani film
 11.00 – Tajni život mozga: mozak tinejdžera
 12.00 – Podnevni dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 13.25 – Velo misto, dramska serija
 14.25 – Globalno sijelo
 14.50 – Zabavni program
 14.55 – Hodočašće hrvatske vojske, policije i vatrogasaca u Lourdes
 15.45 – Vijesti
 15.55 – Oprah Show
 16.40 – Glas domovine
 18.00 – Berlin, Berlin – serija za mlade
 18.30 – Hrvatska danas
 18.55 – Prijatelji, humoristična serija

19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija, serija
 21.05 – Knin, prijenos
 22.30 – Boje turizma
 23.25 – Meridijan 16
 23.50 – čovjek s dva mozga, američki film
 01.20 – Vijesti
 01.25 – Kisvilma / Little Vilma, mađarski film
 03.15 – čovjek s dva mozga, američki film
 04.40 – Oprah Show
 05.25 – Glas domovine
 05.55 – Turistička središta Hrvatske

HRT 2

07.00 – TV vodič
 08.15 – TV raspored
 08.20 – Nestali svijet, crtana serija
 08.45 – Alf, humoristična serija
 09.10 – Pleme, serija za mlade
 09.55 – Ksena – princeza ratnica, serija za mlade
 10.40 – TV vodič

10.45 – Najmanji konjokradice, američki film
 12.25 – Glazbena TV
 12.55 – TV vodič
 13.00 – TV raspored
 13.05 – Prljavi pokvareni varalice, američki film
 14.50 – Sjećanje i oprost, mini-serija
 16.35 – TV kalendar
 16.45 – Vijesti za gluhe
 16.50 – Zvezdane staze: Voyager, serija
 17.35 – Ususret Ateni – Povijest OI: Barcelona
 18.40 – Čakovec: Rukomet: Hrvatska-Mađarska
 20.10 – Bob Patterson, humoristična serija
 20.40 – Aurelien, serija
 22.15 – Alias, serija
 23.00 – Coca-Cola Music Stars, reality show
 23.10 – Seks i grad, humoristična serija
 23.40 – 24, serija
 00.25 – Velečasni Ted, humoristična serija
 00.50 – Glavni grad, serija
 01.35 – Pregled programa za petak

nova

07.00 The Best of Nova TV
 08.00 NOVA KIDS TV
 Harvey Toons
 Memory
 Križić-Kružić
 Pokémoni
 Pobjednički tim
 Harvey Toons
 10.30 Memory
 10.45 Križić-Kružić
 11.00 Između ljubavi i mržnje, serija
 11.50 Moja voljena, serija
 13.05 Velika pljačka u Grandima, igrani film
 14.55 Leteći start, zabavna emisija
 15.45 Policajci s plaže, serija
 16.40 TV prodaja
 17.00 Između ljubavi i mržnje, serija
 18.00 Moja vojena, serija
 19.00 24 sata na Novoj TV
 19.30 Supercure, crtana serija
 20.00 Da, draga, serija
 20.30 Drugo lice – Petar Vlahov show
 21.30 Sirova odlučnost, igrani film
 23.35 Andeo tame, serija
 00.25 Da, draga, serija
 00.55 Drugo lice – Petar Vlahov show
 02.00 Sirova odlučnost, igrani film
 04.00 Glazba

FILMSKI HIT TJEDNA

SUBOTA, 31.7.2004. HTV1 20.05

NEŽENJA

Romantična komedija. Jimmy Shannon (C. O'Donnell) tri je godine u sretnoj ljubavnoj vezi s ljupkom Anne (R. Zellweger), no iako je ona u svemu idealna žena za njega, on se panično boji bračnih obaveza. Nakon mnogo promišljanja ipak se nerado odluči rastati od svog momaćkog života i zaprositi Anne. Kako je prosidbu «izveo» katastrofalno, razočarana Anne ga ostavi. Upravo tada umre i Jimmyjev bogati djed koji mu ostavi golemo nasljedstvo - tvrtku i milijune dolara - ali samo pod uvjetom da se oženi do svog tridesetog rođendana.

Problem je što je oporuka pročitana dan prije tog roka, što znači da se Jimmy mora oženiti u sljedeća 24 sata! Budući da ga je žena koju voli već odbila, ne preostaje mu ništa drugo nego zajedno s najboljim prijateljem Marcom (A. Lange) i svećenikom (J. Cromwell) obilaziti bivše djevojke u potrazi za onom koja će spasiti tvrtku od prodaje. Neuspješna potraga završava u novinama, što rezultira dolaskom stotina žena spremnih da odmah postanu njegove mladenke... Uloge: Chris O'Donnell, Renee Zellweger, Hal Holbrook, James Cromwell, Artie Lange, Edward Redatelj: Gary Sinyor

SUBOTA, 31.7.2004. TV NOVA 21.00

VRISAK 3

Tri i pol godine nakon napuštanja koledža Sidney Prescott (Neve Campbell) zapocinje tih i miran život u sjevernoj Kaliforniji. Međutim, nakon zastrašujućih događaja na setu filma "Ubod 3" prisiljena je prisjetiti se prošlosti i još jednom se sukobiti sa zloglasnim serijskim ubojicom. Vruća TV zvijezda Gale Weathers (Courtney Cox Arquette) dolazi na set nakon ljubaznog poziva losanđeleske policije, a više je no spremna uskociti u pricu. No, nije spremna suociti se sa starom ljubavi Deweyjem Rileyjem (David Arquette), koji je sada tehnički savjetnik na snimanju. Sada je u vezi s glumicom Jennifer Jolie (Parker Posey). Ona je glumila Gale u sva tri nastavka filma. Dewey i Sidney sukobljavaju se s glumcima koji glume njihove likove: Tomom Prinzeom (Matt Keeslar) i Angelinom Tyler (Emily Mortimer). "Ubod 3" režira Roman Bridger (Scott Foley), poznat po videospotovima, koji je kao glumicu angažirao i starletu Sarah (Jenny McCarthy). Veteranski je producent John Milton (Lance Henriksen) mozak cijele operacije. Detektiv Mark Kincaid (Patrick Dempsey) vodi istragu o ubojstvima na setu filma.

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE
"URNA"
 A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
 POGREBNE OPREME
 PREVOZ I CEREMONIJAL
 SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,
 telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
 telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 600 dinara

☐ 1 godina – 1.000 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i
 popunite adresu na koju želite da
 Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR

BANK: VBUYU 22

(Vojvodanska banka a.d. Novi Sad Yugoslavia)

Beneficiary customer:

540101 320 5 NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

DialUp, Full i Day nalozi
 Wireless internet
 Izrada web prezentacija
 Prodaja računara i opreme

DialUp, Full és Day üzemmód
 Wireless internet
 Web honlapok kidolgozása
 Számítógép és alkatrészek árúsítása

SuOnline.NET

Trg Cara Jovana Nenada 15, Subotica. Tel/Fax: (024) 559-200

RADIO SUBOTICA

24000 Subotica

Put Jovana Mikića 12

Tel: 024/55-22-00

Fax: 024/55-19-02

email: radio@radiosubotica.co.yu

- 91,5 MHz cjelodnevni program na srpskom jeziku

- 89,6 MHz cjelodnevni program na mađarskom jeziku

- 91,5 MHz od 19 do 21 sat program na hrvatskom jeziku

SHEMA programa na hrvatskom jeziku

19,00 h

- Najava programa

- Večernji dnevnik

- Agencijske vijesti iz zemlje

- Agencijske vijesti iz RH

- Jezični savjetnik

19,30 h

»Iz života naših predaka« (ponedjeljkom)

»Sportski vremeplov« (ponedjeljkom)

»Na izravnoj vezi« (utorkom)

»Otvoreni studio« (srijedom)

»Galerija« emisija o kulturi (četvrtkom)

»U društvu s mladima« (petkom)

20,00 h

»Aktualije« (ponedjeljkom)

»Iz hrvatske povijesti« (utorkom)

»Putokazi« (srijedom)

»Rock vremeplov« (četvrtkom)

Vjerska emisija (petkom)

20,30 h

- Vijesti dana

- Pripovijetka Balinta Vukova

- Hitovi hrvatskih izvođača

- Minute za ljubitelje jazz-a (petkom)

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

